

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

WILLIAM SHAKESPEARE

KRAL IV. HENRY -I-

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: HAMİT ÇALIŞKAN

HASAN ÂLÎ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

WILLIAM SHAKESPEARE
KRAL IV. HENRY I

ÖZGÜN ADI
KING HENRY IV, PART I

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
HAMİT ÇALIŞKAN

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 29619

EDİTÖR
HANDE KOÇAK

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

REDAKSİYON
SERENAD DEMİRHAN

DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

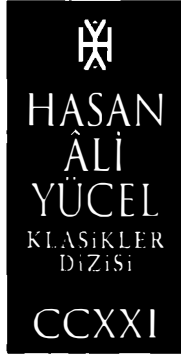
1. BASIM, MART 2014, İSTANBUL

ISBN 978-605-332-100-2 (CİLTLİ)
ISBN 978-605-332-101-9 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
YAYLACIK MATBAACILIK
LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/197-203
TOPKAPI İSTANBUL
(0212) 612 58 60
Sertifika No: 11931

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

WILLIAM SHAKESPEARE

KRAL IV. HENRY
-1-

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
HAMİT ÇALIŞKAN

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Kişiler

KRAL IV. HENRY

HENRY, GALLER PRENSİ

(HAL ya da HARRY)

JOHN, LANCASTER LORDU

} Kralın oğulları

WESTMORELAND KONTU

SIR WALTER BLUNT

THOMAS PERCY

Worcester kontu

HENRY PERCY

Northumberland kontu

HENRY PERCY

Henry Percy'nin oğlu

(Lakabı: HOTSPUR)

EDMUND MORTIMER

March kontu

ARCHIBALD

Douglas kontu

OWEN GLENDOWER

SIR RICHARD VERNON

RICHARD SCROOP

York başpiskoposu

SIR MICHAEL

York başpiskoposunun

bir arkadaşı

SIR JOHN FALSTAFF

POINS

PETO

BARDOLPH

GADSHILL

LEYDİ PERCY

Hotspur'ün karısı,

Mortimer'in kız kardeşi

LEYDİ MORTIMER

Glendower'ın kızı,
Mortimer'in karısı

BAYAN QUICKLY

Eastcheap'teki The Boar's Head
Meyhanesinin sahibesi

Lordlar, Görevliler, Vali, Meyhaneci, Mabeyinci, Garsonlar, İki Hamal, Seyis, Haberciler, Yolcular, Refakatçiler

Sahne: İngiltere ve Galler.

I. Perde

1. Sahne

(Londra. Saray.)

*(Kral, Lord John Lancaster, Westmoreland Kontu,
[Sir Walter Blunt] ve diğ erleri girer.)*

KRAL

Çok bitkiniz, dertlerden sararıp solduk
Ama yine de ürkek barışın soluklandığı şu anda,
Uzak sahillerde başlatacağımız yeni savaşları
Kesik kesik anlatabileceğımız kadar vakit var.
Bir daha bu toprakların kurumuş ağzı
Susuzluğunu kendi çocuklarının kanıyla gidermeyecek.
Bir daha ne bu ülkenin bağırsı savaş siperleriyle yarılacak;
Ne de savaş atlarının nallarıyla ezilecek çiçekleri.
Fırtınalı bir gökyüzünün meteorları gibi
Aynı kökten gelen, aynı özden doğan
Ama yakın zaman önce acımasız bir iç savaş katliamında
Karşı karşıya gelip birbirine kıyan düşman gözler
Artık düzenli saflar hâlinde
Tek bir yöne doğru yürüyüşe geçecek;
Dostlar, akrabalar, müttefikler
Bir daha birbirlerine düşman olmayacaklar.

Bir daha savaş, kınına ters sokulmuş bir bıçak gibi
efendisini yaralamayacak.
Bu yüzden dostlarım, İsa'nın neferleri olarak–
Onun kutsal haçının altında savaşmak için bir araya
gelmiş olan bizler,
Onun mezarına gitmek için derhâl bir İngiliz ordusu
toplayacağız.
Bundan bin dört yüz yıl önce,
Bizi kurtarmak için o acımasız haça çivilenen kutsanmış
ayakların bastığı
Kutsal topraklardan o putperestleri atmak için
Askerlerimizin silahları¹ ta ana rahminde döküldü.
Ama biz bu kararı on iki ay önce vermiştik;
Bu yüzden, gideceğimizi söylemenin anlamı yok,
Burada toplanmamızın nedeni bu değil.
Bu yüzden sizi dinleyelim soylu akrabam² Westmoreland,
Söyleyin bana, dün akşam meclisimiz
Heyecanla beklediğimiz bu önemli sefer hakkında
ne karar verdi?

WESTMORELAND

Majesteleri, bu acil sefer büyük bir heyecanla görüşüldü;
Tam herkesin vazifeleri tayin edilmişti ki,
Galler'den gelen bir haberci kötü haberler getirdi;
En kötü haber de, Soylu Mortimer'in, Herefordshireli
askerleriyle
Glendower'ın düzensiz ordusuna³ karşı savaşırken,
O amansız Gallerlinin eline esir düştüğü
Ve bin adamının doğrandığı oldu.
Gallerli kadınlar askerlerin ölü bedenlerine
Öyle fena muamele yapmış,

-
- 1 Shakespeare, "silah" ve "kollar" gibi iki farklı anlama gelen "arms" sözcüğü ile kelime oyunu yapıyor.
 - 2 Westmoreland'in karısı IV. Henry'nin üvey kız kardeşiydi.
 - 3 Gerilla taktiği uygulayan.

Cesetleri öyle alçakça tanınmaz hâle sokmuşlar ki,
Yapılanları utanç duymadan anlatmak mümkün değil.

KRAL

Anlaşılan o ki, bu muharebe ile ilgili haberler
Kutsal topraklara yapacağımız seferin görüşülmesine
son verdi.

WESTMORELAND

Yüce majesteleri, görüşmeleri sona erdiren
Bununla birlikte bir başka haberin daha gelmesi oldu.
Çünkü Kuzey'den çok daha rahatsız edici ve tatsız bir
haber geldi.
Gelen haber şöyle: Kutsal Haç Günü'nde, Yiğit Hotspur'le,⁴
Yani genç Harry Percy ile cesareti kanıtlanmış İskoç
kahraman Archibald
Holmedon'da karşı karşıya gelmiş, kanlı ve iç paralayıcı
bir saat geçirmişler,
Ama bu, ateşlenen silahlara ve savaşın gidişatına dair
bir haber,
Çünkü bu haberi getiren kişi, çarpışmalar şiddetle sürerken
Atına atlayıp yola çıkmış, savaşın nasıl sonuçlandığını
bilmiyor.

KRAL

İşte sadık ve gayretli dost Sir Walter Blunt
Holmedon'dan gelirken, geçtiği yerlerin
Çamuruna bulanmış vaziyette atından yeni indi,
Ve bize güzel ve hayırlı haberler getirdi.
Douglas kontu mağlup edilmiş;
Sir Walter, Holmedon ovasında
On bin İskoç askeri ile yirmi iki şövalyenin
Kendi kanlarının içinde yüzdüklerini görmüş;
Hotspur, mağlup edilen Douglas'ın en büyük oğlu

4 Shakespeare dramatik amaçlarla tarihî gerçekleri değiştirmektedir. Mortimer'in yenilgisi 22 Haziran 1402 tarihinde gerçekleşmiştir; Hotspur ile Douglas ise, 14 Eylül 1402 tarihinde savaşmışlardır.

Ve Fife Kontu Mordake ile Athol, Murray,
Angus ve Menteith kontlarını esir almış.
Bu çok onurlu bir ganimet değil mi?
Görkemli bir başarı değil mi bu? Söyleyin kuzenim,
öyle değil mi?

WESTMORELAND

Gerçekten de, tam prenslere lâayık bir başarı.

KRAL

Doğru, beni bu sözlerinle üzüp günaha soktun,
Çünkü bu kadar mükemmel
Bir evladın babası olduğu için Lord Northumberland'ı
kışkandım.

O öyle bir evlat ki,
Şeref denince akla ilk onun adı geliyor,
Ormandaki en dik ve en yüksek ağaç o,
Kaderin sevgilisi ve gururun kaynağı.
Ona övgüler düzülürken, oğlum genç Harry'nin alnını ise
İsyankârlığın ve onursuzluğun lekelediğini görüyorum.
Ah, ne olurdu, bir gece perisinin
Çocuklarımızı beşiklerinde değiştirdiği⁵
Ve benimkine Percy, onunkine de Plantagenet adını taktığı
kanıtlanabilseydi!

O zaman ben onun Harry'sini alırdım, o da benimkini.
Ama şimdi sırası değil bunu düşünmenin.
Kuzen, şu genç Percy'nin kibrine ne diyorsunuz?
Bu savaşta aldığı tutsakları kendine ayırmasına,
Ve Fife Kontu Mordake'ten başkasını vermeyeceğine dair
Bana haber yollamasına?

WESTMORELAND

Ona bu akılcı amcası vermiştir, Worcester'in işi bu;
Her konuda sizin karşınızda tavır alıyor;
Bir şahin gibi tüylerini temizleyerek,

5 Shakespeare, dramatik amaçlarla Prens Harry ile Hotspur'ü akrana yapmaktadır. Oysa Hotspur Harry'den 21 yaş büyüktür.

Gençlerin de bir köpek gibi enselerini kabartmasını
sağlayarak

Otoritenize meydan okuyor.

KRAL

Bunun hesabını vermesi için onu çağırttım;
Bu yüzden de Kudüs'e düzenleyeceğimiz
Kutsal seferi şimdilik ertelememiz gerekiyor.
Kuzen, gelecek çarşamba,
Meclisimizi Windsor'da toplayacağız, lordlara bildirin.
Ama daha sonra derhâl yanımıza gelin;
Söylenecek ve yapılacak başka şeyler var
Çünkü şu anda konuşamayacak kadar öfkeliyim.

WESTMORELAND

Emredersiniz majesteleri.
(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Londra. Prens dairesi.)

(İçeri Galler Prensi ve Sir John Falstaff girer.)

FALSTAFF

Hal evladım, saat kaç?

PRENS

Öğlenleri şarap içip, pantolonunun kemerini gevşetmekten ve öğleden sonraları uyumaktan kafan o kadar kalınlaşmış ki, gerçekten bilmen gereken şeyi sormayı unutmuşsun. Senin gündüzleri saatle ne alakan var ki? Eğer saatler şarap kadehi, dakikalar kızarmış piliç, saatin kendisi fahişelerin dili, güneş saatleri genelev tabelaları ve güneş de alev renkli tafta etekli ateşli bir yosma olsaydı, gündüzleri saatin kaç olduğunu bilmek istemeni anlamsız bulmazdım.

FALSTAFF

İşte şimdi çok doğru konuştun Hal; çünkü biz soyguncular işimizi ay ile yıldızların altında görürüz, “O yakışıklı gezgin Şövalye Phoebus’un altında” değil. Soylu delikanlı, senden rica ediyorum, kral olduğunda, Tanrı sen yüce majestelerini korusun –aslında sadece majesteleri demeliyim çünkü sende yücelik mücelik yok-.

PRENS

Ne yani, hiç mi yok?

FALSTAFF

Yemin ederim ki yok; şu yumurtayla tereyağında olduğu kadar bile yok.

PRENS

Hadi, nedir derdin? Sadede gel.

FALSTAFF

İşte o zaman tatlı çocuk, sen kral olduğunda, gecenin hizmetkârları olan bizlere, gündüz tembelleri denmesin; bize Diana’nın müritleri, karanlığın beyleri veya ayın sevgilileri densin; insanlar bizim iyi insanlar olduğumuzu söylesinler; ne de olsa denizleri yöneten asil ve iffetli tanrıçamız ay, bizi de yönetiyor; soygunlarımızı onun himayesinde yapıyoruz.

PRENS

Doğru söyledin, benzetmen de çok uygun, çünkü ayın adamları olan bizlerin şansı, ayın etkisi altında, denizlerdeki gelgite benzer –Şu da kanıtı: Pazartesi gecesi çalınan bir kese altının dibine salı sabahına kadar darı ekilmiştir. “Eller yukarı!” diyerek alınan kese, “Gelsin yiyecek içecek!” diyerek harcanır. Bir an merdivenin en alçak basamağındasındır, bir sonraki an ise, merdiveni tırmanmış, darağacının kenarındasındır.

FALSTAFF

Tanrı aşkına, çok doğru söylüyorsun evlat; ama meyhanenin sahibesi pek de tatlı bir yosma, öyle değil mi?

PRENS

Hem de Hybla balı kadar tatlı, benim cümbüş düşkünü ihtiyar dostum. kolcuların deri ceketleri de pek dayanıklı olur, değil mi?

FALSTAFF

Bu da ne demek oluyor çılgın çocuk? Nedir bu imalar, dolambaçlı laflar? Kolcunun ceketıyla ne işim var benim?

PRENS

Peki, benim meyhanenin sahibesiyle ne işim var?

FALSTAFF

Ee, ne de olsa ondan kaç defa hesap istedin.

PRENS

Hiç kendi payına düşeni öde dedim mi sana?

FALSTAFF

Hayır. Hakkını vermeliyim, hesabı hep sen ödedin.

PRENS

Doğru, başka yerlerde de ben ödedim, param olduğunda; yokken de kredimi kullandım.

FALSTAFF

Evet hem de o kadar çok kullandın ki, tahtın vârisi olduğun bilinmeseydi— Söyle bakalım tatlı çocuk, sen kral olunca İngiltere’de hâlâ darağacı olacak mı? Kanun denen şu soytarı moruk kararlı yüreklere paslı gemini vurmaya devam edecek mi? Sen sen ol, kral olduğunda hırsızları sakın idam etme.

PRENS

Ben etmeyeceğim, sen edeceksin.

FALSTAFF

Ben mi? Mükemmel! Doğrusu benden çok iyi yargıç olur!

PRENS

Daha şimdiden yanlış bir yargıya vardın bile; ben, hırsızları sen idam edeceksin, harika bir cellat olacaksın, demek istemişim.

FALSTAFF

Tamam Hal tamam, sarayın kapısında beklemek gibi, bu iş de bana uyar.

PRENS

Terfi için mi?

FALSTAFF

Hayır, celladın gardırobu zenginleşsin diye ölenin kıyafetini almak için.⁶ Lanet olsun, bir erkek kedi veya burnu halkalı bir ayı gibi hüznümlendim birden.

PRENS

Ya da yaşlı bir aslan veya bir âşığın lavtası gibi.

FALSTAFF

Ya da bir Lincolnshire gaydasının vızılıtsı gibi.

PRENS

Peki, şuna tavşanın veya Moorditch'in melankolisi⁷ desek?

FALSTAFF

Senin benzetmelerin de hep tatsız oluyor, ama yine de dünyanın en küfürbaz, en yaramaz ve tatlı genç prensisin. Hal, senden rica ediyorum, lütfen bir daha beni boş işlerle meşgul etme. Ah keşke şöhret nereden satın alınır bilseydik. Geçenlerde yaşlı bir meclis üyesi beni sokakta durdurdu ve senin aleyhinde attı tuttu ama ben ona aldırmadım; çok akıllıca konuşuyordu ama ben ona kulak asmadım, yine de akıllıca konuşuyordu, hem de sokağın ortasında.

PRENS

İyi yapmışsın. Ne derler bilirsin, bilgelik tellal olup sokakta davul çalsa bile kimse ona aldırış etmez.

FALSTAFF

Kutsal kitabı şeytan gibi çarpıtıyorsun, sen bir azizi bile yoldan çıkarırsın. Hal, bana çok kötülük ettin, Tanrı seni bağışlasın. Seni tanımadan önce benim dünyadan

6 Cellatlara idam ettikleri insanların kıyafetleri verilmiş.

7 Çok dar ve pis bir kanal. Moorditch, akla melankoliyi getirmiş.

haberim yoktu, oysa şimdi, doğruyu söylemek gerekirse, günahkârlardan hiç farkım yok. Bu hayattan vazgeçmiyorum, böyle yaşamaya son vereceğim, işte sana yemin, vazgeçmezsem şerefsizim. Hristiyan âleminde hiçbir kralın oğlu için cehennemlik olmayacağım.

PRENS

John yarın nerede soygun yapalım?

FALSTAFF

Tanrı aşkına, neresi dersen oraya giderim evlat; eğer gelmezsem bana şerefsiz de ve bacağımdan sallandır beni.

PRENS

Sende bir gelişme görüyorum, ibadetten soygunculuğa geçiş yapıyorsun.

FALSTAFF

İyi ama Hal, bu benim mesleğim. Hal, insanın mesleğini yapması günah değildir.

(İçeri Poins girer.)

Poins! Gadshill'in⁸ soygun planı var mıymış, şimdi öğreniriz. Eğer insan yaptıkları sayesinde cennete gidiyor olsaydı, bu adama cehennemin dibi bile yeterince sıcak gelmezdi. Namuslu insanlara, "Eller yukarı!" diyenlerin arasında bunun kadar alçağı yoktur.

PRENS

Günaydın Ned.

POINS

Günaydın sevgili Hal. Ne haber Nedamet Efendi? Ne haber Şarabı Şekerli Sir John? John! Geçen Kutsal Cuma⁹ şeytana bir kadeh Madeira şarabı ile bir tavuk budu karşılığında ruhunu satmıştın; nasıl gidiyor anlaşma?

PRENS

Şeytan istediğini alacak; Sir John sözünün eridir, asla atasözlerini yalancı çıkarmaz. Şeytana hakkını verecektir.

8 Cutbert Cutter isimli bir soyguncunun takma adı.

9 Oruç döneminin en önemli günü. Falstaff'ın çok büyük bir günahkâr olduğunu söylemek istiyor.

(Falstaff'a.)

POINS

Öyleyse, şeytana verdiğin sözü tuttuğun için lanetlendin.

PRENS

Yoksa şeytanı aldattığı için lanetlenecekti.

POINS

Çocuklar, çocuklar, yarın sabah saat dörtte değerli adaklarla Canterbury'ye giden hacılar ile Londra'ya giden şişkin cüzdanlı tüccarlar Gad's Hill'de¹⁰ olacaklar. Hepinize maske getirdim, zaten hepinizin atı var. Gadshill bu akşam Rochester'de kalacakmış. Yarın gece Eastcheap'te masa ayırttım. Tereyağından kıl çeker gibi yaparız bu işi. Eğer gelerseniz cepleriniz altınla dolar, gelmeyecekseniz evde kalın da assınlar sizi.

FALSTAFF

Bana bak Yedward, eğer evde kalıp gelmezsem, gittiğin için seni ben astırırım.

POINS

Öyle mi tombul yanak?

FALSTAFF

Hal, geliyor musun?

PRENS

Kim, ben mi? Ben soyguncu muyum? Ben hırsız mıyım? Hayatta gelmem.

FALSTAFF

On şilin için bile olsa dövüşmeye cesaretin yoksa, sende ne dürüstlük, ne erkeklik, ne dostluk, ne de kraliyet kanı var demektir.

PRENS

Pekâlâ, öyleyse hayatta bir seferlik bir çılgınlık yapayım.

FALSTAFF

İşte şimdi konuşmaya başladın.

PRENS

Vazgeçtim, ne olursa olsun ben gelmiyorum.

10 Rochester'ın üç kilometre kuzeybatısındaki soyguncularıyla ünlü bir yer.

FALSTAFF

Öyleyse, yemin ederim ki sen kral olduğunda ben de hain olacağım.

PRENS

Umurumda değil.

POINS

Sir John rica ederim, beni prensle biraz yalnız bırak. Bu macera için ona öyle gerekçeler sıralayacağım ki dayanamayıp gelecek.

FALSTAFF

Pekâlâ, Tanrı sana ikna yeteneği, ona da söylediklerinden yararlanması için akıl fikir versin ki, senin ağzından çıkanlar onu etkilesin, o da duyduğu şeylere inansın ve böylece gerçek prens (sırf eğlence için) yalandan bir soyguncu olsun; ne de olsa zamane suçlarına da hami gerekir. Hoşça kalın, beni Eastcheap'te bulursunuz.

PRENS

Hoşça kal ihtiyar delikanlı! Hoşça kal kış ortasındaki bahar!

(Falstaff çıkar.)

POINS

Benim sevgili, baldan tatlı lordum yarın bizimle gelin. Bir şaka yapacağım ama tek başıma altından kalkamam. Falstaff, Bardolph, Peto ve Gadshill, pusuya düşürdükleri adamları soyacaklar –ama sizle ben orada olmayacağız. Onlar paraları alınca, biz de onları soyacağız, yapamazsak kafamı kesin.

PRENS

Peki onlardan nasıl ayrılacağız?

POINS

Kolay, onlardan ya önce ya da sonra çıkarız yola ve onlara bir buluşma yeri söyleriz, gidip gitmemek bize kalmış, soygunu onlar yaparlar, hemen ardından biz de onlara saldırırız.

PRENS

İyi ama bizi atlarımızdan, kıyafetimizden, üstümüzdeki eşyalarımızdan tanırırlar.

POINS

Hayır, bir kere atlarımızı görmeyecekler çünkü onları ormanda bırakırız; maskelerimizi de onlardan ayrıldıktan sonra değiştiririz ve dostum, bu olay için iki aba ayarladım, onları da kıyafetlerimizi gizlemek için üstümüze giyeriz.

PRENS

İyi de, hepsiyle başa çıkabileceğimizi sanmıyorum.

POINS

İkisinin doğuştan tabansız olduğunu çok iyi biliyorum; üçüncüye gelince, gerek gördüğünden bir an olsun daha fazla dövüşürse, elime bir daha kılıç almayacağıma ant içerim. Şakanın en komik kısmı, bu şişko soytarının, akşam yemeğinde bize söyleyeceği akıl almaz yalanlar olacak; en az otuz kişiyle dövüştüğünü, nasıl savunmaya geçtiğini, darbeleri nasıl savuşturduğunu, nasıl zor durumlara düştüğünü anlatacak. İşin en komik tarafı, söylediklerinin palavra olduğunu kanıtlamamız olacak.

PRENS

Tamam, seninle geleceğim; sen gerekli şeyleri temin et, yarın akşam Eastcheap'te buluşalım; yemeği orada yiyeceğim. Hoşça kal.

POINS

Hoşça kalın lordum.

(Çıkar.)

PRENS

Hepinizi çok iyi tanıyorum ve bir süre daha Dizginlerinden boşanmış bu uçarılıklarınıza katılacağım. Ama böyle yaparken, aşağılık ve hastalıklı bulutların Güzelliğini dünyadan gizlemesine izin veren Güneşi örnek alacağım.

Öyle ki, canı gerçek benliğine kavuşmak istediğinde,
Bir süre ortada olmadığı için,
Kendisini boğuyormuş gibi görünen
O berbat ve çirkin bulutların arasından ortaya çıkması
Çok daha büyük bir hayranlık uyandırır.
Eğer yılın her günü tatil olsaydı,
Eğlenmek çalışmak kadar sıkıcı olurdu;
Ama tatiller seyrek olduğunda, herkes onları özler;
Hiçbir şey insanları ender görülen şeyler kadar mutlu etmez.
İşte ben de silkinip, bu haytalıkları sırtımdan attığımda,
Benden beklenenleri, kimse ummazken yerine
getirdiğimde,
Sanılardan çok daha mükemmel olduğum görüldüğünde,
İnsanların bütün tahminlerini boşa çıkartacağım.
Ve koyu bir zemin üzerindeki parlak bir metal gibi,
Karakterimdeki düzelme, haylazlıklarımın yanında
parlayacak,
Çok daha güzel görünecek, çok daha fazla göz alacak.
Öyle suç işleyeceğim ki, suç işlemeyi sanat yapacağım
Ve insanların iflah olmayacağını sandıkları bir anda
akıllı uslu biri olacağım.
(Çıkar.)

3. Sahne

(Windsor. Meclis Salonu.)

(Kral, Northumberland, Worcester, Hotspur,
Sir Walter Blunt ve diğerleri girer.)

KRAL

Sinirlenmedim, sükûnetimi bozmadım,
Bu saygısızlıklara alınganlık göstermedim,
Sizler de bunu fark ettiniz –o yüzden de sabrımı zorlamaya
başladınız.

Ama emin olun ki, gerçek benliğime bürüneceğim,
Güçlü ve ürkütücü olacağım,
Çünkü yağ gibi pürüzsüz, tüy kadar yumuşak olan mizacım
Bana duyulan saygının kaybolmasına yol açtı,
Ne de olsa mağrur saygı göstermez, mağrurdan başkasına.

WORCESTER

Haşmetli Kralım, ailemiz kudretinizin gazabına
Maruz kalmayı hak etmiyor,
Ayrıca, kudretinizi bu denli yüce bir noktaya
Biz kendi ellerimizle taşıdık.

NORTHUMBERLAND

Lordum—

KRAL

Worcester yıkıl karşımdan;
Çünkü gözlerinde tehlike ve itaatsizlik görüyorum.
Bayım, çok küstah ve kibirlisiniz
Ama bir hükümdar tebaasının
Meydan okuyan bakışlarına asla katlanamaz.
Huzurumuzdan çekilebilirsiniz;
Görüşlerinize ihtiyacımız olduğunda sizi çağırırız.

(Worcester çıkar.)

(Northumberland'a.)

Bir şey diyecektiniz.

NORTHUMBERLAND

Evet soylu lordum.
Harry Percy, Holmedon'da esir aldığı
Ve sizin de tarafınıza göndermesini istediğiniz kişileri,
Dediğine göre, size bildirildiğinin tersine,
Kesinlikle yollamam diye diretmemiş.
Burada suçu yanlış söyleyenlerde
Ya da kıskananlarda aramalı, oğlumda değil.

HOTSPUR

Majesteleri tutsakları vermem demedim
Ama hatırlıyorum, savaş sona erdiğinde,

Çatışmaların hararetinden ve yorgunluktan bitkin,
Nefes nefese kalmış, kılıcıma yaslanmış dinlenirken
Temiz ve şık giyinmiş bir lord geldi;
Damatlar gibi terütazeydi, yeni kırpırdığı sakalı
Hasat edilmiş tarladaki anıza benzeyen biri.
Tuhafiyeciler gibi parfüm sürünmüştü;
Başparmağıyla işaret parmağı arasında tuttuğu kutuyu¹¹
Arada bir burnuna götürüyor, sonra da geri çekiyordu,
Kutuyu geri çekmesine kızan burnu,
Kutu yeniden önüne geldiğinde, tozu hızla içine çekiyordu.
Bu arada adam sürekli gülümsüyor ve konuşuyordu.
Cesetleri kaldıran askerlere,
Kendi soylu bedeni ile rüzgâr arasına
Pis kokulu iğrenç cesetleri soktukları için,
Kaba ve edepsiz serseriler, diyerek kızıyordu.
Bir sürü latif ve efemine sözle beni lafa tuttu
Ve bu arada siz majesteleri adına, aldığım esirleri istedi.
Soğumuş yaralarım sızlarken
Bir züppe beni böylesine taciz edince,
Hem çektiğim ıstırap hem de sinirimden
Baştan savma bir cevap verdim;
Alabilir mi dedim, alamaz mı dedim,
Ne dediğimi hatırlamıyorum bile;
Çünkü onu öyle pırıl pırıl giyinmiş, mis gibi kokarken
Ve nedimeler gibi toplardan, tüfeklerden ve yaralardan
Konuşurken görünce öfkeden çılgına döndüm!
Üstüne üstlük, kalkmış bana, iç kanamaları durdurmak için
Berbat ispermeçet yağı üstüne bir şey tanımadığını,
Zararsız dünyamızın karnını kazarak,
Bir sürü yiğit insanın bu denli korkakça yok edilmesine
Yol açan aşâğılık barutun çıkarılmasının
Berbat bir şey olduğunu; şu iğrenç silahlar olmasa

11 Züppe adam, kutunun içindeki güzel kokulu pudra sayesinde savaş alanı-
nın kötü kokularını solumaktan kurtulmaya çalışıyor.

Kendisinin de asker olacağını söylüyordu.
Lordum dediğim gibi, onun bu boş laflarına
Düşünmeden cevap verdim, size yalvarırım,
Anlattıklarının araştırılmadan siz yüce majesteleri ile
Aramdaki sevginin arasına girmesine izin vermeyin.

BLUNT

Yüce lordum, mademki Lord Harry Percy,
Ağzından çıkanları kastetmediğini söylüyor,
O zaman, onun bu koşullarda öyle bir insana,
Öyle bir yerde ve öyle bir vakitte söylediklerini
Dikkate almamak ve aleyhinde kullanmamak lazım gelir.

KRAL

Ama hâlâ esirleri vermek için koşul öne sürüyor:
O budala kayınbiraderi Mortimer'i,¹²
O ünlü büyücü lanet Glendower'a karşı
Savaşa sürdüğü askerlerine bilerek ihanet edip
Ölüme gönderdiğinden emin olduğum,
Sonra da yakınlarda onun kızıyla evlendiğini duyduğum
March kontunu

Fidyelerini kesemizden vererek kurtarmamızı istiyor.
Hazinemizi bir haini kurtarmak için mi boşaltacağız?
Para verip bir haini mi kurtaracağız?
Korkak kendisi teslim olmuşsa,
O korkak için pazarlık mı yapacağız?
Hayır, gitsin dağ başında açlıktan ölsün,
Hain Mortimer'in fidyesini ödemek için
Benden tek metelik isteyen kim olursa,
Onu dostum kabul etmeyeceğim asla.

HOTSPUR

Hain Mortimer mi! Yüce Kralım, o asla ihanet etmedi,
Teslim oldu ki bu da, savaşın bir cilvesi.
Aldığı bütün yaralar tek bir dil olup konuşsa

12 Hotspur, Glendower'ın tutsağı ve damadı olan Sir Edmund Mortimer'in (1376-1409) kız kardeşi Elizabeth (Shakespeare ona Kate diyor) ile evliydi.

Bunu kanıtlamaya kâfi,
Bir ağız gibi açılan o yaraları,
Severn'in çimenli kıyılarında,
Bir saate yakın bir süre yüce Glendower'la
Teke tek kahramanca savaşıırken aldı.
Üç kez soluklandı, üç kez anlaştılar
Severn'in coşkun sularından içmek için.
Onların kanlı yüzlerinden ürken ırmak
Korku içinde sazların arasına saklandı
Ve bu yiğit dövüşçülerin akan kanına bulanmış
Dalgalı saçlarını gizledi sığ kıyıda.
Alçakça kurnazlık, kendini asla
Ölümcül yaraların arkasına saklamaya çalışmaz;
Dolayısıyla, soylu Mortimer bu kadar yarayı
Bilerek ve isteyerek almamıştır,
Bu yüzden izin vermeyin onun ihanetle suçlanmasına.

KRAL

Yalan söylüyorsun Percy, yalan söylüyorsun.
O asla Glendower ile dövüşmedi.
Bir düşman olarak Owen Glendower ile dövüşeceğine
Şeytanla tek başına dövüşmeyi tercih eder o.
Sende hiç utanma sıkılma yok mu?
Behey adam, bundan böyle senden
Mortimer'le ilgili duymak istemiyorum tek kelime.
Elindeki esirleri hemen bana yolla,
Yoksa hoşuna gitmeyecek bir tepki alırsın benden.
Lord Northumberland, oğlunuzla gitmenize izin veriyoruz.
Bana aldığınız esirleri yollayın, yoksa sonu kötü olacak.
(Kral, Blunt ve yanındakilerle birlikte çıkar.)

HOTSPUR

Şeytan kükreyerek gelip, istese bile onları vermeyeceğim.
Hemen gidip bunu ona söyleyeceğim,
Bu uğurda kellemi kaybetmek pahasına
Kalbim yatıştır hiç olmazsa.

NORTHUMBERLAND

Sen öfkeden sarhoş mu oldun yoksa?
Dur, bekle biraz, bak işte amcan geliyor.
(*Worcester tekrar girer.*)

HOTSPUR

Mortimer'le ilgili konuşmayacaktım!
Konuşacağım. Onunla birleşmezsem
Tanrı merhametini esirgesin ruhumdan.
Onun uğruna damarlarımdaki bütün kanı akıtacak,
Her damlasını dökeceğim toprağa kanımın
Ve şerefi ayaklar altında çiğnenen Mortimer'i,
Bu müteşekkir olmayı bilmeyen kralın,
Bu nankör, bu yüreği çürümüş Bolingbroke'un
Hizasına çıkaracağım.

NORTHUMBERLAND

Kardeşim, kral yeğenini çıldırttı.

WORCESTER

Ben ayrıldıktan sonra ne oldu da öfkelenedin?

HOTSPUR

Tüm esirlerimi kesinkes istiyormuş,
Karımın kardeşinin fidyeye konusunu
Dile getirince yüzü sapsarı kesildi
Ve ölümcül bir bakış fırlattı suratıma.
Mortimer'in adı bile öfkeden kudurtuyor onu.

WORCESTER

Haksız da değil, ölen Kral Richard
Vârisi¹³ ilan etmemiş miydi onu?

NORTHUMBERLAND

Etmisti, ilanı duydum.
Ardından zavallı kral

13 İlan edilen vâris March Kontu Roger Mortimer'dı. Roger Mortimer'ın 1398 yılında ölmesi üzerine oğlu Edmund vâris oldu. Hotspur'ün "Kardeşim Edmund Mortimer" dediği kişi, daha önce de belirtildiği gibi, bu Edmund'un amcasıydı ve vâris değildi. Gerçek vâris, III. Perde, 1. sahnede Hotspur'ün karısına "Halam Percy" demektedir.

(Ona yaptığımız kötülükleri Tanrı affetsin!)
İrlanda'ya sefere çıktı, sonra seferi yarıda kesip döndü,
Azledildi ve kısa bir süre sonra da öldürüldü.

WORCESTER

Onun ölümünden dolayı da bütün dünya
Bizi eleştiriyor ve suçluyor.

HOTSPUR

Lütfen durun bir dakika,
Kral Richard, kardeşim Edmund Mortimer'i¹⁴
Tahtın vârisi mi ilan etmişti?

NORTHUMBERLAND

Evet kulaklarımla duydum.

HOTSPUR

O zaman, onun dağ başında
Açlıktan ölmesini dileyen kuzeni kralı suçlayamam.
İyi ama lanetin hepsi bu unutkan adamın kafasına
Tacı koyan ve onun uğruna
Cinayete yardım ve yataklık etmiş
Damgasını yiyen sizlere –bিরer aracı, birer maşa,
Urgan, merdiven, cellat olan sizlere mi yağdırılacak?
–Ah, affedin beni bu kurnaz kralın elinde
Araç olduğunuzu göstermeyi amaçlarken
Bu kadar alçaldığım için!
Şimdi insanların dilinde,
Gelecekte de tarihin sayfalarında,
İki soylu ve güçlü insan olan sizlerin,
Adil olmayan bir dava uğruna, asaletini ve gücünü
kullanarak,
(Tanrı sizleri affetsin, maalesef bunu yaptınız.)
Richard'ı, o güzelim gülü toprağından söküp,
Yerine bu diken, bu zararlı ot Bolingbroke'u diktiğiniz mi
yankılanacak?
Arkasından da, daha yüz kızartıcı bir şekilde,

14 Kayınbiraderim.

Uğrunda bunca utanca katlanmayı göze aldığınız kişinin
Sizleri kandırdığı, bir kenara attığı,
Devre dışı bıraktığı mı konuşulacak?
Hayır. Lekelenen şerefınızı temizlemek,
İnsanlar nezdinde adınızı temize çıkarmak için
Hâlâ vaktiniz var. Gece gündüz
Sizleri kanlı bir şekilde öldürterek
Sizlere olan borcunu ödemeyi planlayan
Bu mağrur kraldan alaylarının ve aşağılamalarının
intikamını alın.

Bu yüzden, ben diyorum ki–

WORCESTER

Yeğenim sus, yeter artık, konuşma.
Şimdi sırlarla dolu bir kitabın kilidini açacağım
Ve kavrayışı güçlü öfkeli zihinlerinize
Karanlık ve tehlikeli meselelerden bahsederek sesleneceğim,
Bu konular, tıpkı çağıldayarak akan bir ırmağı aşmak için
Üstünde uzanan mızraktan bir köprüyü
Zorlukla denge sağlayarak geçmek kadar
Tehlike ve macera içeriyor.

HOTSPUR

Ama düşersen, ister yüz, ister bat, elveda!
Tehlike doğu-batı yönünden gelsin ki,
Şeref onu kuzey-güney hattından kessin
Ve karşılaşp kapışsınlar. Aslanı uyandırmak,
Tavşanı ürkütmekten daha çok cesaret gerektirir!

NORTHUMBERLAND

Büyük işler yapma hayali
Kontrolünü kaybetmesine neden oluyor.

HOTSPUR

Bir kere zıpladım mı, soluk yüzlü aydan
Parlak onuru kapıvermek
Ya da iskandil halatının bile ulaşamadığı
Denizin derinliklerine dalıp, boğulmak üzere olan onuru

Saçlarından yakalayıp yukarı çekmek
Benim için çok kolay,
Yeter ki, onu kurtaran insan
Onurun bütün itibarına rakipsiz bir şekilde sahip olsun.
Ama lanet olsun onuru paylaşmak zorunda olmaya!

WORCESTER

Hayal dünyasında yaşıyor,
Oysa yoğunlaşması gereken dünya o değil.
Sevgili yeğenim, biraz beni dinle.

HOTSPUR

Affınızı dilerim.

WORCESTER

O esir aldığın İskoç soyluları–

HOTSPUR

Hepsi bende kalacak;
Yemin ederim, tek bir İskoç bile ruhunu kurtaracak olsa,
Benden tek bir İskoç alamayacak.
İşte yemin ediyorum, hepsi bende kalacak!

WORCESTER

Yine kendini kaptırdın, gidiyorsun,
Söylediklerime kulak vermiyorsun.
Vermem dediğin o esirler–

HOTSPUR

Evet vermeyeceğim, işte bu kadar!
Mortimer için fidye ödemeyeceğini söyledi,
Bana Mortimer ile ilgili konuşmayı yasakladı.
Ama ben, onu yattığı yerde bulup
Kulağına, “Mortimer!” diye bağıracağım,
Hatta bir sığırcık kuşunu eğitip,¹⁵
Ona sadece “Mortimer” demesini öğreteceğim
Ve öfkesi hiç dinmesin diye kendisine hediye edeceğim.

WORCESTER

Yeğenim beni dinle.

15 Konuşma öğretilen sığırcık kuşlarına o dönemde yazılan birçok kitapta rastlamak mümkündür.

HOTSPUR

Artık her şeyden vazgeçtim;
Sadece bu Bolingbroke'u nasıl kızdırır,
Nasıl tahrik ederim onu düşüneceğim.
Ve tabii bir de o kılıçlı kalkanlı Galler Prensi var
Babasının onu sevmediğini,
Ve bu yüzden başına bir talihsizlik gelse
Çok sevineceğini bilmesem,
Bir testi birayla¹⁶ zehirlerdim onu!

WORCESTER

Hoşça kal yeğenim,
Seninle, beni dinleyecek durumda olduğunda konuşacağım.

NORTHUMBERLAND

Ne kadar da huysuz ve sabırsız bir budalasın sen;
Tıpkı kadınlar gibisin
Kendinden başka kimseyi dinlemiyorsun!

HOTSPUR

Ama ne zaman bu aşağılık, düzenbaz Bolingbroke'un
adını duysam,
Sanki sopalarla dayak yemiş, ısırgan otu dalamış,
Karıncı ısırmış gibi oluyorum.
Richard'ın zamanında –o yerin adı neydi?
Hay lanet olsun, Gloucestershire'daydı–
Hani o zevk ve sefa düşkünü dük amcasının,
Amcası York'un yaşadığı yer–
Bu gülücükler kralının, bu Bolingbroke'un önünde
İlk kez orada diz çökmüştüm,
Lanet olsun, hani şu sizin onunla Ravenspurgh'dan geldiğiniz zaman...

NORTHUMBERLAND

Berkeley Şatosu.

16 Prens'in içtiği içki de aşağı tabaka insanlarına özgü.

HOTSPUR

İşte orası.

Bu yaltakçı tazı o zaman bana nasıl da

Şeker gibi iltifatlarda bulunmuştu!

“Henüz kapalı olan bahtım açıldığında.” diyordu,

“Soylu Harry Percy” diyordu, “Sevgili kuzenim” diyordu.

Yüzünü şeytan görsün onun gibi sahtekârların!

Tanrım, affedersiniz! Sevgili amcacığım, anlatın, ben dedim
diyeceğimi.

WORCESTER

Eğer bitirmediysen, devam et,

Biz senin müsait olmanı bekleriz.

HOTSPUR

Bitirdim gerçekten.

WORCESTER

Öyleyse, bir kez daha senin İskoç esirlerine gelelim:

Fidyelerini istemeden onları derhâl teslim et

Ama İskoçya’da asker toplamak için

Elinde yalnızca Douglas’ın oğlunu tut,

Sana mektupla bildireceğim çeşitli nedenlerden dolayı

Bu isteğin hemen kabul edilecektir.

(Northumberland’a.)

Lordum, oğlunuz İskoçya’da bu işlerle meşgulken,

Siz de, o çok sevilen soylu papazın,

Başpiskoposun kalbine girin, onun güvenini kazanın.

HOTSPUR

York başpiskoposunun, değil mi?

WORCESTER

Evet, kardeşi Lord Scroop’un¹⁷

Bristol’da idam edilmiş olmasına çok öfkeli.

Bu söylediklerim olacakların tahmini değil,

17 Wiltshire Kontu William Scroop, Kral II. Richard’ın hazine bakanıydı ve 1399 yılında Bolingbroke tarafından Richard’ın diğer gözdeleleriyle birlikte Bristol’da idam edildi. Lord Scroop, York başpiskoposunun kardeşi değil, kuzeniydi. Shakespeare’in kaynağı Holinshed akrabalık ilişkisini karıştırmıştır.

Bunların tasarlandığını, planlandığını
Ve fiiliyata döküldüğünü biliyorum,
Harekete geçmek için sadece doğru anı bekliyorlar.

HOTSPUR

Kokuyu aldım. Yemin ederim ki bu iş başarılı olacak!

NORTHUMBERLAND

Daha av kaçmaya başlamadan
Tazıları serbest bıraktın.

HOTSPUR

Bu plan harika, başarılı olmaması mümkün değil,
Yani, İskoç ordusu ile York'un birlikleri
Mortimer'e mi katılacaklar?

WORCESTER

Evet.

HOTSPUR

Doğrusu plan çok iyi.

WORCESTER

Bizim de acele etmek için önemli bir nedenimiz var:
Ordu toplayarak canımızı kurtarmak,
Çünkü ne kadar dikkatli davranırsak davranalım,
Kral hep kendini bize borçlu hissedecek
Ve hesabı kapatmadığı sürece,¹⁸
Yeterince ödüllendirilmediğimizi düşündüğümüzü
düşünecek.

Daha şimdiden, sevgi dolu bakışlarını
Bizden esirgemeye başladığını görüyorsunuz.

HOTSPUR

Çok doğru, çok doğru, ondan intikamımızı alacağız.

WORCESTER

Hoşça kal yeğenim. Bu konuda,
Sana mektuplarımla vereceğim direktiflerin ötesinde
bir şey yapma.

18 Bu ifade "ödüllendirmek" anlamına geldiği kadar, "öldürmek" anlamına da geliyor.

Vakti geldiğinde ki çok yakında gelecek,
Ben gizlice Glendower ile Lord Mortimer'in yanına
gideceğim,

Senin, Douglas'ın ve benim ordularımız
Plana uygun bir şekilde orada toplanır
Ve şu anda güvencede olmayan geleceğimizi
Kendi güçlü kollarımızla taşıyoruz.

NORTHUMBERLAND

Hoşça kal sevgili kardeşim, başarılı olacağız,
bundan eminim.

HOTSPUR

Hoşça kal amca. Ah, hemen geçiverse vakit de,
Savaş meydanları, çarpışmalar ve inilti alkış tutsa
eğlencemize!

(Çıkarlar.)

II. Perde

1. Sahne

(Rochester. Bir hanın avlusu.)

(İçeri bir hamal girer. Elinde bir lamba vardır.)

1. HAMAL

Aman be! Saat sabahın dördü değilse ne olayım. Büyü-kayı yeni bacanın üstüne gelmiş bile ama bizim atlar hâlâ yüklenmedi. Hey seyis!

SEYİS

(İçeriden.)

Geldim, geldim.

1. HAMAL

Tom, şu beygirin eyerini biraz döv, eyer kaşına da biraz yün tık; zavallı hayvanın kürek kemiklerinin arası yara içinde.

(İçeri bir başka hamal girer.)

2. HAMAL

Buradaki fasulyeler ile bezelyeler sıırıslıklam, bunları yi-yen zavallı hayvanların bağırsaklarında hemen kurt ır-kar. Robin Ostler öldü öleli burada her şey allak bullak oldu.

1. HAMAL

Yulaf fiyatları yükseldikten sonra zavallı adamın yüzü bir türlü gülmedi, üzüntüsünden öldü.

2. HAMAL

Burası Londra yolu üzerindeki en pireli han değilse ne olayım. Her tarafını ısırđılar, derim kadife balığına döndü.

1. HAMAL

Seninki ne ki! Aha sana yemin, ilk horoz öttüğünden beri¹ beni öyle ısırđılar ki, Hristiyan âlemindeki hiçbir krala böylesi nasip olmamıştır.

2. HAMAL

Bir türlü lazımlık vermiyorlar, biz de şömineye işiyoruz; o zaman da sidik, çopra balığı gibi pire üretiyor.²

1. HAMAL

Hey seyis! Hadi be, kımıldasana lanet herif!

2. HAMAL

Ta Charing Cross'a koca bir domuz pastırmasıyla iki kök zencefil götüreceğim.

1. HAMAL

Yüce Tanrım, benim sepetteki hindiler açlıktan perişan. Hey seyis! Lanet olsun sana, kör müsün, sağır mısın? Yemin ederim, kafanı kırmak kafa çekmek kadar zevk verecek bana. Gel buraya lanet olasıca! Sende din iman yok mu?

(İçeri Gadshill girer.)

GADSHILL

Günaydın, saat kaç?

1. HAMAL

Galiba iki.

GADSHILL

Rica etsem fenerini verir misin? Ahırdaki atıma bakacağım da.

1. HAMAL

Bir dakika, ağır ol. Beni aptal sandın galiba.

1 Horozun ilk ötüşünde saatin gece yansı; ikinci ötüşünde üç; üçüncü ötüşünde de şafak vakti olduğu söylenirmiş.

2 Çopra balığının parazit ürettiğine inanılmış. 2. hamalın balıkçılıktan anladığı çok açık.

GADSHILL

Lütfen versene fenerini.

2. HAMAL

Hayhay, ne zaman istersen... Başka derdin yok mu? “Bana fenerini versene.” diyor! Önce senin ipte sallandığını görmem lazım.

GADSHILL

Hamal efendi, Londra’ya saat kaçta varmayı planlıyorsunuz?

2. HAMAL

Akşama doğru bir vakit. Haydi Mugs, beyleri uyandıralım, yolculuğu grup hâlinde yapmak istiyorlar çünkü yanlarında çok değerli eşya var.

(Hamallar çıkar.)

GADSHILL

Hey! Uşak!

(Uşak girer.)

UŞAK

“Hazırım dedi yankesici.”

GADSHILL

“Hazırım dedi uşak” desen de olur. Senin yankesiciden tek farkın öğrettiğini uygulamaman, planı sen yapıyorsun.

UŞAK

Günaydın Bay Gadshill. Sana dün akşam söylediklerim hâlâ geçerli. Burada kalan kentli çiftçinin yanında üç yüz mark değerinde altın varmış, dün akşam yemekte yanındakilerden birine söylerken duydum. O adam da vergi memuruymuş, onda da çok miktarda para var. Uyandılar bile ve yağda yumurta istediler –birazdan da giderler.

GADSHILL

Aziz Nicholas’ın papazlarıyla³ karşılaşmazlarsa, boynumu vurabilirsin.

3 Aziz Nicholas denizcilerin, çobanların ve yolcuların koruyucu azizidir. Bu inançtan hareketle, ironik olarak yankesicilere “Aziz Nicholas’ın papazları” denmektedir.

UŞAK

Ben ne yapayım senin boynunu? Sen onu cellada sakla, çünkü Aziz Nicholas'a, gerçek bir sahtekâr olarak tapıyorsun.

GADSHILL

Bu cellat lafı da nereden çıktı? Beni asarlarsa, darağacında iki şişman olur, çünkü beni asarlarsa, Sir John'u da benimle asarlar ve iyi bilirsin ki ona sıska demek mümkün değil. Kim olduklarını hayal bile edemeyeceğin başka yoldaşlarım da var. Sırf eğlence adına mesleğe asalet katıyorlar (birileri bizim işleri araştırmaya kalkarsa) adlarını temize çıkarmak için her şeyi örtbas ederler. Eşkıyayla, beş kuruşa bile tamah eden sııklı haydutlarla,⁴ yankesicilerle, pala bııklı ayyaşlarla işim olmaz benim; ben sır tutmasını bilen soylularla, eşrafla, meclis üyeleriyle, ağır toparla takılırım. Onlar önce soyar sonra konuşur, önce konuşur sonra içer, önce içer sonra dua ederler –hayır, yanlış söyledim; bu ülke onların velinimetidir, yatıp kalkıp ona dua ederler; onu çizme gibi ayaklarına geçirip üstünde tepinirler.

UŞAK

Ne yani? Ülke onların çizmesi mi? Peki, yağmurlu havada su geçirmez mi?

GADSHILL

Geçirmez. Adalet onu öyle bir yağlamış ki, tamamen güven içindeyiz, bize hiçbir şey olmaz. Bizde eğrelti otu tohumu var, kimseler göremez bizi.⁵

UŞAK

Bence eğrelti otu tohumuna değil de, geceye borçlusunuz görünmez olmanızı.

4 Ellerindeki uzun sııklarla at üstündeki yolculara saldırıp, onları aşağı düşürerek soyan eşkıyalar.

5 Eğrelti otu tohumunun sadece 23 Haziran gecesi görülebildiğine ve cebinde eğrelti otu tohumu bulunan kişinin görünmez olduğuna inanılmış.

GADSHILL

Uzat elini de tokalaşalım, sen de soygundan payını alırsın, namus sözü.

UŞAK

Namussuz hırsız sözü desen daha doğru.

GADSHILL

Boş versene, ona bakılırsa *homo* lafı da tüm insanları kapsar. İnsan dediğin hepsini kapsar. Söyle de seyis atımı getirsin. Hoşça kal geri zekâlı.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(*Gad's Hill. Karayolu.*)

(*İçeri Prens, Poins ve Peto girer.*)

POINS

Saklanın, saklanın! Falstaff'ın atını sakladım, öfkeden küplere bindi.

PRENS

Saklanın!

(*Saklanırlar.*)

(*İçeri Falstaff girer.*)

FALSTAFF

Poins! Poins! Geberesice herif! Poins!

PRENS

(*Ortaya çıkar.*)

Yavaş ol şiş göbek, amma şamata yaptın!

FALSTAFF

Poins nerede Hal?

PRENS

Tepeye tırmanmıştı, gidip bakayım.

(*Çıkar.*)

FALSTAFF

Bu hırsızla birlik olup soyguna çıkmak hataymış, şerefsiz herif atımı alıp bilmediğim bir yere bağlamış. Bir adım daha atarsam nefesim kesilecek. Yine de o şerefsizi öldürmekten asılmazsam, ecelimle öleceğimden şüphem yok. Yirmi iki yıldır her gün, her saat onunla dostluğumu bitireceğime yemin ediyorum ama o alçakla birlikteyken sanki büyülenmiş gibiyim. Alçak herif, kendisini seveyim diye bana aşk iksiri içirmediyse Tanrı canımı alsın. Başka türlü olamaz, bana aşk iksiri içirdi. Pains! Hal! İkinize de lanet olsun! Bardolph! Peto! Bir adım daha atarsam düşüp öleceğim –tövbekâr olup bu alçaklarla ilişkiyi kesmek kafa çekmek kadar zevkli değilse, dünyanın en adi insanıyım. Engebeli arazide yedi adım atmak benim için yetmiş mil yürümek demek, o taş kalpli alçaklar da bunu çok iyi biliyor. Ne günlere kaldık, soyguncu bile soyguncuya dürüst davranmıyor artık!

(Islık çalarlar.)

Öf be! Hepinize lanet olsun, verin atımı bana alçaklar, verin atımı geberesiceler!

PRENS

(Ortaya çıkar.)

Kes sesini yağ tulumu; yat şuraya, yere kulağını daya ve dinle bakalım yolcuların ayak sesini duyabilecek misin?

FALSTAFF

Yere yatarsam beni kaldıracak manivelan var mı? Baba'nın hazinesini verseler bile, bir daha asla o kadar yolu yürümem. Bana bu eşek şakasını niye yaptınız?

PRENS

Yalan söylüyorsun; sana eşek şakası falan yapan yok çünkü senin bir eşeğin bile yok.

FALSTAFF

İyi yürekli Prens Hal, rica ederim, iyi bir kralın evladı olarak atımı ver bana.

PRENS

Hadi oradan alçak, ben senin seyisin miyim?

FALSTAFF

Veliaht, sen git de kendi dizbağınla⁶ as kendini! Beni yakalarlarsa, sizi ispiyonlarım. Eğer sizler için de adi maniler düzdürmezsem, içtiğim şarap zehir zıkkım olsun –bir şaka bu kadar ileriye götürülürse, hem de yayan, bundan hiç hoşlanmam!

(İçeri Gadshill ve Bardolph girer.)

GADSHILL

Kımıldama.

FALSTAFF

Zaten kımıldamıyorum ama arzum hilafında.

POINS

Ah bu bizim ispiyoncumuz, onu sesinden tanıdım.

(Peto ile ortaya çıkar.)

Bardolph, ne haberler getirdin?

BARDOLPH

Maskelerinizi takın, maskelerinizi takın. Kralın parası tepeden iniyor, kralın hazinesine gidiyor.

FALSTAFF

Alçak yalan söylüyorsun, o para kralın meyhanesine girecek.

GADSHILL

Bu para hepimizi zengin eder.

FALSTAFF

Ya da astırır.

PRENS

Beyler, siz dördünüz yolun daraldığı yerde önlerine çıkın, Ned Poins ve ben onları daha aşağıda bekleriz –sizin elinizden kurtulurlarsa bizim kucağımıza düşerler.

PETO

Kaç kişiler?

6 Kralın en büyük oğlu veliaht ilan edildiğinde takılan Dizbağı Nişanı'na gönderme yapıyor.

GADSHILL

Sekiz on kişi kadar varlar.

FALSTAFF

Vay canına! Sakın onlar bizi soymasın!

PRENS

Ne? Korktun mu Sir John Toparlak?

FALSTAFF

Haklısın, büyükbaban Sir John Çırpı gibi değilim ama korkak da değilim Hal.⁷

PRENS

Onu göreceğiz.

POINS

John, atın çitin arkasında, ihtiyacın olursa onu orada bulabilirsin. Hoşça kal ve cesur ol.

FALSTAFF

Şimdi ona vuramam çünkü yakalanırsam beni asarlar.

PRENS

Ned, üstümüze giyeceğimiz kıyafetler nerede?

POINS

Hemen şurada. Saklan.

(Prens ve Poins çıkar.)

FALSTAFF

Dostlarım, herkesin talihi açık olsun diyorum –herkes işinin başına.

(Yolcular içeri girer.)

1. YOLCU

Gel dostum, oğlan atlarımızı tepeden indirirken biz de biraz yürüyelim de bacaklarımızı açalım.

SOYGUNCULAR

Kımıldamayın!

2. YOLCU

Yüce İsa bizi koru!

7 Prens, "Sir John Toparlak (Paunch)" diyerek Falstaff'ın şişmanlığıyla alay edince Falstaff da, prensin büyükbabası Sir John Gaunt'a atıfta bulunarak prensin zayıflığıyla dalga geçer.

FALSTAFF

Vurun, haklayın hepsini, kesin alçakların boğazını! Beş para etmez kan emiciler, şerefsiz yağ tulumları! Bizim gibi gençlerden nefret eder bunlar! Devirin yere, alın bütün paralarını!⁸

1. YOLCU

Ah hapı yuttuk, gitti her şeyimiz!

FALSTAFF

Geberin alçak şişkolar. Siz mi mahvoldunuz? Hayır, yağ tulumları, keşke malınız mülkünüz, her şeyiniz burada olsaydı! Yaylanın bakalım şişko domuzlar! Alçaklar, yaşamak gençlerin de hakkı. Sizin gibi zenginler jüri üyeliği de yapar, değil mi? Adaletimizin tadına bakın biraz.

(Yolcuları soyarlar, bağlarlar ve çıkarlar.)

(İçeri kılık değiştirmiş olarak Prens ve Poins girer.)

PRENS

Soyguncular namuslu insanları bağladılar, şimdi ikimiz soyguncuları soyar ve güle oynaya Londra'ya gidebiliriz, bu şaka bir hafta konuşulacak, bir ay gülünecek, ebediyen de unutulmayacak.

POINS

Saklan, seslerini duyuyorum, geliyorlar.

(Saklanırlar.)

(Soyguncular yeniden içeri girer.)

FALSTAFF

Dostlar, haydi paraları paylaşalım, sonra da şafak sökmeden atlara atlayıp gidelim; eğer prensle Poins ödleğillerse, bu dünyada doğru hüküm vermek mümkün değil demektir; meğer o Poins'te yaban ördeği kadar bile cesaret yokmuş.

(Paraları paylaşırken Prens ve Poins onlara saldırır.)

8 Falstaff'ın görevi saldırdıkları insanları korkutmak. Onları, ülkenin kanını emen şişman sülükler; kendisini de genç ve zayıf olarak tarif ediyor.

PRENS

Sökülün paraları!

POINS

Alçaklar!

(Hepsi kaçır, bir iki kılıç darbesi savurduktan sonra Falstaff da kaçır. Soygunda aldıkları her şeyi bırakırlar.)

PRENS

Kolaylıkla aldık. Şimdi de neşeyle atlara binelim;
Soyguncular dört bir yana dağıldılar.
Öyle korktular ki, bir araya gelemiyorlar,
Herkes diğerini polis sanıyor!
Haydi Ned –Falstaff öyle terliyor ki,
O yürürken kuru toprak yağa bulanıyor.⁹
Gülmekten vakit bulabilsem ona acırdım.

POINS

Şişko herif amma da çılgık attı.
(Çıkarlar.)

3. Sahne

(Warkworth Şatosu.)

(Tek başına Hotspur girer, bir mektup okumaktadır.)

HOTSPUR

“Bana gelince lordum, soyunuza duyduğum sevgiden dolayı, orada olmak beni memnun ederdi.” Memnun edermiş, öyleyse neden burada değil? Aileme sevgi duyuyormuş! Ahırını ailemden daha çok sevdiği belli oluyor. Biraz daha okuyayım. “Kalkıştığınız iş tehlikeli” –evet, bu çok açık, ama üşümek, uyumak, su içmek de tehlikeli. Size söyleyeyim benim şapşal lordum, bu tehlikeli ısırgan otundan güvenliğimizi çiçek gibi koparacağız. “Kalkıştığınız iş tehlikeli, isimlerini verdiğiniz dostlarınız güve-

⁹ Terin, erimiş yağ olduğu sanılmış.

nilmez, zamanlama yanlış, planınız da bu kadar güçlü bir hasım karşısında çok etkisiz.” Demek öyle, demek öyle! Ben de size tekrar diyorum ki, cahil ve ödleğ bir hödüksünüz ve üstüne bir de yalan söylüyorsunuz. Bu ne beyinsizlik! Tanrı aşkına, planımız bugüne kadar yapılan en iyi plan, dostlarımız sağlam ve güvenilir. İyi bir plan, güvenilir dostlar ve pek umut vaat edici. Mükemmel bir plan, son derece güvenilir dostlar; ne tabansız bir alçakmış bu herif! Bir kere York başpiskoposu, planı ve harekâtın ana hatlarını beğendi. Lanet olsun, şimdi bu şerefsiz yanımda olsaydı, karısının yelpazeyle kafasını kırardım. Ne yani babam, amcam yok mu, ben yok muyum? Lord Edmund Mortimer, York başpiskoposu ve Owen Glendower yok mu? Dahası, Douglas yok mu? Gelecek ayın dokuzunda kuvvetleriyle birlikte benimle buluşacaklarına dair hepsinin yazdığı mektuplar elimde değil mi? Bazıları daha şimdiden yola çıkmadı mı? Bu ne inançsız bir şarlatanmış; imansızın tekiymiş! Vay be! Bekle de gör, şimdi korkuya kapılıp krala koşacak ve bütün planlarımızı ona anlatacak! Bu kadar onurlu bir girişime böylesine yüreksiz birini katmaya çalıştığım için kendimi tekmelemek istiyorum! Cehenneme kadar yolu var, isterse krala söylesin, biz hazırız. Bu gece yola çıkacağım.

(İçeri Leydi Percy girer.)

Hayrola Kate? İki saat içinde gitmem gerekiyor.

LEYDİ PERCY

Ah sevgili lordum, neden böyle yalnızsınız?

Ne kabahat işledim de, iki haftadır

Harry'min yatağından sürüldüm?

Söyle bana sevgili lordum,

İştahını, arzularını ve uykularını yok eden şey nedir?

Neden gözlerini yere diyor,

Yapayalnız otururken, ikide bir irkiliyorsun?

O al al yanakların neden soldu?
Neden derin düşünceler ve melankoli
Bana ait hazineleri, benim değerli haklarımı elimden alıyor?
Huzursuz uykularında seni izledim,
Zorlu savaş hikâyeleri sayıkladığını,
Atına emirler yağdırdığını,
“Saldırın! Haydi savaşa!” diye haykırdığını duydum.
Hücumlardan, çekilmelerden, siperlerden, çadırlardan,
Çitlerden, mazgallardan, surlardan,
Şaykalardan, bacaluşkalardan, balyemezlerden¹⁰,
Esirlerin fidyelerinden, öldürülen askerlerden,
Şiddetli bir çarpışmada olan her şeyden söz ediyordun.
Ruhun kendini savaşa o kadar kaptırıyordu ki,
Uyurken seni o kadar etkiliyordu ki,
Çağlayarak akan bir ırmakta oluşan köpükler kadar büyük
Boncuk boncuk ter birikiyordu alnında.
Ve yüzünde, önemli bir karar anında
Nefesini tutan insanlarda görülen tuhaf ifadeler belirliyordu.
Ah, neye işaret bunlar? Lordumun aklında çok önemli
bir şey var,
Ne olduğunu öğrenmem lazım, yoksa beni sevmiyor
demektir.

HOTSPUR

Buraya bak!

(İçeri bir hizmetkâr girer.)

Gilliams mektupları götürdü mü?

HİZMETKÂR

Evet lordum, bir saat önce.

HOTSPUR

Butler valideki atları getirdi mi?

HİZMETKÂR

Sadece bir at getirdi lordum, biraz önce.

10 Savaşlarda kullanılan çeşitli top türleri.

HOTSPUR

Hangi atı getirdi? Kulağı kesik olan kır atı mı?

HİZMETKÂR

Evet lordum.

HOTSPUR

O kır at benim tahtım olacak.

Hemen sırtına atlayacağım onun: Ah Esperance!¹¹

Butler'a söyle, onu bahçeye çıkarsın.

(Hizmetkâr çıkar.)

LEYDİ PERCY

Lordum beni dinle.

HOTSPUR

Efendim leydim?

LEYDİ PERCY

Seni buradan götüren şey nedir?

HOTSPUR

Tabii ki atım aşkım, atım.

LEYDİ PERCY

Hadi oradan çılgın şebek!

Bir sansar bile senin kadar huysuz değildir.

Neler çevirdiğini öğreneceğim Harry, gerçekten

öğreneceğim.

Korkarım kardeşim Mortimer

Taht üzerindeki hak iddiası ile ilgili

Bir ayaklanma başlattı ve senden

Girişimini desteklemeni istiyor.

Ama eğer giderseniz–

HOTSPUR

O kadar yolu yürürsem yorulurum aşkım.

LEYDİ PERCY

Hadi oradan seni papağan,

Sana sorduğum soruya açıkça cevap ver.

Her şeyi dosdoğru söylemezsen,

Yemin ediyorum serçe parmağını kırarım Harry.

11 Ümit: "Esperance ma comforte" Percy'lerin düsturu idi.

HOTSPUR

Bırak, bırak beni! Sevmek mi! Seni sevmiyorum,
Sana değer vermiyorum Kate,
Burası evcilik oynayacak, cilveleşecek bir dünya değil,
Burunlar kanamalı, kafalar kırılmalı,
Herkes bunların bu dünyanın gerçeği olduğunu
kabul etmeli.

Tanrım! Atım nerede!

Ne diyordun Kate? Ne istiyorsun benden?

LEYDİ PERCY

Beni sevmiyor musun? Gerçekten beni sevmiyor musun?
İyi, sevme o zaman, madem sen beni sevmiyorsun,
Ben de kendimi sevmeyeceğim. Beni sevmiyor musun?
Ciddi misin, şaka mı yapıyorsun, söyle bana.

HOTSPUR

Hadi gel, beni uğurlamayacak mısın? Ata bindiğimde
Seni çok sevdiğime yemin edeceğim. Ama bak Kate,
Artık bana nereye gittiğimi, niye gittiğimi sorma.
Gidiyorum çünkü gitmek zorundayım ve sonuç olarak
Bu gece gitmem lazım sevgili Kate.
Biliyorum, sen akıllı bir kadınsın;
Ama ancak Harry Percy'nin karısı kadar akıllısın;
Sadıksın ama yine de kadınsın;
Sır denilince senin kadar ketum bir kadın olamaz;
Çünkü şunu çok iyi biliyorum ki,
Bilmediğin bir şeyi kimselere söyleyemezsin
Ve ben de sana ancak bu kadar güvenebilirim
sevgili Kate.

LEYDİ PERCY

Ne? Bu kadar mı?

HOTSPUR

Bir milim bile daha fazla değil. Ama dinle beni Kate,
Gittiğim yere sen de geleceksin,

Bugün ben yola çıkıyorum, yarın da sen çıkacaksın.

Bu seni memnun eder mi Kate?

LEYDİ PERCY

Etmeli, etmek zorunda.

(Çıkarlar.)

4. Sahne

(*Eastcheap. The Boar's Head Meyhanesi.*)

(*Prens ve Poins girer.*)

PRENS

Ned, hadi o havasız odadan çık da biraz neşemizi bulalım.

POINS

Nerelerdeydin Hal?

PRENS

Üç dört şapşal ve yetmiş seksen varille birlikteydim.¹² Alçakgönüllülüğün dibine vurdum. Üç garsonla kan kardeşi oldum, artık onlara adlarıyla hitap ediyorum: Tom, Dick ve Francis. Sadece Galler prensi olduğum hâlde, nezakete gelince kral olduğuma yemin ettiler. Falstaff gibi kibirlilik taslamadığımı, can dost, sapına kadar insan ve iyi çocuk olduğumu (yemin ederim, bana öyle dediler) söylediler. İngiltere kralı olduğumda Eastcheap'teki bütün iyi insanlar emrime amade olacakmış. Zil zurna sarhoş olacak kadar içki içmeye “kızıla boyanmak”¹³ diyorlar, nefes almak için içmeye ara verince, “Haydi!” diyorlar, “Dik kafa!” Sonuç olarak, çeyrek saatte bu işi öyle kıvırdım ki artık ömrümün sonuna kadar istediğin tenekeciyle kendi dilinde kafa çekebilirim.¹⁴ İnan bana Ned, bu muharebe de yanımda olmadığın için çok şey kaçırdın. Tatlı Ned –

12 Garsonlar önemli müşterilerini şarap mahzeninde içki içmeye davet ederlermiş.

13 En iyi kalite kırmızı boyanın, içki içenlerin idrarından elde edildiği düşünülürdü; bu yüzden, çok içki içmeye “kızıla boyanmak” (dyeing scarlet) deniyordu.

14 Tenekeçiler çok içki içmekle ünlüydü ve kendilerine özgü bir argoları vardı.

adın tatlansın diye, sana meyhaneci yamağının biraz önce getirdiği şu bir penilik şekeri vereyim.¹⁵ Adamın ağzından hayatında, “Sekiz şilin, altı peni.” “Bir şey değil.” ve bir de cırtlak bir sesle, “Geliyorum, geliyorum bayım! Half-moon odasının hesabına bir bardak tatlı şarap ekle.” demekten başka bir şey çıkmamıştır. Ned, Falstaff gelene kadar vakit geçirmek için oyun oynayalım. –Sen şu odaya geç, ben de acemi garsona bana şekeri niye verdiğini sorayım, sen de bu arada sürekli “Francis!” diye seslen, o da bana, “Geldim.”den başka bir şey diyemesin. Şimdi çekil de sana eşsiz bir şey göstereyim.

(Poins odaya girer.)

POINS

(İçeriden.)

Francis!

PRENS

Harika.

POINS

(İçeriden.)

Francis!

(Garson Francis girer.)

FRANCIS

Geldim efendim. Ralph, Pomgarnet odasına bak.

PRENS

Buraya gel Francis.

FRANCIS

Efendim lordum?

PRENS

Çıraklığının bitmesine daha kaç yıl var Francis?¹⁶

FRANCIS

Beş yıl ve–

15 Meyhanelerde şarabı tatlandırmak için kâğıda sarılı şeker bulundurulurmuş; ama şarabı tatlandırma, kibar insanlar arasında kaba bir davranış olarak nitelendirilmiştir.

16 Çıraklık 12-14 yaşları arasında başlar, 7 yıl sürerdi.

POINS

(İçeriden.)

Francis!

FRANCIS

Geldim efendim, geldim.

PRENS

Beş yıl ha! Kadeh tıktırlarına katlanmak için bu çok uzun bir süre. Neden bir yiğitlik yapıp, çıraklık senedini hiçe sayıp, tabanları yağlayıp kaçmıyorsun?

FRANCIS

Aman Tanrım, efendim, İngiltere'deki bütün İnciller üzerine yemin ederim ki, ben buna dünden hazırım ama—

POINS

(İçeriden.)

Francis!

FRANCIS

Geldim efendim.

PRENS

Kaç yaşındasın Francis?

FRANCIS

Bir bakayım, gelecek Michaelmas'da...¹⁷

POINS

(İçeriden.)

Francis!

FRANCIS

Geldim efendim. —Lütfen biraz bekleyin lordum.

PRENS

Olmaz Francis, verdiğin şeker bir penilikti, değil mi?

FRANCIS

Tanrım, keşke iki penilik olsaydı!

PRENS

Bunun karşılığında sana bin pound vereceğim —ne zaman istersen alabilirsin.

17 29 Eylül'de kutlanan bir yortu.

POINS

(İçeriden.)

Francis!

FRANCIS

Hemen geliyorum efendim, hemen.

PRENS

Hemen mi Francis? Hemen olmaz Francis ama yarın olabilir Francis ya da perşembeye Francis ya da ne zaman istersen Francis. Francis!

FRANCIS

Efendim lordum?

PRENS

Şu deri ceketli, kristal düğmeli, kısa saçlı, akik yüzüklü, siyah çorap ve yün dizbağı giymiş, ağzından bal damlayan, İspanyol keseli adamı soyacak mısınız?

FRANCIS

Aman Tanrım, efendim kimi kastediyorsunuz?

PRENS

Öyleyse içebileceğin en iyi içki tatlı şarap olacak Francis, beyaz gömleğinin rengi atacak. Berberistan'da bile şeker bu kadar para etmez.

FRANCIS

Ne dediniz efendim?

POINS

(İçeriden.)

Francis!

PRENS

Haydi duymuyor musun, seni çağırıyorlar.

(İkisi birden ona seslenir. Francis şaşkın şaşkın durur, nereye gideceğini bilemez.)

(İçeri Meyhaneci girer.)

MEYHANECİ

Niye öyle dikilmiş duruyorsun? Baksana seni çağırıyorlar! Git içerideki müşterilere bak.

(Francis çıkar.)

Lordum, ihtiyar Sir John yarım düzine adamla kapıda –girmelerine izin vereyim mi?

PRENS

Biraz dışarıda beklet, sonra kapıyı açarsın.

(Meyhaneci çıkar.)

Poins!

(Poins tekrar içeri girer.)

POINS

Geldim efendim, geldim.

PRENS

Falstaff ve diğer soyguncular kapıdalar, neşemizi bulacak mıyız?

POINS

Hem de ağustos böcekleri gibi dostum ama bir dakika, çırakla niye kafa buldun? Amacın neydi?

PRENS

Öyle bir havaya girdim ki, Âdem babamızdan bu yana oynanan oyunların hepsini gece yarısına dek seve seve oynarım.

(Francis tekrar girer.)

Francis, saat kaç?

FRANCIS

Hemen geldim efendim, hemen.

(Çıkar.)

PRENS

Bu nasıl bir iş? Bu oğlan bir insan evladı ama kelime haznesi bir papağanınkinden daha kıt! Tek yaptığı şey bir aşağı, bir yukarı koşturmak, ağzından çıkan kelimeler hesap pusulasında yazanlardan ibaret. Ben, kuzeyin Hotspur'ü Percy gibi değilim; o, kahvaltıda altı yedi düzine İskoç öldürüp ellerini yıkıyor, sonra da karısına, “Şu sakın hayattan bıktım, heyecan istiyorum.” diyor-muş. Karısı da, “Ah sevgili Harry'm, bugün kaç adam

öldürdün?” diye soruyormuş. O da, “Atıma biraz su ver.” dedikten sonra, “On dört kadar.” diye cevap veriyormuş; bir saat sonra da, “Çok az, çok az.” diyormuş. Hadi Falstaff’ı çağır, ben Percy’yi oynayacağım, o lanet domuz da, karısı Leydi Mortimer’i oynayacak. *Rivo!*¹⁸ der sarhoş. Gelsin Bonfile, gelsin Yağlı Sos.

(İçeri Falstaff, Gadshill, Bardolph ve Peto girer; peşlerinden, elinde şarapla Francis gelmektedir.)

POINS

Hoş geldin John, nerelerdeydin?

FALSTAFF

Bütün ödleklere lanet olsun ve de Tanrı hepsinin belasını versin. Ey Tanrım, âmin! Şarap ver evlat. Böyle bir hayat yaşayacağıma gider çorap örerim, yamarım, hatta çorap tabanı değiştiririm daha iyi. Bütün ödleklere cehenneme kadar yolu var! Şarap versene alçak! Bu dünyada erkeklik diye bir şey kalmadı mı?

(Şarabı içer.)

PRENS

Sen hiç Titan’ın¹⁹ (yufkayürekli Titan’ın!) bir kâse tereyağını öptüğünü, tereyağının da güneşin sevgi sözcükleriyle eridiğini gördün mü? Gördüysen, bir de şu manzaraya bak.

FALSTAFF

Alçak, şaraba kireç katılmış, şerefsizlerden ancak namussuzluk beklenir, ama ödlekler kireç katılmış şaraptan da kötüdür. Adi korkaklar! Sen kendi işine bak ihtiyar John, vaden dolunca ölürsün –bu dünyada erkeklik, mertlik diye bir şey kalmışsa, ben de çiroz kadar sıskayım.²⁰ İngiltere’de darağacında sallandırılmamış üç yürekli insan kaldı, onlardan biri de şişman ve yaşılanıyor. Tanrı hepimizin yardımcısı olsun, berbat bir devirde yaşıyoruz.

18 Konuşan kişinin artık sarhoş olduğunu belirtmek için kullanılan söz.

19 Güneş.

20 Falstaff yeminlerinde vücut ölçüleriyle hiç uyuşmayan ince nesneleri, zayıf hayvanları karşılaştırmaktan hoşlanıyor.

Keşke dokumacı olsaydım, ilahi falan okurdum.²¹ Tekrar ediyorum, bütün ödleğlerin canı cehenneme.

PRENS

Hayrola yün çuvalı, ne mırıldanıyorsun?

FALSTAFF

Kralın oğluymuş! Seni de tahta bir kılıçla²² bu ülken-den sürmezsem, bütün halkını da yabankazı sürüsü gibi önüne katmazsam, bir daha sakal bırakmayacağım. Sen, Galler prensi ha!

PRENS

Hey, seni şişko onun bunun çocuğı, derdin ne senin?

FALSTAFF

Sen ödleğ değil misin? Cevap ver bana –sen de Poins.

POINS

Şiş göbek, bana ödleğ dersin ha! Yemin ederim, şişleyeceğim seni.

FALSTAFF

Sana ödleğ mi dedim? Ödleğ diyeceğıme geber derim daha iyi. Ama senin kadar hızlı koşabilmek için bin pound verirdim. Ne de olsa omuzların geniş, arkanı kimler görmüş derdin değil, sen buna arkadaşlarının arkasını kollamak mı diyorsun? Lanet olsun böyle arka kollamaya, böyle dostum olacağına düşmanım olsun daha iyi! Şarap verin bana, bugün içki içtiysem adiyim.

PRENS

Alçak herif! Daha ağzını bile silmedin.

FALSTAFF

O sayılmaz.

(İçer.)

Ben hâlâ bütün ödleğlerin canı cehenneme diyorum.

PRENS

Sorun ne?

21 Dokumacıların çoğı Protestan göçmenlermiş ve çalışırken ilahi söylerlermiş.

22 İbret (Morality) oyunlarında “Kötülük”, şeytanı tahta kılıçla kovalar.

FALSTAFF

Sorun mu ne? Bu sabah dördümüz bin pound çaldık.

PRENS

Nerede John, nerede?

FALSTAFF

Nerede mi? Elimizden aldılar, biz dört zavallıya yüz kişi saldırdı.

PRENS

Ne? Yüz kişi mi?

FALSTAFF

Bir düzinesiyle iki saat göğüs göğse çarpışmadıysam adinin önde gideniyim. Hayatta kalmam bir mucize. Gömleğim sekiz, pantolonum dört delik aldı, kalkanım delik deşik oldu, kılıcım testereye döndü –*ecce signum!*²³ Hayatımda hiç bu kadar iyi dövüşmemiştim ama o bile yetmedi. Bütün ödleğlerin canı cehenneme! Şunlara sorun–bir gıdım eksik ya da fazla anlatırlarsa hepsi şerefsiz, hepsi karanlığın çocuğu demektir.

PRENS

Baylar söyleyin, neler oldu?

GADSHILL

Dördümüz bir düzine adama–

FALSTAFF

En az on altı kişiydi lordum.

GADSHILL

Ve onları bağladık.

PETO

Hayır, hayır, bağlamadık.

FALSTAFF

Alçak, bağlandı, hem de hepsi. Yoksa Yahudi olayım, hem de Yahudilerin en Yahudisi.

GADSHILL

Paraları paylaşırken, altı yedi kişilik taze bir kuvvet bize saldırdı–

23 İşte kanıtı!

FALSTAFF

Ve diğerlerini çözdüler, sonra da başkaları geldi.

PRENS

Ne? Hepsiyle dövüştünüz mü?

FALSTAFF

Hepsiyle mi? “Hepsiyle” derken kaç kişiyi kastettiğini bilmiyorum ama ellisiyle birden sırf ben dövüşmediysem bir demet turpum. Zavallı koca John’a elli iki ya da elli üç kişi saldırmadıysa ben de iki ayaklı hayvan değilim.

PRENS

Umarım birkaçını öldürmedin.

FALSTAFF

Olan oldu, iş işten geçti artık, ikisini şişledim. İkisini temizlediğimden eminim, keten elbiseli iki adiyi. İnan bana Hal, yalanım varsa suratıma tükür, bana katır de. Dövüşme tarzımı bilirsin –şöyle gardımı aldım, kılıcımı da şöyle uzattım. Keten elbiseli dört alçak üstüme geldi–

PRENS

Ne? Dört mü? Ama biraz önce iki demiştin.

FALSTAFF

Dört Hal, dört demiştim.

POINS

Evet, evet dört dedi.

FALSTAFF

Bu dördüyle göğüs göğüse geldim, bütün güçleriyle üstüme çullandılar, ben de kalkanımla yedisini birden karşıladım. İşte şöyle!

PRENS

Yedi mi? Ama biraz önce dört demiştin.

FALSTAFF

Keten elbiseli mi?

POINS

Evet dört keten elbiseli.

FALSTAFF

Şu kabza²⁴ üzerine yemin ederim ki yedi kişiydiler, yalanım varsa adiyim.

PRENS

Karıştırma, bak daha neler anlatacak.

FALSTAFF

Hal beni dinliyor musun?

PRENS

Evet hem de dikkatle John.

FALSTAFF

Öyle yap çünkü dinlemeye değer. Sana bahsettiğim keten elbiseli bu dokuz kişinin–

PRENS

İki kişi daha eklendi.

FALSTAFF

Kılıçlarının ucu kırıldığından–

POINS

Pantolonu düştü.²⁵

FALSTAFF

Karşımda gerilemeye başladılar, ama ben peşlerini bırakmadım ve on birinden yedisini şimşek gibi yere serdim.

PRENS

İnanılmaz! İki keten elbiseli adam çoğaldı, on bir oldu!

FALSTAFF

Ama gel gör ki, yeşil kıyafetli üç tane onun bunun çocuğu arkamdan gelip üstüme çullandılar. Hal, öyle karanlıktı ki, elini bile göremezdin.

PRENS

Bu yalanlar onlara hayat veren babaları gibi: Dağ gibi kocaman, apaçık belli, gün gibi ortada. Seni geri zekâlı

24 Kılıcın kabzası haça benzediğinden, kabza/kılıç üzerine yemin etmek çok yaygındı.

25 Falstaff “kılıç” için “point” kelimesini kullanıyor. Bu sözcük aynı zamanda “uçkur” anlamına da gelmektedir.

şısko, seni ahmak taş kafa, seni iğrenç, ahlaksız, düzenbaz yağ tulumu—.

FALSTAFF

Kafayı mı yedin sen? Kafayı mı yedin? Gerçeği nasıl inkâr edersin ki?

PRENS

Madem o kadar karanlıktı, elini bile göremiyordun, o zaman bu adamların kıyafetinin yeşil olduğunu nasıl gördün? Hadi açıkla bakalım. Buna ne diyeceksin?

POINS

Hadi açıkla bakalım John, açıkla.

FALSTAFF

Ne yani, zorla mı konuşturacaksınız? Falakaya da yatır-sanız, kazığa da oturtsanız, beni zorla konuşturamazsınız. Beni zorla konuşturacağınızı sanıyorsunuz ha? Söylenecekler böğürtlenler gibi bol bile olsa, tek birini bile bana zorla söyletemezsiniz.

PRENS

Artık bu günahı daha fazla işlemeyeceğim. Bu pancar suratlı ödleğ, bu döşek ezen, bu at beli kıran, bu dev et yığını—

FALSTAFF

Seni çelimsiz, seni yılan derisi, seni öküzdili kurusu, seni kurutulmuş boğa penisi, seni çiroz —Neye benzediğini söyleyebilmek için biraz soluklanayım!— Seni ok, kılıç kını, ok sadağı, kılıç kadar sıska herif seni!

PRENS

Biraz nefes al, sonra yine başlarsın, iğrenç benzetmelerin bitince de sana söyleyeceklerimi dinle.

POINS

Dinle John.

PRENS

Biz ikimiz, siz dördünüzün dört kişiye saldırdığınızı, onları bağlayıp, paralarını aldığınızı gördük —şimdi dinle de

bak, basit bir hikâye sesini soluğunu nasıl kesecek. Arkasından, biz ikimiz siz dördünüze saldırdık ve bir “Höt” dememizle bütün soyduklarınızı elinizden aldık, hepsi yanımızda, gösterebiliriz. Falstaff, büyük bir çeviklikle tabanları yağladın, merhamet dilendin, bir buzağı gibi böğüre böğüre kaçtın. Kılıcının ağzına çentik atıp, dövüş sırasında olduğunu söylemen de adiliğin daniskası! Bakalım bu gün gibi açık olan utançtan sıyırmak için ne yalanlar söyleyecek, ne palavralar sıkacaksın?

POINS

Hadi John, bakalım şimdi ne palavra atacaksın?

FALSTAFF

Yemin ederim ki seni dünyaya getiren benmişim gibi hemen tanıdım seni. Söyleyin beyler, tahtın vârisini öldürmem doğru olur muydu? Prense saldırmak bana yakışır mıydı? Bilirsin, ben Herkül kadar yürekliyimdir ama içgüdüğü dinlemek lazım –aslan gerçek prence dokunmaz, içgüdü çok önemlidir. Beni korkak yapan içgüdüydü. Ömrümün sonuna kadar böyle yaptığım için övüneceğim: Yiğit bir aslan olduğum, sen de veliaht prens olduğun için. Çocuklar paranın sizde olduğuna gerçekten de çok sevindim. Meyhaneci kadın, kapat kapıları! Bu gece âlem yapalım, yarın da dua ederiz! –Yiğitler, biraderler, can dostlar, bütün güzel sıfatlar sizin olsun! Ne dersiniz, kafaları çekip irticalen bir oyun sahneleyelim mi?

PRENS

Kabul, konusu da senin tabanları yağlaman olsun.

FALSTAFF

Ah Hal, beni seviyorsan artık bu konuyu kapat.

(Meyhaneci Kadın girer.)

MEYHANECİ KADIN

Tanrım, Prens Hazretleri!

PRENS

Hayrola Leydi Meyhaneci Bayan, bana bir şey mi dedin?

MEYHANECİ KADIN

Lordum kapıda bir soylu var, saraydan gelmiş, sizinle konuşmak istiyor. Babanızdan haber getirdiğini söylüyor.

PRENS

Eline bir royal tutuştur ve anneme geri gönder.²⁶

FALSTAFF

Bu adam nasıl biri?

MEYHANECİ KADIN

Yaşlı bir adam.

FALSTAFF

Yaşlı bir adamın gecenin bir yarısında yatağından uzakta ne işi olabilir? Onunla ben konuşayım mı?

PRENS

Konuş John.

FALSTAFF

Tamam, şimdi postalarım onu.

(Çıkar.)

PRENS

E baylar, sahiden çok iyi dövüştünüz, sen de öyle Peto, sen de öyle Bardolph, sizler de aslansınız çünkü siz de içgüdüsel olarak kaçtınız. Prense dokunmak istemediniz. Yazıklar olsun!

BARDOLPH

Gerçekten, onların kaçtığını görünce, ben de kaçtım.

PRENS

Şimdi dürüstçe anlatın bakalım, Falstaff'ın kılıcı nasıl öyle çentik çentik oldu?

PETO

Çentikleri hançeriyle açtı ve dövüş sırasında olduğuna yeminler edip sizi inandıracağını söyledi, bizi de öyle yapmaya ikna etti.

²⁶ Hal, adları "noble" ve "royal" olan sikkelerle kelime oyunu yapıyor; "noble" (soylu), 6 şilin sekiz peni değerinde bir sikke (poundun üçte biri); "royal" (krala ait, kraliyetle ilgili) 10 şilin değerinde bir sikke.

BARDOLPH

Sonra burnumuza pisipisi otu sokturup kanattırdı, sonra da kanı üstümüze başımıza sürdü ve soyduğumuz adamların kanı olduğuna yemin etmemizi söyledi. Bu iğrenç yöntemlerini duyunca, yedi yıldır başıma gelmeyen bir şey geldi: Yüzüm kızardı.

PRENS

Yalancı! On sekiz yıl önce bir kadeh şarap çalarken yakalanmıştın, o gün bu gündür yüzün her zaman ateş basmış gibidir. Ateş²⁷ ve kılıç senden yanaydı ama yine de kaçtın –buna hangi içgüdün neden oldu?

BARDOLPH

Lordum şu kabanklıkları, şu çıbanları görüyor musunuz?

PRENS

Evet.

BARDOLPH

Sizce bunlar neyin göstergesi?

PRENS

Ayyaş ve beş parasız olduğunun.

BARDOLPH

Hayır lordum, doğru yorumlanacak olursa, öfkeli mizacın.

PRENS

Hayır. Doğru yorumlanacak olursa, darağacının.

(*Falstaff girer.*)

Sıska John geliyor, kemik torbası geliyor. Merhaba benim sevgili pamuk çuvalım; John, kendi dizlerini görmeyeli ne kadar oldu?

FALSTAFF

Kendi dizimi mi? Hal, ben senin yaşındayken belim kartal pençesinden bile inceydi, bir belediye meclis üyesinin yüzüğüne bile sığardım. Lanet olsun derde tasaya, insanı sidik torbası gibi şişiriyor. Haberler çok kötü, babanın yolladığı adam Sir John Bracy'miş, yarın sabah mutla-

27 Bardolph'un yüzünün doğal rengi.

ka saraya gitmen gerekiyormuş. Kuzeyli çılgın Percy ile Amamon'u falakaya yatıran, Lucifer'in boynuzlarını takan²⁸ şeytana Gal tahrası üzerine sadakat yemini ettiren²⁹ –lanet olsun, neydi adı?

POINS

Owen Glendower.

FALSTAFF

Owen, Owen, evet o ve damadı Mortimer, yaşlı North-umberland ile o neşeli İskoç Douglas, hani atını dimdik tepelere vuran–

PRENS

Dörtmala giderken tabancasıyla³⁰ havadaki serçeye ateş eden.

FALSTAFF

İşte o.

PRENS

Ama hiç tutturamamıştı.

FALSTAFF

Ama yine de herifte bayağı iş var, kaçmıyor.

PRENS

Ya sen ne adi adamsın, biraz önce kaçtığı için övüyordun onu.

FALSTAFF

Geri zekâlı papağan, at sırtında demiştim, yaya olarak bir adım bile atmaz.

PRENS

Kaçar John, içgüdüsel olarak.

FALSTAFF

Haklısın, içgüdüsel olarak. Neyse, o da varmış, bir de Mordake ve bin mavi bereli.³¹ Worcester dün gece

28 Amamon: Önemli bir şeytan. Lucifer: Baş şeytan.

29 Falstaff, şeytanın yuvarlak saplı (haçsız) tahrâ üzerine yemin ettiğini söylüyor. Glendower'ın sahip olduğunu ileri sürdüğü sihirbazlık yeteneğini alaya alıyor.

30 Anakronizm; IV. Henry zamanında tabanca icat edilmemişti ama Shakespeare zamanında İskoçlar tarafından çok yaygın bir şekilde kullanılıyordu.

31 İskoç.

gizlice kaçmış, bu haberler yüzünden babanın sakalı ağarmış, kokmuş uskumru fiyatına arazi alabilirsin artık.³²

PRENS

Öyleyse, eğer haziran gelip havalar ısındığında bu iç savaş hâlâ sürüyorsa, yüzlerce genç kızın bekâretini alacağız demektir.

FALSTAFF

Valla doğru söylüyorsun evlat, çok kârlı iş yapacağız. Ama söyle bana Hal, sen hiç korkmuyor musun? Bir veliaht olarak karşına bu dünyada şeytan Douglas, çılgın Percy ve iblis Glendower'dan daha korkunç üç düşman çıkabilir miydi? Korkudan aklın çıkmıyor mu, kanın donmuyor mu?

PRENS

Hiç de öyle değil, sendeki içgüdü bende yok.

FALSTAFF

Yarın babanın huzuruna çıktığında çok fena azarlanacaksın, beni seviyorsan bir cevap hazırla.

PRENS

Sen babam ol ve bana hayatım hakkında sorular sor.

FALSTAFF

Sorayım mı? Pekâlâ! Şu sandalye tahtım, şu hançer asam, şu yastık da tacım olsun.

PRENS

Tahtın iskemleye, altın asan hançere ve değerli tacın da zavallı dazlak bir kafaya benziyor.

FALSTAFF

Eğer içindeki duygu ateşi henüz sönmemişse, birazdan çok fena duygulanacaksın. Bir kadeh şarap verin de gözlerim

32 İç savaştan muzaffer çıkan kişinin, kendisine karşı savaşanların, hatta kendisine yardım etmeyenlerin arazilerine el koyması sıradan bir uygulamaymış. Yönetimde böyle bir değişiklik olacağını öngören ve mülklerinin ellerinden gideceğini düşünen kişiler mülklerini hemen satma çabasına girmiş.

kızarsın, ağlamışım gibi olsun çünkü çok duygulu bir konuşma yapmam gerek, aynen Kral Kambises tarzında.³³

PRENS

İşte ben de önünde eğiliyorum.

FALSTAFF

İşte bu da konuşmam. Soylular, kenara çekilin.

MEYHANECİ KADIN

İsa aşkına! Bu ne kadar da komik.

FALSTAFF

Ağlama sevgili kraliçem, gözyaşı dökmek faydasız.

MEYHANECİ KADIN

Tanrım ciddiyetini de hiç bozmuyor!

FALSTAFF

Lordlarım, Tanrı aşkına üzgün kraliçemi götürün buradan
Gözyaşları gözlerinden taşmak üzere.

MEYHANECİ KADIN

İsa aşkına, aynen usta oyuncular gibi oynuyor!

FALSTAFF

Benim canım şarap testim, sus; benim canım kafa bulduranım, sus – Harry, beni sadece vaktini nerelerde harcadığın değil, kimlerle arkadaşlık ettiğin de hayretlere düşürüyor. Papatyanın üstüne ne kadar çok basarsan o kadar çabuk büyümüş, ama gençliği ne kadar çok harcarsan, o kadar çabuk tükenir. Oğlum olduğunu annen söylüyor, kanımca da öylesin, ama bunu asıl gözlerindeki bakış, alt dudağındaki o çapkınca sarkma kanıtıyor. Bu durumda eğer oğlumsan, şöyle bir soru geliyor akla – Madem benim oğlumsun, neden herkes senden olumsuz söz ediyor? Gökteki şu mübarek güneş işini asıp, vaktini böğürtlen yiyerek mi geçirmeli? Sorulması gereken soru bu değil. Peki, İngiltere kralının oğlu soygun-

33 Thomas Preston'ın *Lamentable Tragedie, mixed full of pleasant mirth, containing the Life of Cambises, King of Percia* (1569) başlıklı oyunundaki Kral Kambises'in abartılı konuşma stiline atıf.

cu olup, adam mı soymalı? İşte sorulması gereken soru bu. Bir madde var Harry, adını sıkça duymuşsundur, ülkemizde ona genellikle zift derler. Bu zift (antik yazarlarda yazdığına göre) insanı kirletirmiş, gezip tozduğun arkadaşların da seni öyle kirletiyor. Harry, sana bu lafları içkili değil, gözü yaşlı olarak söylüyorum; sevinçle değil, isyan içinde söylüyorum; sadece kelimelerle değil, ıstırapla da söylüyorum. Ancak, yoldaşlarının arasında sıkça gördüğüm erdemli bir adam var ama adını bilmiyorum.

PRENS

Majesteleri bu adam nasıl biri?

FALSTAFF

Haşmetli biri, azametli; neşeli, yakışıklı, üstünden asalet akıyor; sanırım elli yaşlarında, belki de altmışına yaklaşıyor. Şimdi hatırladım, adı Falstaff. Eğer o kötü bir adamsa yanlışmışım demektir, çünkü Harry, onun bakışları erdem yüklü. Eğer ağaca bakıp meyveyi, meyveye bakıp ağacı tanımak mümkünse, bu Falstaff mutlaka erdemli biridir. Onunla dostluğunu sürdür, gerisini kov. Şimdi anlat bakalım haylaz çocuk, bir aydır nerelerdeydin?

PRENS

Kral gibi konuştuğunu mu sanıyorsun? Sen benim yerime geç, ben de babamı oynayayım.

FALSTAFF

Beni deviriyor musun? Eğer onu benim oynadığımın yarısı kadar güzel ve azametle oynayabilirsen, kasaptaki tavşanlar gibi topuğumdan as beni.

PRENS

Evet hazırım.

FALSTAFF

Ben de şurada ayakta durayım. Baylar, siz hakemsiniz.

PRENS

Söyle bakalım Harry, nereden geliyorsun?

FALSTAFF

Eastcheap'ten majesteleri.

PRENS

Hakkında çok ciddi şikâyetler var.

FALSTAFF

Lanet olsun, lordum hepsi yalan. Genç bir prens nasıl olmalı şimdi göreceksiniz.

PRENS

Bir de küfür mü ediyorsun günahkâr çocuk? Yıkıl, gözüm görmesin seni. İyilikten ve erdemden uzaklaştırılmışsın sen; şeytan, yaşlı ve şişman bir adam kılığında peşinden ayrılmıyor; arkadaşın bir şarap fıçısı. Neden ifrazat dolu bu adamla, bütün iğrençlikleri vücudunda barındıran bu şahısla, vücudu hastalıklı salgılarla şişmiş bu kişiyle, bu koca şarap tulumuyla, bu içi işkembe dolu valizle, bu içi doldurulmuş öküzle, bu kocamış kötülükle, bu ak saçlı ahlaksızlıkla, bu ihtiyar şeytanla, bu yaşlı günahkârla düşüp kalkıyorsun? Şarap tadıp içmek dışında ne yapar ki o? Piliç kesip yemek dışında ne marifeti var ki? Kafası kurnazlıktan başka neye çalışır ki? Kurnazlığını kötülükten başka nerede kullanır ki? Kötülükten başka ne yapar ki? Var mı olumlu bir yönü? Yok.

FALSTAFF

Majesteleri çok hızlı gitmeyin, takip edemiyorum; kimi kastediyorsunuz majesteleri?

PRENS

Gençleri yoldan çıkaran o iğrenç, o rezil Falstaff'ı, o ak sakallı şeytanı.

FALSTAFF

Lordum o adamı tanıyorum.

PRENS

Tanıdığını biliyorum.

FALSTAFF

Ama onun benden kötü olduğunu söylersem, bildiğimden fazlasını söylemiş olurum. Evet, maalesef yaşlı, ak saçları

bunun kanıtı, ama majesteleri affınıza sığınarak söylüyorum, bir pezevenk olduğu iddiasını kesinlikle reddediyorum. Eğer şarap ve şeker sevmek bir kusursa, Tanrı kötülere yardım etsin! Eğer yaşlı ve neşeli olmak bir günahsa, o zaman tanıdığım birçok yaşlı insan cehennemlik demektir. Eğer şişmanlık nefret edilecek bir şeyse, o zaman firavunun cılız ineklerine³⁴ bayılmamız gerek. Hayır sayın lordum, Peto'yu kovun, Bardolph'u kovun, Poins'i kovun –ama tatlı John Falstaff'ı, iyi yürekli John Falstaff'ı, namuslu John Falstaff'ı, yiğit John Falstaff'ı, yaşlı olduğu için daha da yiğit olan John Falstaff'ı oğlunuz Harry'nin yanından kovmayın, tombul John'u kovmak, bütün dünyayı kovmak demektir.

PRENS

Kovuyorum, kovacağım.

(Kapı vurulur. Meyhaneci Kadın,

Francis ve Bardolph çıkar.)

(Bardolph koşarak tekrar içeri girer.)

BARDOLPH

Lordum lordum, vali kapıda, yanında da bir sürü muhafız var.

FALSTAFF

Defol sersem! Oyuna devam! Falstaff'ın lehinde söyleyeceğim daha bir sürü şey var.

(Meyhaneci Kadın tekrar içeri girer.)

MEYHANECİ KADIN

Tanrın, lordum lordum!

PRENS

Hey hey, nedir bu şamata?

MEYHANECİ KADIN

Vali ve muhafızlar kapıda, meyhaneyi aramaya gelmişler. Onları içeri alayım mı?

34 Kitab-ı Mukaddes'te, Firavun'un rüyasında gördüğü ve Yusuf tarafından kötü günlerin habercisi olarak nitelenen cılız ineklere atıf yapmaktadır (Yaratılış, 41).

FALSTAFF

Beni dinle Hal. Altın parayı asla sahte sanma; pek göstermesen bile, sen de altınsın.

PRENS

Sen de içgüdücü olmayan doğuştan korkaksın.

FALSTAFF

Bu söylediğini kabul etmiyorum. Sen de valinin talebini kabul etmeyeceksen etme. Edeceksen de bırak girsin. Beni darağacına götüren arabaya yakışmazsam yazıklar olsun yetiştirilişime! Dilerim anında ölürüm.

PRENS

Git şu perdenin arkasına saklan, sizler de yukarı çıkın. Evet baylar, şimdi dileyelim de yüzümüz masum, vicdanımız temiz görünsün.

FALSTAFF

O söylediklerinden bende var ama tarihleri geçti, onun için saklanacağım.

(Prens ve Peto dışında herkes çıkar.)

PRENS

Vali içeri gelsin.

(Vali ve Hamal içeri girer.)

Vali, benden ne istiyorsunuz?

VALİ

Rahatsız ettiğim için affınıza sığınıyorum lordum.

Bir bağrıış çağrıış olmuş ve bazı adamlar buraya girmiş.

PRENS

Hangi adamlar?

VALİ

Birini herkes tanıyor soylu lordum,

Çok şişman bir adam.

HAMAL

Yağ tulumu gibi.

PRENS

Sizi temin ederim ki o adam burada değil;

Çünkü bir iş için onu bir yere yolladım.

Vali size söz veriyorum, onu ifade vermesi için

Yarın akşama kadar size göndereceğim.

Şimdi sizden burayı terk etmenizi rica ediyorum.

VALİ

Gideceğim lordum, yanımda iki beyefendi var,

Bu soygunda üç yüz markları alınmış.

PRENS

Olabilir, eğer bu insanları soyduysa,

Hesabını verecek. Hoşça kalın.

VALİ

İyi geceler soylu lordum.

PRENS

İyi sabahlar demek daha doğru olmaz mı?

VALİ

Haklısınız lordum, sanırım saat iki.

(Vali ve Hamal çıkar.)

PRENS

Bu şişko herif St. Paul Katedrali kadar ünlü; git, çağır şunu.

PETO

Falstaff! Perdenin arkasında uyuyor, katır gibi de horluyor.

PRENS

Nasıl da horluyor –ceplerini ara.

(Peto, ceplerini arar ve bazı kâğıtlar bulur.)

Ne buldun?

PETO

Sadece kâğıt lordum.

PRENS

Bakalım neymiş, oku.

PETO

(Okur.)

Piliç 2 şilin, 2 peni

Sos 4 peni

Şarap, iki galon 5 şilin 8 peni
Yemek sonrası ançüz³⁵ ve şarap 2 şilin 6 peni
Ekmek yarım peni.

PRENS

İnanılmaz! Bunca şaraba yarım penilik ekmek ha! Cebinden çıkan diğer şeyleri sakla, daha uygun bir zamanda okuruz. Bırak sabaha kadar uyusun. Sabah olunca sara-ya gideceğim. Hepimizin savaşa gitmesi gerekecek, sana şerefli bir görev verdireceğim. Bu alçak şişkoya da piyade bölüğü komutanlığı ayarlayacağım, eminim iki yüz adım yürüdü mü ölüverir. Para faiziyle geri ödenecek. Yarın sabah erkenden yanıma gel, iyi günler Peto.

PETO

İyi günler lordum.
(Çıkarlar.)

35 Ançüz susuzluğu artırmak için yenir, böylece de daha fazla şarap içilirmiş.

III. Perde

1. Sahne

(Bangor. Başdriyakozun evi.)
(Hotspur, Worcester, Lord Mortimer
ve Owen Glendower girer.)

MORTIMER

Verilen bu sözler iyi, sözleri verenler güvenilir,
Çok umut vaat eden bir başlangıç oldu bu.

HOTSPUR

Lord Mortimer, kuzen Glendower, oturmaz mısınız lütfen?
Sen de amcam Worcester. Lanet olsun!
Haritayı unuttum.

GLENDOWER

Hayır harita burada.
Otur kuzen Percy, otur sevgili kuzen Hotspur;
Lancaster senden söz ederken bu adı kullanıyor.
Ne zaman adını ansa yüzü sararıyor, derin bir iç çekiyor
Ve cennette olmanı diliyor.

HOTSPUR

Ve ne zaman Owen Glendower adını duysa,
Senin de cehennemde olmanı diliyor.

GLENDOWER

Hiç şaşırmam, çünkü dünyaya geldiğim gün
Gökyüzü ateşten şekillerle, yanan yıldızlarla doluymuş,

Ben doğarken bütün dünya
Zangır zangır titremiş korkuyla.

HOTSPUR

İyi de, aynı tarihte sen doğmamış olsaydın,
Annenin kedisi yavrulamış olsaydı
Yine aynı şey olurdu.

GLENDOWER

Ben diyorum ki, ben doğarken bütün dünya zangır zangır
titremiş.

HOTSPUR

Ben de diyorum ki, dünyanın senden korktuğu için
titrediğini sanıyorsan,
Dünya benim gibi düşünmemiş.

GLENDOWER

Gökyüzü alevler içindeymiş, dünya titriyormuş—

HOTSPUR

Ha, o zaman dünya gökyüzünü alevler içinde gördüğü
için titremiş,
Senin dünyaya gelmeden korktuğu için değil.
Doğa hastalandığında sık sık tuhaf patlamalar
Meydana gelir; dünya, rahminde hapis kalmış
Gaz nedeniyle bir türlü dinmeyen bir ağrı çeker,
sancılanır.

Bu gaz çıkmaya çalışınca yaşlı kocakarıyı, dünyayı sarsar,
Çan kulelerini, yosun tutmuş surları yerle bir eder.
Sen dünyaya gelirken, yaşlı kadın dünya
Bu rahatsızlıktan muzdaripmiş
Ve bu yüzden şiddetle sarsılmış.

GLENDOWER

Kuzen, başkası olsa benimle böyle zıtlaşmasına
katlanmazdım.

Sana bir kez daha söylüyorum ki,
Ben doğarken gökyüzü yanan cisimlerle kaplıymış,
Keçiler dağlardan kaçmış,

Hayvan sürüleri ovalarda böğürüyormuş.
İşte bu belirtiler benim olağanüstü olduğumu kanıtlıyor;
Hayatımda meydana gelen bütün olaylar
Benim sıradan insanlardan olmadığımı gösteriyor.
İngiltere'nin, İskoçya'nın, Galler'in kıyılarını döven denizin
Çevrelediği topraklarda, öğrencisi olduğumu söyleyen
Veya kendisinden bir şey öğrendiğim tek bir Tanrı kulu
yoktur.

Büyücülükte benimle aşık atabilecek,
Derin deneylerde benimle yarışacak tek bir kişi
gösteremezsin.

HOTSPUR

Bence Galce konusunda da kimse yarışamaz.
Ben yemeğe gidiyorum.

MORTIMER

Kuzen Percy sus artık, yoksa onu delirteceksin.

GLENDOWER

Cehennemden ruh çağırabilirim.

HOTSPUR

Ben de çağırabilirim, herkes çağırabilir;
Ama acaba çağırınca geliyorlar mı?

GLENDOWER

Kuzen, sana şeytana hükmetmeyi öğretebilirim.

HOTSPUR

Kuzen, ben de sana, doğruyu söyleyerek
Şeytanı utandırmayı öğretebilirim. Söyle doğruyu,
utansın şeytan.

Onu çağırarak gücün varsa, getir buraya,
Sana yemin ediyorum, bende de onu buradan utanç içinde
gönderebilecek güç var.

Hayattayken doğruyu söyle ve şeytanı utandır.

MORTIMER

Yeter, bırakın artık bu boş lafları.

GLENDOWER

Henry Bolingbroke üç kez orduma saldırdı;
Ben de onu üç kez Wye ile dibi kumlu Severn kıyılarında
durdurdum;
Kötü hava sayesinde pabucunu bırakıp kaçtı.¹

HOTSPUR

Pabuçsuz, hem de kötü havada ha!
Şeytan aşkına söyle, nasıl oldu da hastalanmadı?

GLENDOWER

Gelin, işte harita; yaptığımız üçlü anlaşmaya göre,
Hakkımıza düşen bölgelerin paylaşılmasına geçelim mi?

MORTIMER

Başdiyakoz paylarımızı son derece eşit bir şekilde böldü bile.
İngiltere'nin, Trent ile Severn'in
Güneyinde ve doğusunda kalan bölge benim;
Severn'in batısında kalan kısmının tamamı ve Galler,
O sınırlar içindeki bütün bereketli topraklar
Owen Glendower'ın;
Sevgili kuzenim, senin payına da Trent'in kuzeyinde
kalan bölge düşüyor.

Üçlü ittifak senedimiz hazırlandı;
Her üç kopya da tarafımızdan imzaladıktan sonra
(Ki, bunu bu gece yapabiliriz)
Yarın kuzen Percy, sen, ben
Ve sevgili Lord Worcester, Shrewsbury'ye doğru yola
çıkacağız
Ve kararlaştırıldığı gibi, babanla ve İskoç ordusuyla
buluşacağız.
Babam² Glendower hazırlıklarını henüz tamamlamadı
Zaten önümüzdeki on dört gün ona ihtiyacımız
olmayacak.

1 Tarihçiler, Glendower'ın büyü yoluyla fırtına yaratarak Bolingbroke'u püs-kürttüğünü yazar.

2 Kayınpederim.

(*Glendower'a.*)

Siz de o zamana kadar kiracılarınızı, dostlarınızı
Ve civar bölgelerin beylerini toplarsınız.

GLENDOWER

Lordlar, daha kısa bir süre içinde yanınızda olurum,
Beraberimde karılarınızı da getireceğim,
Şimdi onlarla vedalaşmadan, gizlice yola çıkmalısınız,
Yoksa karılarınızdan ayrılırken dünya kadar gözyaşı
dökülecektir.

HOTSPUR

Bence, Burton'ın kuzeyinde kalan payım
Her ikinizin payından da küçük.
Bakın, ırmak benim payımın içine nasıl giriyor
Ve toprağımın en iyi kısmından bir yarımaya şeklinde
Kocaman bir parça alıyor.
İrmağın şurasına bir set çektireceğim,
Böylece sakın Trent'in gümüş suları
Yeni yatağında dümdüz bir şekilde akar,
Bu kadar büyük bir kavis çizmez
Ve beni bu kadar değerli bir vadiden yoksun bırakmaz.

GLENDOWER

Kavis çizmeyecek mi? Çizecek, çizmeli –işte bak, çiziyor.

MORTIMER

Evet ama bak, ırmak öteki tarafta,
Benim bölgemde de aynı büyüklükte bir kavis çiziyor,
Bu tarafta senden ne kadar toprak alıyorsa,
Karşı tarafta da benden aynı miktarda toprak alıyor.

WORCESTER

Evet ama azıcık bir masrafla bir kanal açılabilir,
Böylece kuzeyde kalan şu toprağı kazanırsın
Ve ırmak da dümdüz akar.

HOTSPUR

Öyle yapacağım, azıcık masraf yeter.

GLENDOWER

Bu değişikliğe izin vermeyeceğim.

HOTSPUR

Vermeyecek misin?

GLENDOWER

Hayır, sen de yapmayacaksın.

HOTSPUR

Kim bana karşı çıkacak?

GLENDOWER

Ben.

HOTSPUR

Öyleyse, Galce konuş da ne dediğini anlayamayayım.

GLENDOWER

Lordum, en az senin kadar İngilizce konuşabilirim;

Çünkü ben İngiliz sarayında büyüdüm.

Gençken orada lavta için birçok İngiliz aşk şarkısı

besteledim

Ve İngilizceye birçok güzel ifadeler kazandırdım–

Sende bu iki erdem de yok.³

HOTSPUR

Buna da yürekten seviniyorum!

Beş para etmez şiirler döktüreçeğime,

Kedi yavruları gibi miyavlamayı yeğlerim;

Bronz şamdanların ternalanırken çıkardığı sesi

Veya yağlanmamış milde dönen tekerleğin gıcirtısını

dinlemeyi yeğlerim.

Yapmacık şiir kadar beni rahatsız eden bir şey olamaz–

Bukağı vurulmuş bir atın güçlkle yürümesine benzer.

GLENDOWER

Peki tamam, Trent'in yönünü deęiştirebilirsin.

3 Bu çağda vatanseverlerin baş görevlerinden biri ana dillerini şiirle "süslemek" ve bu şiirler için müzik beslemektir. Oysa, tam bir asker olan Hotspur, şiir ve müzikten nefret ettiği için böyle şeyler yapmaz. Dolayısıyla, Glendower, kendisinin Hotspur'den daha iyi bir İngiliz olduğunu söylüyor.

HOTSPUR

Vazgeçtim, hak eden dostuma
Bundan üç kat büyük toprak bile veririm.
Ama pazarlık söz konusu olduğunda, bu sözlerimi iyi dinle,
Bir saç telinin onda biri için bile çekişirim.
Anlaşma senedi hazırlandı mı? Yola çıkalım mı?

GLENDOWER

Ay çok parlak; gece yola çıkabilirsiniz.
Kâtibe yazdırır, karılarınıza da gittiğinizi söylerim.
Korkarım kızım üzüntüden deliye dönecek,
Çünkü Mortimer'e taparcasına âşık.

(Çıkar.)

MORTIMER

Ayıp, ayıp kuzen Percy, nasıl da zıddına gidiyorsun
babamın!

HOTSPUR

Elimde değil, bazen beni öyle öfkeliendiriyor ki!
Kötebeklerden, karıncalardan,
Büyücü Merlin'den ve kehanetlerinden,
Ejderhadan, yüzgeçsiz balıktan,
Kanatsız grifondan, tüyü dökülmüş kuzgundan,
Otur an aslandan, arka ayakları üstünde doğrulmuş
kediden,

Öyle abuk sabuk şeylerden söz ediyor ki,
Dinim hakkında bile kuşkuya düşmeye başlıyorum.
Bak sana ne diyeceğim—
Dün gece beni en az dokuz saat lafa tuttu,
Emrindeki şeytanları saydı.

"Hı hı." dedim, "Vay be!" dedim ama tek kelimesini bile
dinlemedim.

Bitkin bir at kadar, dırdırcı bir kadın kadar sıkıcı;
Bacası tıkalı bir evden daha beter.
Hristiyan âleminde, bir yazlık villada
Pasta yiyip onu dinlemektense

Uzaklarda bir ÷lkede, bir yel değirmeninde,
Peynir ve sarımsak yiyerek yaşamayı tercih ederim.

MORTIMER

Aslında o çok değeri bir beyefendidir,
Çok okumuştur, büyücölükte çok yetkindir,
Aslan kadar cesur, son derece hoşsohbet,
Ve Hindistan madenleri kadar da cömerttir.
Kuzen, ayrıca şunu iyi bilmelisin ki,
Sana büyük saygı duyuyor,
Sen onun zıddına gidince,
Kendini frenlemeye çalışıyor,
İnan bana, senin yaptığın gibi onu kışkırtıp da
Başına bir iş gelmeyen veya cezalandırılmayan
Tek bir Tanrı kulu yoktur.
Rica ediyorum, onun sabrını çok zorlama.

WORCESTER

Lordum pek dikkafalısınız;
Buraya geldiğinizden beri
Onun sabrını zorlayacak çok şey yaptınız.
Bu tavrınızı düzeltmelisiniz lordum.
Dikkafalılık bazen yüceliğin, yiğitliğin, cesaretin
göstergesi olabilir
-Ve bu sizde, bu asil nitelikleri yaratıyor-
Ama çoğunlukla hırçın bir öfke, terbiyesizlik,
yönetme hırsı
Gurur, kibir, önyargı ve küstahlık göstergesidir.
Bunların biri bile bir soyluda olsa,
O kişi insanların sevgisini kaybeder,
Bütün olumlu özellikleri lekelenir,
Kimse tarafından övgüye lâyık bulunmaz.

HOTSPUR

Dersimi aldım -dilerim edep size şans getirir!
İşte karılarımız geliyor, hadi onlarla vedalaşalım.

(Glendower leydilerle birlikte girer.)

MORTIMER

İşte beni en çok kızdıran şey:

Karım İngilizce bilmez, ben de Galce bilmem.

GLENDOWER

Kızım ağlıyor, sizden ayrılmayacakmış,

O da asker olacakmış, savaşa gidecekmiş.

MORTIMER

Sevgili babacığım lütfen ona, sizin refakatinizde,

Leydi Percy'yle birlikte hemen arkamızdan geleceklerini
söyleyin.

(Glendower kızıyla Galce konuşur.

Kız da babasına Galce cevap verir.)

GLENDOWER

Bu küçük aptal, bu konuda deliye dönmüş durumda,

bir türlü laf dinlemiyor.

(Leydi Galce konuşur.)

MORTIMER

Bakışlarından ne demek istediğin belli oluyor,

Dolup taşmış gözlerinden boşalan

Güzel dilini kusursuzca anlıyorum.

Utanmasam ben de sana aynı dilde cevap verirdim.

(Leydi yine Galce konuşur.)

Ben senin öpücüklerini anlarım, sen de benimkileri;

Birbirimize sevgimizi böyle aktarıyoruz.

Yine de sevgilim, asla tembellik yapmayacağım,

Dilini mutlaka öğreneceğim; çünkü senin ağzından

dökülen Galce,

Bir kameriyede yazın lavta çalıp şarkı söyleyen

Güzel bir kraliçenin ağzından dökülen

Şarkılar kadar tatlı.

GLENDOWER

Yapma, yumuşarsan çılgına döner.

(Leydi yine Galce konuşur.)

MORTIMER

Ah! Hiçbir şey anlamıyorum!

GLENDOWER

Gür çimenlerin üstüne uzanıp,
Başını kucağına koymayı istiyor,
Sevdiğin şarkıyı söyleyecekmiş,
Gözkapaklarına Uyku Tanrısı'nı yerleştirecek.
Kanını efsunlayıp tatlı bir ağırlık verecek,
Uyur uyanık bir vaziyette olacaktıydın;
Tıpkı tanrısal koşumlarla koşulan atlar
Doğudan altın yolculuğuna başlamadan
Hemen önceki, gün ile gece arasındaki an gibi.

MORTIMER

Bütün kalbimle oturup şarkılarını dinlerim,
Bu arada anlaşma da hazır edilir.

GLENDOWER

Tamam, çalacak olan müzisyenler de
Buraya bin fersah mesafede havada bekliyorlar,
Birazdan burada olurlar, oturun ve dinleyin.

HOTSPUR

Gel Kate, sana yaslanmak güzeldir,
Haydi hemen yat da başımı kucağına koyayım.

LEYDİ PERCY

Hadi oradan şaşkın!
(Müzik çalmaya başlar.)

HOTSPUR

Görüyorum ki, şeytan Galce anlıyormuş.
Tevekkeli değil bu kadar huysuz,
Doğrusu çok da iyi bir müzisyen.

LEYDİ PERCY

Buna göre senin dünyanın en iyi müzisyeni olman gerekir
Ne de olsa senin kadar huysuzu bulunmaz.

Ah yaramaz, kımıldama da leydinin söylediği

Galce şarkıyı dinle.

HOTSPUR

Köpeğimin İrlandaca ulumasını dinlerim daha iyi.

LEYDİ PERCY

Kafanın kırılmasını ister misin?

HOTSPUR

Hayır.

LEYDİ PERCY

Öyleyse konuşma.

HOTSPUR

Olmaz, o dediğin kadınlara yaraşır.

LEYDİ PERCY

Tanrı sana yardım etsin!

HOTSPUR

Gallerli leydinin yatağına girmeme.

LEYDİ PERCY

Ne dedin sen?

HOTSPUR

Sus, şarkı söylüyor.

(Leydi Galce şarkı söylemeye başlar.)

Haydi Kate, sen de şarkı söyle.

LEYDİ PERCY

İnan ki olmaz.

HOTSPUR

İnan ki olmazmış! Doğrusu esnaf karısı gibi yemin ediyorsun –“İnan ki olmaz!”, “İnan olsun ki!”,

“Tanrı şahidimdir ki!”, “Yemin ederim ki!”–

Yeminlerin ağzından ipek gibi yumuşak çıkıyor,

Sanki Finsbury'den⁴ öteye gitmemiş gibisin.

Kate, bana soylular gibi yemin et, dolu dolu bir yemin;

Şu “gerçekten” gibi, etkisi hafif, sulandırılmış lafları

4 Londralıların hafta sonları ve bayramları aileleriyle gittikleri bir mesire alanı.

Takıp takıştıran bayramlıklarını giymiş kadınlara bırak.
Hadi şarkı söyle.

LEYDİ PERCY

Söylemeyeceğim.

HOTSPUR

Söylemezsen söyleme. O zaman da senden ne terzi olur
ne de kuş terbiyecisi.⁵ Anlaşma hazırlandıysa iki saat
sonra yola çıkacağım, ne zaman istersen gel.

(Çıkar.)

GLENDOWER

Haydi Lord Mortimer, Lord Percy gitmek için
Ne kadar yanıp tutuşuyorsa, siz de o kadar ağırdan
alıyorsunuz.

Anlaşma hazırlanmış olmalı –biz de mühürlerimizi basar,
Atlarımıza atlarız.

MORTIMER

Bütün kalbimle geliyorum.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Londra. Saray.)

(İçeri Kral, Galler prensi ve diğerleri girer.)

KRAL

Lordlar, bizi biraz yalnız bırakın;
Galler prensi ile özel bir görüşme yapmamız gerekiyor.⁶
Ama buralarda olun çünkü birazdan size ihtiyacımız
olacak.

5 Terziler ve kızılgerdan terbiyecileri şarkı söylemeleriyle ünlüymüş.

6 Tarihçiler, IV. Henry ile oğlu Prens Hal'ün 1412-13 yıllarında iki kez buluştuğunu yazmaktadırlar. Birinci buluşmada prens, babasını öldürüp tah-ta geçeceği yolundaki iftiralara cevaplar ve kendisini temize çıkarır. İkinci görüşmede IV. Henry, ölüm döşeginde prene tavsiyelerde bulunur. Ancak Shakespeare, birinci görüşmenin tarihini, 21 Temmuz 1403 yılındaki Shrewsbury Muharebesi'nden önceye koymuştur.

(Lordlar çıkar.)

Tanrı hoşuna gitmeyen bir şey yaptığım için mi
Gizli hükmünü kendi kanımdan biriyle
İntikam ve ceza olarak yolladı bilmiyorum.
Yaşayış şekline bakınca, Tanrı'nın seni,
Hatalarımın hesabını vermem için,
Başıma saldığı intikam, beni cezalandıracağı
Sopası olman için seçtiğine inanıyorum.
Söyle bana, yoksa başka türlü
Bu sana yakışmayan aşâğılık arzular,
Bu zavallı, bu sefil, bu alçakça, bu adice davranışlar,
Bu boş zevkler, yanından hiç ayırmadığın
aşâğılık arkadaşların
Yüceliğine nasıl yakışır, asil yüreğini nasıl etkileyebilir?

PRENS

Majesteleri, kendimi bana yöneltilen suçlamaların
çoğundan
Temize çıkarabileceğimden hiç kuşku duymuyorum,
Keşke bütün suçlamaları
Bu denli açık gerekçelerle cevaplayabilsem.
Sizden bana yöneltilen birçok suçlamanın
–Ki yardakçılar ve sefil dedikoducular
Bu hikâyeleri yücelerin kulaklarına hep fısıldarlar–
Yalan olduğunu kanıtlamamın karşılığı olarak,
Doğru olan, yoldan çıkan delikanlılığımdan kaynaklanan
Bazı kabahatlerimden dolayı beni affetmenizi
rica ediyorum.

KRAL

Seni Tanrı affetsin! Harry, zevk aldığı şeylerin
Atalarının ilgilerinden bu kadar farklı olmasına
çok şaşıyorum.
Davranışların yüzünden meclisteki yerini kaybettin,
O makamda artık kardeşin oturuyor.
Bütün sarayın ve soyumdan gelen prenslerin gönlünde

Neredeyse artık bir yabancı gibisin.
Umut vaat eden gençliğinle ilgili beklentiler yok oldu gitti,
Artık herkes mahvolacağına dair kehanetlerde bulunuyor.
Gençliğimde ben de senin gibi sürekli etrafta dolaşıyordum,
İnsanlar beni görmeye bu kadar alışkın olsalardı,
Serserilerle senin kadar içli dışlı olsaydım,
Tacı başıma geçirmeme yardımcı olan kamuoyu
O sırada tacı giymekte olana sadakatini sürdürürdü⁷
Ve beni de adsız ve hiçbir gelecek umudu olmayan
Bir insan olarak sürgünde yaşamaya terk ederdi.
Oysa ben, ortalıkta çok az görüldüğüm için,
Ne zaman dışarı çıksam, herkes bana
Kuyruklu yıldızmışım gibi hayran hayran bakardı.
Babalar çocuklarına, “İşte o!” diyerek beni gösterirlerdi.
Kimisi de, “Nerede, hangisi Bolingbroke?” diye sorardı.
İsa kadar mütevazı davranıyordum,
O kadar gösterişsiz kıyafetler giyiyordum ki,
Sadakat duygusunu insanların kalplerinden,
Desteği ve selamı dudaklarından koparıp aldım,
Hem de başında taç olan kralın huzurunda.
İşte ben böyle yaparak kendimi hep canlı ve diri tuttum,
Varlığım tıpkı bir piskoposun her görüldüğünde
Hayranlık uyandıran kaftanı gibiydi,
Halkın arasına nadiren karıştığım için
Bu anlar bir yortunun ulviyetini kazanırdı.
Aklı bir karış havada olan kral, budala soytarılarla,
Zekâsı kıvılcım gibi çıktığı anda sönenlerle dolaşarak
Asaletine gölge düşürdü. Aklı fikri eğlencede olan
Budalalarla haşır neşir oldu,
Yüce adını onların aşağılamalarıyla lekeledi,
şamatalarına güldü,
Tüyü bitmemiş gençlerin küstahlıklarına katlandı,

7 O sırada tacı Kral II. Richard giymektedir.

Sokaklarda tanıdık bir yüz oldu, kendisini aşinalığa
teslim etti.

Her gün ortalıkta görünmesinden
Çok fazla bal yiyene bir vakit sonra balın bir damlası bile
Nasıl fazla gelirse, öyle tiksitmeye başladılar,
Yani, ne zaman insan içine çıksa,
Hazıranda görülen, duyulan ama umursanmayan
Guguk kuşuna döndü.
Bu kadar aşinalığın yarattığı alışkanlık ve bıkkınlıkla
Halk ona doymuş gözlerle baktı.
Ender ortaya çıktığı için herkesin hayranlıkla baktığı
Güneş misali kralların tersine, o ortaya çıktığında,
Bakışlar uyuşmaya, gözkapakları kapanmaya başladı,
Huysuz insanların hoşlanmadıkları biri karşısında
Takındığı gibi asık bir surat takınmaya başladılar,
Çünkü onun varlığına tika basa doymuşlardı.
Harry, işte sen de tam bu durumdasın,
Çünkü ayaktakımıyla sıkı fıkı olmakla
Bir prensin ayrıcalıklarını kaybettin.
Senin o sıradan yüzünü görmekten bıkmamış
tek bir göz kalmadı,
Seni daha fazla görmek isteyen benimkiler hariç.
Onlar da şimdi, istemememe rağmen,
Dökeceğim aptalca gözyaşlarıyla kör olacaklar.

PRENS

Yüce majesteleri bundan böyle
Kendime yakışır şekilde davranacağım.

KRAL

Şu anda sen, bütün dünyanın gözünde,
Fransa'dan dönüp, Ravenspurgh'a ayak bastığı
Zamanki Richard gibisin,
Percy de tıpkı o zamanki ben gibi.
Asam ve ruhum adına yemin ederim ki,
O tahta, senin verasetten kaynaklanan

Muğlak hakkından çok daha lââyık.
Çünkü taht üzerinde hiç hakkı yokken,
Hatta hakkı andıran bir şeye sahip olmadığı hâlde,
Savaş alanlarını silahlı askerlerle doldurdu,
Aslanın üstüne yürüdü.
Seninle aynı yaşta olmasına rağmen⁸
Yaşını başını almış soylulara, saygıdeğer piskoposlara
Kanlı savaşlarda komutanlık yapıyor.
Ünlü Douglas'a karşı ne ölümsüz bir şeref kazandı!
O ki kahramanlıkları, akınları ve savaş alanında kazandığı
ün sayesinde

Hristiyan âleminin tüm ülkelerinde
Tüm askerlerin en üstünü, en büyük asker unvanını
kazandı.

Hotspur, bu genç Savaş Tanrısı, bu çocuk cengâver
Yaptığı üç savaşta da Yüce Douglas'ı alt etti,
Bir kez tutsak aldı, serbest bıraktı, sonra onunla dost oldu
Ve şimdi de, bize meydan okumakla kalmayıp
Tacımızın huzurunu ve güvenliğini sarsıyor.
Peki, şu habere ne dersin? Percy, Northumberland,
York başpiskoposu, Douglas ve Mortimer
Anlaşarak bize karşı ayaklandılar.
İyi de bu haberi sana niye veriyorum ki?
Harry, neden sana düşmanlarımı anlatıyorum ki?
Asıl sen benim en yakınumdaki ama en tehlikeli
düşmanımsın.

Aşağılık bir korkuyla, sefil hırsların yüzünden,
hırçınlığından,
Percy'nin paralı askeri olur, bana karşı savaşırısın;
Köpek gibi onun peşinden gider,
Kaşlarını çatınca kuyruğunu bacaklarının arasına sıkıştırır,
Ne denli yoz olduğunu gösterirsin.

8 Hotspur aslında Hal'den 23 yaş büyüktü.

PRENS

Böyle düşünmeyin, bu dedikleriniz olmayacak.
Majestelerinin bana beslediği güzel duyguları
Benden bu kadar uzaklaştıranları Tanrı affetsin!
Percy'yi alt ederek bütün bunlara yeniden nail olacağım,
Muzaffer bir günün bitiminde,
Göğsümü gere gere size oğlunuz olduğumu söyleyeceğim.
Üstümdeki zırh kandan sıırıslıklam bir halde,
Bütün yüzüm kana bulanmış olacak
Ve bu kan yıkandığında, beraberinde utancımı da
götürecek,

İşte o gün, ki o gün ne zaman gelirse gelsin,
Şan ve şöhretin bu sevgili çocuğu,
Bu yiğit Hotspur, bu herkesin dilinden düşürmediği şövalye
Ve sizin hiç hesaba katılmayan Harry'niz karşı karşıya
gelecek.

Dilerim onun kazandığı bütün onurlar misliyle,
Benim utançlarım da katbekat artar!
Çünkü bu kuzeyli gencin görkemli başarılarının
Benim utançlarımla yer değiştireceği gün eninde sonunda
gelecek.

Soylu lordum, Percy benim hizmetimde çalışıyor,
Benim adıma büyük zaferler kazanıyor.
Ama bana öyle bir hesap verecek ki, kazandığı bütün
görkemi,

Hayatı boyunca elde ettiği şanı,
En küçüğüne varana dek ellerime teslim edecek,
Yoksa hesabı onun yüreğini sökerek kapatacağım.
Böyle yapacağıma burada Tanrı üzerine yemin ediyorum,
Tanrı yardım eder de bunları yapabilirsem,
Majesteleri size yalvarırım, bu merhemle,
Aşırılıklarımın ruhunuzda açtığı yaraları iyileştirin.
Eğer bu söylediklerimi yapamazsam,

O zaman ölümüm bütün borçları silecektir.
Bu yeminimin küçücük bir kısmını bile yerine
getirememektense

Yüz bin kere ölmeyi tercih ederim.

KRAL

Bu yemininle yüz bin asiyi öldürdün bile-
Sana bu savaşta komutanlık ve önemli bir görev verilecek.

(Blunt girer.)

Hayrola Blunt? Nedir bu telaşın?

BLUNT

Acele bir haber getirdim de ondan.
İskoç Lord Mortimer haber yolladı:
Douglas ile İngiliz asiler
Bu ayın on birinde Shrewsbury'de buluşmuşlar.
Eğer tüm taraflar verdiği sözü tutarsa,
Bugüne kadar ülkede krala karşı ayaklanan
En büyük ve güçlü ordu toplanmış olacakmış.

KRAL

Westmoreland kontu bugün yola çıktı,
Yanında oğlum Lord John Lancaster da var.
Getirdiğin bu haber beş günlük.
Harry, gelecek çarşamba sen gideceksin,
Perşembe günü de biz yola çıkacağız.
Buluşma noktamız Bridgnorth olacak.
Harry, sen Gloucestershire üzerinden gideceksin,
Bu durumda, yapılması gereken işler düşünüldüğünde,
On iki gün sonra bütün birliklerimiz
Bridgnorth'da bir araya gelecek.
Yapacak çok işimiz var, çabuk olalım,
Ağırdan alıp fırsatları kaçırmayalım.

(Çıkarlar.)

3. Sahne

(*Eastcheap. The Boar's Head Meyhanesi.*)

(*Falstaff ve Bardolph girer.*)

FALSTAFF

Bardolph, son muharebeden⁹ bu yana çok fena zayıflamadım mı? Kilo kaybetmedim mi? Sıskalaşmadım mı? Baksana, pörsümüş derim yaşlı kadınların bol elbiseleri gibi sarkmıyor mu? Kurumuş elmaya döndüm. Kendime çekidüzen vereceğim; hem de bir an önce, hala formdayken. Yakında formdan düşeceğim ve tövbe etmek için gücüm kuvvetim kalmayacak. Kilisenin içi nasıldır unutmadıysam eğer, dut kurusuna döneyim, sütçü beygiri olayım. Kilisenin içi! Dostlar, beni mahveden aşağılık dostlar oldu.

BARDOLPH

Sir John, bu kadar kaygılı olursan uzun yaşamazsın.

FALSTAFF

İşte olay da bu! Hadi, açık saçık bir şarkı söyle de beni neşelendir. Eskiden beyefendiler gibi namuslu bir hayat sürerdim, yani yeterince namusluydum. Az küfrederdim, yedi defadan fazla barbut atmazdım –yani, haftada. Kerhaneye bir kereden fazla gitmezdim– her on beş dakikada. Borcumu öderdim –üç ya da dört kez ödedim. İyi yaşardım, makul ölçülerde bir hayatım vardı, şimdi ise ne düzen kaldı ne ölçü.

BARDOLPH

Sir John, o kadar şişmansın ki, tabii ki hiçbir ölçü, hiçbir makul ölçü sana uymaz.

FALSTAFF

Sen suratını düzeltirsen ben de hayatımı düzeltirim. Sen bizim amiral gemimizsin, pruvanda fener yerine burun var. Sen, Yanan Fenerli Şövalye'sin.

9 Gad's Hill soygunu. Falstaff bu olaydan sanki bir askeri çatışmamış gibi söz ediyor.

BARDOLPH

İyi ama Sir John, suratımın sana bir zararı yok ki.

FALSTAFF

Haklısın, yemin ederim ki yok. Bir sürü insan nasıl ki kurukafalı yüzük veya *memento mori*¹⁰ kullanıyor, ben de senin suratını aynı amaçla kullanıyorum. Suratına ne zaman baksam aklıma cehennem ateşi ve hep morlar giyinen Dives¹¹ geliyor, mor giysiler içinde yanıyor da yanıyor. Sen erdemli biri olsaydın, yüzün üzerine yemin ederdim, yeminim şöyle olurdu: Tanrı'nın meleği olan bu ateş üzerine yemin ederim ki! Ama sen tamamen ahlaksızlık bataklığına batmışsın, suratındaki o ışık olmasa tam anlamıyla karanlığın çocuğu olurdun. O gece Gad's Hill'de atımı yakalamak için koştuğunda seni *ignis fatuus*¹² ya da ateş topu sanmadıysam ne olayım. Sen sonsuza kadar yanan meşale, hiç sönmeyen şenlik ateşisin! Geceleri birlikte o meyhane benim, bu meyhane senin gezdiğimiz için sayende fener ve meşale parasından bin mark tasarruf ettim. Ama sana ısmarladığım şarabın parasıyla Avrupa'nın en pahalı mumlarını satın alabilirdim. Senin o semenderin¹³ ateşini otuz iki yıldır canlı tutuyorum. Dilerim Tanrı bu yüzden beni ödüllendirir.

BARDOLPH

Yetti artık! Keşke suratım midende olsaydı da kurtulsaydım!

FALSTAFF

Tanrı korusun! Kesinlikle midem yanardı.

10 Ölümü unutma. İnsanlara ölümlü olduklarını hatırlatan kurukafalı yüzük veya benzeri bir nesne.

11 Dilenci Lazarus meselinde cehenneme giden zengin adam.

12 Bataklık yakamozu.

13 Plinius'a göre, semender o kadar soğukkanlı bir hayvanmış ki, ateşte yanmadan yaşayabilirmiş. Falstaff, Bardolph'un burnunun kırmızılığının kaynağının içki olduğunu ve bu içkinin parasının kendi cebinden çıktığını söylüyor.

(*Meyhaneci Kadın girer.*)

Ee Bayan Gıdaklayan Tavuk, beni kim soymuş araştırdınız mı?

MEYHANECİ KADIN

Sir John, ne demeye çalışıyorsunuz Sir John, meyhanemde hırsız beslediğimi mi sanıyorsunuz? Araştırdım, soruşturdum; kocam da aynı şekilde bütün herkese, çoluğa çocuğa, tek tek bütün hizmetkârlara sordu –bugüne kadar meyhanemde bir saç teli bile kaybolmamıştır.

FALSTAFF

Yalan söylüyorsun meyhaneci, Bardolph tıraş oldu ve bir sürü kıl kaybetti; ben de yemin ederim ki, biri beni çarptı; boş konuşuyorsun eksik etek, boş.

MEYHANECİ KADIN

Kim? Ben mi? Kiminle konuştuğunu sanıyorsun sen? Tanrı aşkına, bugüne kadar kimse bana kendi evimde böyle hitap etmemişti.

FALSTAFF

Hadi oradan, ben seni iyi bilirim.

MEYHANECİ KADIN

Hayır Sir John, sen beni hiç bilmezsin Sir John; asıl ben seni iyi bilirim Sir John; bana borcun var Sir John ve borcunu ödememek için hır çıkarıyorsun. Giymen için sana on iki gömlek aldım ben.

FALSTAFF

Ucuz ketenden, hem de en adisinden. Fırıncı karılarına verdim onları; elek niyetine kullanıyorlar.

MEYHANECİ KADIN

Namusum şerefim üzerine yemin ederim ki en pahalısıydı, metresi sekiz şilindi! Onun dışında da borcun var Sir John. Yediğin yemekler, arada içtiğin içkiler, bir de verdiğim borç, toplam yirmi dört pound.

FALSTAFF

O da yedi, içti; o ödesin.

MEYHANECİ KADIN

O mu? Fukaranın teki o, beş parası yok.

FALSTAFF

Ne? Fukara mı? Suratına baksana şunun. Buna zengin denmez de kime denir? Burnu ve yanakları öyle bir para eder ki! Kuruş bile ödemem. Ne yani, ben mirasyedi miyim? İnsan bir meyhanede soyulmadan uyuyamaz mı? Dedemden kalma kırk mark değerindeki mühür yüzüğüm çalındı.

MEYHANECİ KADIN

İsa aşkına! Kimbilir kaç kez kulaklarımla prensin ona yüzüğün bakır olduğunu söylediğini duydum.

FALSTAFF

Ne? Prens düzenbazın, hilekârın teki. Tanrı aşkına, şimdi burada olsa, aynı şeyi bir daha söylese de, ben de onu köpek döver gibi bir güzel pataklasam.

(Prens uygun adım yürüyerek girer; yanında Peto vardır. Falstaff elinde salladığı sopayı hemen bir flüt gibi çalmaya başlar.)

Hayrola evlat? Rüzgâr bu yönden mi esiyor? Yani, biz de mi uygun adım yürümek zorundayız?

BARDOLPH

Evet, ikişerli, Newgate¹⁴ tarzında.

MEYHANECİ KADIN

Efendim lütfen beni dinleyin.

PRENS

Ne diyecektin Bayan Quickly? Kocan nasıl? Çok severim onu, dürüst adamdır.

MEYHANECİ KADIN

Efendim lütfen beni dinleyin.

FALSTAFF

Onu boş ver, asıl beni dinle.

14 Londra'da bir hapisane. Mahkûmlar ikişer ikişer birbirlerine bağlanarak hapisaneye götürülürlermiş.

PRENS

Ne diyorsun John?

FALSTAFF

Geçen gece burada, perdenin arkasında uyurken biri beni soymuş. Burası kerhaneye döndü, adam çarpıyorlar.

PRENS

Neyin çalınmış John?

FALSTAFF

Hal, inan olsun, her biri kırk pound değerinde üç ya da dört borç senedi ve dedemin mühür yüzüğü.

PRENS

O değersiz bir şeydi, sekiz penilik bir şey.

MEYHANECİ KADIN

Lordum, ben de öyle dedim; sonra da sizden de aynı şeyi duyduğumu söyledim. Lordum, bunun üzerine her zamanki küfürbazlığıyla hakkınızda çok ağır konuştu; atıp tutmaya başladı, sizi sopalayacağını söyledi.

PRENS

Ne? Hayır, olamaz!

MEYHANECİ KADIN

Yalanım varsa imansızım, ahlaksızım, kadın bile değilim.

FALSTAFF

Bir fahişede ne kadar iman varsa sende de o kadar var; dürüstlük dersin, tilki bile senden dürüsttür. Kadınlığına gelince, Maid Marian'dan¹⁵ bile kadınlık abidesi olur, senden olmaz. Hadi bakalım, al voltanı, seni gidi şey seni!

MEYHANECİ KADIN

Söyle bakalım ben neymişim? Neymişim?

FALSTAFF

Ne mi? Yaratan'dan ötürü sevmek zorunda olduğumuz bir şeysin.

15 Kadın kılığına girerek mayıs şenliklerinden dans eden adam.

MEYHANECİ KADIN

Ben, Yaratan'dan ötürü sevilmesi gereken bir şey değilim. Bilmeni isterim ki, ben namuslu bir adamın karısıyım ve şövalyeliğini saymazsak, bana böyle dediğin için alçağın tekisin.

FALSTAFF

Kadınlığını saymazsak, başka bir şekilde söylemek gerekirse, sen bir hayvansın.

MEYHANECİ KADIN

Söyle bakalım alçak herif, hangi hayvan?

FALSTAFF

Hangi hayvan mı? Su samuru.

PRENS

Susamuru mu? Sir John? Neden su samuru?

FALSTAFF

Neden mi? Çünkü su samuru ne balıktır ne de memeli, insan nereye koyacağını bilemiyor.

MEYHANECİ KADIN

Yalan konuşuyorsun alçak herif, sen de, herkes de nereye koyacağınızı bilirsiniz.

PRENS

Çok doğru dedin, bu adam sana alçakça iftirada bulunuyor.

MEYHANECİ KADIN

Size de iftirada bulunuyor lordum, geçen gün ona bin pound borcunuz olduğunu söyledi.

PRENS

Efendi sana bin pound borcum mu var?

FALSTAFF

Ne bin poundu Hal? Senin bana bir milyon pound borcun var, senin sevginin değeri bir milyon pound, bana sevgini borçlusun.

MEYHANECİ KADIN

Lordum, size düzenbaz dedi, sizi sopalayacağını söyledi.

FALSTAFF

Ben öyle bir şey dedim mi Bardolph?

BARDOLPH

Evet Sir John, dedin.

FALSTAFF

Haklısın, “Eğer yüzüğüme bakır dediyse.” dedim.

PRENS

Yüzüğün bakır diyorum, hadi sözünde durmaya cüret edecek misin, bakalım?

FALSTAFF

Bak Hal, biliyorsun ki sıradan bir insan olsaydın cüret ederdim. Ama sen bir prens olduğun için senden aslan yavrusunun kükremesinden korktuğum kadar korkuyorum.

PRENS

Neden aslandan korktuğun kadar korkmuyorsun?

FALSTAFF

Sadece kraldan aslandan korkulduğu kadar korkulur, babandan korktuğum kadar senden korkacağımı mı sanıyorsun? Hayır, korkmuyorum, eğer korkuyorsam, kemerim kopsun.

PRENS

Kemerin koparsa, göbeğin dizlerine düşer! Senin içinde ne imana ne namusa ne de dürüstlüğe yer var, içinde işkembe ve bağırsaktan başka bir şey yok. Namuslu bir kadını seni çarpmakla mı suçluyorsun? Seni onun bunun çocuğu, seni küstah, seni alçak şişko, cebinde meyhane ve kerhane faturalarından ve bir de nefesin kesilmesin diye aldığı bir penilik şekerden¹⁶ başka bir şey var idiyse, şerefsizim. Yine de hikâyende ısrar ediyorsun, yalan söylediğini kabul etmiyorsun. Senin hiç utanman sıkılman yok mu?

FALSTAFF

Hal, biliyorsun ki Âdem masumken Tanrı'nın gözünden düştü. Öyleyse, alçaklığın diz boyu olduğu şu devirde za-

16 Dövüş horozuna, nefesi kesilmesin diye şeker yedirilirmiş.

vallı John Falstaff ne yapsın? Görüyorsun, benim cüssem büyük; dolayısıyla zaafım da çok. Demek beni soyduğunu itiraf ediyorsun.

PRENS

Hikâyeden bu anlaşıyor.

FALSTAFF

Kadın, seni affettim; hadi git, kahvaltı hazırla, kocanı sev, hizmetkârlarını kolla, konuklarını memnun et. Gördüğün gibi ben hemen yatışırım. Hadi lütfen git.

(*Meyhaneci Kadın çıkar.*)

Hal, saraydan ne haberler var? Evlat, bizim soygun işi nasıl çözümlendi?

PRENS

Ah benim sevgili öküzüm, her zamanki gibi iyilik meleştin ben oldum –para ödendi.

FALSTAFF

Bu ödeme işinden hoşnut kalmadım, şimdi iki iş olacak.

PRENS

Artık babamla aram düzeldi, istediğimi yapabilirim.

FALSTAFF

İlk yapacağın şey hazine bakanını soymak olsun, hem de hiç vakit geçirmeden.

BARDOLPH

Evet lordum, öyle yapın.

PRENS

John, senin piyade bölüğü komutanı yapılmanı sağladım.

FALSTAFF

Keşke süvari bölüğü olsaydı, iyi bir hırsız nereden bulabilirim? Şöyle, yirmi iki yaşlarında iyi bir hırsız olsaydı. Bu açıdan tam bir yokluk içindeyim. Şu asilerden Tanrı razı olsun, sadece namuslular onlardan rahatsız oluyor. Sağ olsunlar, var olsunlar.¹⁷

17 Fırsatçı Falstaff, savaşı para kazanma aracı olarak görüyor, gerçekleştireceği hırsızlıkları için bir yardımcıya ihtiyacı olduğunu söylüyor.

PRENS

Bardolph!

BARDOLPH

Buyurun lordum.

PRENS

Şu mektubu Lord John Lancaster'a,

Kardeşim John'a, şunu da Lord Westmoreland'e götür.

(Bardolph çıkar.)

Hadi Peto atlara, atlara!

Akşam yemeğinden önce otuz mil yol yapmamız gerekiyor.

(Peto çıkar.)

John, yarın öğleden sonra saat ikide

Temple Hall'da yanıma gel;

Görevin sana orada bildirilecek,

Adamlarının teçhizatı için para ve talimat alacaksın.

Ülke yanıyor, Percy'nin gözü yükseklerde,

Ya biz, ya onlar yatacak yerde.

(Çıkar.)

FALSTAFF

Olağanüstü laflar! Muhteşem dünya! Meyhaneci, gel-
sin kahvaltım! Keşke her zaman bu meyhane olsaydı
ordugâhım.

(Çıkar.)

IV. Perde

1. Sahne

(Shrewsbury. Asilerin ordugâhı.)

(Hotspur, Worcester ve Douglas girer.)

HOTSPUR

Çok iyi dedin soylu İskoç! Bu devirde
Doğruyu söylemek yağ çekmek sayılmasaydı,
Bu çağda hiçbir askere
Lâyık görülmemiş övgüleri
Douglas için düzerdim.
Tanrı biliyor ki, ben yağ çekmesini bilmem,
Yardakçılıktan da hiç hoşlanmam
Ama yüreğimde sana duyduğum sevgiye
Nail olabilen tek bir kişi yoktur lordum.
Hatta lordum, sözlerimin doğruluğunu sınayabilirsin.

DOUGLAS

Sen onurlu insanların kralısın;
Bu dünyada meydan okuyamayacağım
Hiç kimse yok.

HOTSPUR

Okumaya devam et, iyidir.
(İçeri elinde mektuplarla bir haberci girer.)
Bu mektuplar da ne? –Çok teşekkür ederim.

HABERCİ

Bu mektuplar babanızdan geliyor.

HOTSPUR

Babam mektup mu yolladı? Neden kendisi gelmedi?

HABERCİ

Gelemiyor lordum, çok hasta.

HOTSPUR

Lanet olsun, bu kadar sıkışık bir zamanda,

Hastalanacak zamanı nasıl bulmuş?

Ordusunun başında kim var?

Kimin komutası altında geliyorlar?

HABERCİ

Ne düşündüğü mektuplarında yazıyor lordum,
ben bilmiyorum.

WORCESTER

Yatağa mı düştü?

HABERCİ

Lordum, ben yola çıkmadan dört gün önce hastalandı,

Ben oradan ayrılmak üzereyken

Hekimleri epeyce endişeliydi.

WORCESTER

Keşke hastalığa yakalanmadan önce

İşler yoluna girmiş olsaydı,

Sağlığı hiç bu kadar önemli olmamıştı.

HOTSPUR

Hastalanmanın zamanı mı? Şimdi yatağa düşülür mü?

Bu hastalık, girişimimizi can damarından etkiler;

Hatta buraya, ordugâhımıza bile bulaşır.

Şöyle yazmış: Hastalığım—

Dostları da, vekil atadığı kişinin peşinden gitmezlermiş;

Zaten kendisi de bu kadar tehlikeli ve önemli bir meseleyi

Kendisinden başka kimseye emanet etmeyi uygun

bulmazmış.

Ama bize cesur olmamızı ve kuvvetlerimiz az da olsa,

İlerlemeye devam etmemizi
Kaderin bize neler göstereceğini görmemizi tavsiye ediyor.
Evet onun da yazdığı gibi, artık korkup geri çekilmek
olmaz;
Çünkü kral hepimizin niyetinden kesinlikle haberdar.
Sizler ne diyorsunuz?

WORCESTER

Babanın hastalığı bizi sakatladı.

HOTSPUR

Tehlikeli bir yara açtı, bir kolumuzu kopardı—
Hayır, aslında hiç de öyle değil!
Şu anda burada olmaması bize önemli geliyor
Ama öyle olmadığını göreceğiz.
Varımızı yoğumuzu tek bir zara bağlamak
Hiç doğru olur muydu? Koca bir orduyu
Nasıl sonuçlanacağı belli olmayan
Bir saatlik bir muharebenin sonucuna
Mahkûm etmek hiç doğru olur muydu?
Olmazdı; çünkü öyle yapsaydık, bütün umutlarımızı
tehlikeye atmış,

Bir kerede bütün şansımızı kullanmış olurduk.

DOUGLAS

Gerçekten de öyle yapmış olurduk;
Oysa şimdi geleceğe umutla bakabilir,
Bu umutla dilediğimiz gibi davranabiliriz;
Bel bağlayacağımız başka bir umut kalır.

HOTSPUR

Daha ilk denememizde şeytanın ya da şanssızlığın
Planlarımızı suya düşürmesi durumunda
Sığınacak bir barınağımız olur.

WORCESTER

Ama ben yine de babanın burada olmasını isterdim.
Niteliği ve doğası itibarıyla girişimimiz bölünmeyi
kaldırmaz.

Onun neden gelmediğini bilmeyenler,
Kontun burada olmamasını
Onun kurnazlığına, krala sadakatine
Veya girişimimizi onaylamadığına bağlayacaklardır.
Böyle bir algı korkak destekçilerimizi nasıl etkiler,
Davamızla ilgili nasıl kuşkular yaratır, bir düşünsene.
İyi bilirsin ki biz ayaklanan tarafız, hakkımızda
Olumsuz hükümler verilmemeli,
Bütün çatlakları ve delikleri tıkayarak
Eleştirel gözlerin bizi dikizlemesine engel olmalıyız.
Babanın yokluğu bir perdeyi kaldırıyor
Ve durumu bilmeyenlerin gözlerinin önüne
Daha önce akıllarına gelmeyen bir korkuyu seriyor.

HOTSPUR

Sen de çok abarttın.
Onun yokluğundan yararlanabiliriz.
Kontun burada olmaması, büyük girişimimize,
Daha fazla ihtişam, itibar
Ve gözüpeklik kazandıracaktır.
Çünkü insanlar onun yardımı olmaksızın
Bir krallığa karşı ayaklandığımızı gördüklerinde,
hele bir de yardımı olsa
Ortalığı hallaç pamuğu gibi atacağımızı düşüneceklerdir.
Henüz her şey yolunda, bütün uzuvlarımız sapasağlam
yerinde.

DOUGLAS

Kesinlikle öyle düşüneceklerdir.
İskoçya'da kimse, korku diye bir şey bilmez.
(*Sir Richard Vernon girer.*)

HOTSPUR

Kuzen Vernon! Hoş geldin!

VERNON

Dilerim Tanrı'dan, getirdiğim haberleri de
hoş karşılırsınız lordum.

Westmoreland kontu yedi bin kişilik bir kuvvetle
Buraya doğru ilerliyor, yanında da Prens John var.

HOTSPUR

Dert değil, başka?

VERNON

Dahası, duyduğum kadarıyla,
Kral da büyük ve güçlü bir orduyla
Hızla buraya doğru yola çıkmış
Ya da yola çıkmak üzereymiş.

HOTSPUR

O da hoş gelmiş. Oğlu nerede?
O rüzgâr gibi koşan,¹ zevküsefa düşkünü

Galler prensiyle

Dünyada hiçbir şeyi takmayan yoldaşları nerede?

VERNON

Hepsi zırhlarını giymiş, silahlarını kuşanmış,
Rüzgârda kanat çırpın devekuşları gibi tüylerle
donanmışlar,

Yeni yıkanmış kartallar gibiler;
Altın sırmalı ceketleriyle heykeller gibi parlıyorlar.
Mayıs coşkusu ve enerjisiyle dolu,
Yaz güneşi kadar görkemli;
Dinç keçiler kadar arzulu, genç boğalar kadar azgınlar.
Genç Harry'yi kafasında miğferiyle gördüm;
Bacaklarına kadar zırh kuşanmıştı, tepeden tırnağa
silahlıydı.

Ama yine de kanatlı Merkür gibi yerden havalandı.
Ve kolayca sıçrayıp eyere oturdu;
Sanki gökten bir melek inmiş,
Ateşli Pegasus'a manevralar yaptırarak,
Binicilikteki ustalığıyla dünyayı büyülemeye çalışıyordu.

1 Prens çok hızlı koşmasıyla ünlüymüş. Tarihçilere göre, koşarak bir geyiği ya da karacayı yakalayabiliyormuş. Ancak Hotspur, alaycı bir tavırla, prensin korkak olduğunu söylüyor.

HOTSPUR

Yeter! Yeter! Övgülerin mart güneşinden bile kötü;
Hasta etti beni.² Önemli değil!
Kurbanlık hayvanlar gibi süslenmiş geliyorlar,
Biz de onları akan kanlarından buharlar tüterken
Ateş gözlü Savaş Tanrıçası'na kurban ederiz;
Zırh kuşanmış Mars kulaklarına kadar
Kana gömülmüş bir halde sunağında oturacak.
Böylesine muhteşem bir ganimeti, bu kadar yakında
olduğu hâlde,
Ele geçirmemiş olduğumuzu duymak içime ateş saldı!
Getirin, beni bir şimşek gibi
Galler prensinin tam karşısına götüreceğim atımı.
Harry, Harry ile; at, at ile kapışacak;
Biri ölüp yere düşene kadar kimse birbirinden
ayrılmayacak.

Ah, Glendower bir gelse!

VERNON

Getirdiğim başka haberler de var:
Buraya gelirken Worcester'da duydum ki,
Ordusunu iki haftadan önce toplayamayacakmış.

DOUGLAS

Bu, şimdiye kadar duyduğum en kötü haber.

WORCESTER

Gerçekten de, bu haberi duyunca her tarafım buz kesti.

HOTSPUR

Kralın ordusunda kaç asker vardır?

VERNON

Otuz bin kadar.

HOTSPUR

İsterse kırk bin olsun;
Babam ve Glendower olmasa bile,
Elimizdeki orduyla büyük bir zafer kazanabiliriz.

2 Güneşin, özellikle de baharın ilk aylarındaki güneşin ısıttığı bataklıklardan yükselen buharın hastalıklara yol açtığına inanılıyordu.

Haydi, hemen hazırlansın askerler–

Kıyamet yakın; öleceksek bile, neşeyle olsun ölümler.

DOUGLAS

Ölmekten söz etme, altı aydır

Bende ölüm korkusu diye bir şey kalmadı.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Coventry yakınlarında bir yol.)

(Falstaff ve Bardolph girer.)

FALSTAFF

Bardolph, Coventry'ye git ve bana bir şişe şarap al. Ben askerlerle ilerlemeye devam edeceğim, bu gece Sutton Coldfield'da konaklayacağız.

BARDOLPH

Para verecek misin yüzbaşı?

FALSTAFF

Bölük hesabından al.

BARDOLPH

Bu şişeyle bir melek³ yapıyor.

FALSTAFF

Yapıyorsa, zahmetinin karşılığı senin olsun –yirmi melek yapsa bile hepsini al; paranın hesabını ben veririm. Teğmen Peto'ya söyle beni şehrin çıkışında bulsun.

BARDOLPH

Peki yüzbaşı. Hoşça kal.

FALSTAFF

Askerlerim yüzümü kızartmıyorsa salamura⁴ kırlangıç olayım. Kralın verdiği asker toplama yetkisini istismar

3 6 şilin, 8 peni değerinde bir sikke; üzerinde başmelek Mikail'in figürü vardır.

4 Balığın çok küçük, Falstaff'ın ise çok şişman olması benzetmeyi etkili kılıyor. Falstaff'ın aklına ilk gelen şey yemek, özellikle de insanı susatan (dolaşısıyla şarap içiren) şeyler oluyor.

ettim. Yüz elli asker karşılığında üç yüz küsur pound aldım. Topladıklarımın hepsi eşraftan insanlar, zengin çiftçi çocuklarıydı; evlenme ilanları iki kez askıya çıkmış nişanlıları, savaş davulu yerine şeytanın sesini duymayı yeğleyen rahatına düşkün sefilleri, tüfek sesinden bir kuştan veya yabankazından daha fazla korkanları arayıp buldum. Askere yazdıklarımın hepsi toplu iğne başı büyüklüğündeki yürekleri göbeklerinde olan hanım evlatlarıydı; rüşvet verdiler, hepsini terhis ettim. Şimdi ise bölüğümdekiler sancaktar, çavuş, teğmen, asteğmen ya da resimli kumaşlarda⁵ zengin adamın köpeklerinin yaralarını yaladığını gördüğümüz Lazarus kadar hırpani kılıklı sefiller, hiç askerlik yapmamış olanlar, efendisi tarafından kovulmuş sahtekâr hizmetkârlar, küçük kardeşlerin küçük oğulları,⁶ kaçak meyhaneci yamakları, işsiz kalmış seyisler, parçalanmış huzurlu dünyaya uzun barış ortamlarına musallat olan,⁷ üstleri başları yırtık, parçalanmış bir bayraktan daha perişan durumda olanlardan oluşuyor. Rüşvet verip askerlikten kurtulanların yerlerini böyleleriyle doldurmak zorunda kaldım. İnsan onları görünce emrimde, domuz çobanlığından yeni dönmüş, domuz artığı ve ağaç kabuğu yemiş, paçavralar giyen yüz elli mirasyedi⁸ var sanır. Yolda bizi gören bir deli, “Bütün darağaçlarındaki cesetleri indirmişsin, hepsini askere almışsın.” dedi. Kimse bu kadar korkuluğu bir arada görmemiştir. Bunlarla Coventry’den geçemem, orası kesin; bu sefiller sanki zincire vurulmuşlar gibi bacaklarını aç aça yürüyorlar; aslında çoğunu da hapishaneden çıkardım. Bütün bö-

5 Duvar halısı alacak parası olmayanlar evlerinin duvarlarını resimli kumaşlarla süslemiş.

6 Küçük oğulun mirastan pay alamaması uygulaması düşünüldüğünde, “küçük kardeşlerin küçük oğulları” beş parası olmayanlar anlamına geliyor.

7 Elizabeth dönemi İngiltere’sinde, uzun barış dönemlerinin sağlıklı olduğu; savaşın ise toplumun asalaklardan kurtulmasına yardımcı olduğu düşünüldü.

8 İncil’deki “Kaybolan Oğul” meselindeki mirasyedi evlada atıf.

lükte toplam bir buçuk gömlek var; o yarım gömlek de birbirine tutturulmuş ve haberci yeleği gibi omza atılmış iki mendil. Doğruyu söylemek gerekirse, gömlek de Saint Albans'daki meyhaneciden ya da Daventry'deki kırmızı burunlu hancıdan çalınma. Ama dert değil, nasıl olsa çitlerin üstünde bir sürü çamaşır bulurlar.

(Prens ve Lord Westmoreland girer.)

PRENS

Ne haber şişmiş John? Ne haber kapitone ceketli?

FALSTAFF

Hal! Ne haber zırtapoz? Warwickshire'da ne işin var? Sevgili Lord Westmoreland! Affınızı rica ederim; Shrewsbury'ye varmışsınızdır diye düşünüyordum.

WESTMORELAND

Sir John, çoktan orada olmam gerekiyordu, tabii sizin de; ama birliklerim şu anda orada. Kral hepimizi bekliyor, bütün gece durmadan ilerlemeliyiz.

FALSTAFF

Hiç kaygılanmayın, kaymak çalmaya çalışan kedi gibi sabaha kadar uyumam.

PRENS

Çaldığının kaymak olduğuna hiç kuşku yok, çünkü hemen yağa dönüşüyor. John söylesene, şu arkandan gelenler kimin adamları?

FALSTAFF

Benim Hal, benim.

PRENS

Bu kadar çok zavallı serseriye hiç bir arada görmemiştim.

FALSTAFF

Öyle deme; mızrağa çok iyi geçirilirler, topların önüne yem olsun diye pek güzel atılırlar.⁹ Kendilerinden daha iyiler kadar güzel doldururlar mezarı; boş ver be adamım, ne de olsa ölümlüler, ölümlüler.

⁹ Elizabeth döneminde subaylar askerlerini kaybetmekten rahatsız olmaz, hatta maaşları kendilerine kalacak diye sevinirmiş.

WESTMORELAND

Evet ama Sir John, bu adamlar acınası durumdalar, üst-leri başları dökülüyor, perişanlar.

FALSTAFF

Doğrusu yoksulluklarını kimden almışlar bilmiyorum; zayıflıklarına gelince, onu benden almadıklarına eminim.

PRENS

Eminim almamışlardır; kaburgalarının üstündeki üç parmak kalınlığındaki yağ tabakasına sıskalık diyorsan, o başka. Dostum acele et, Percy savaş alanına çıktı bile.

(Çıkar.)

FALSTAFF

Ne? Kral savaş alanına ordugâhını kurdu mu?

WESTMORELAND

Evet Sir John, korkarım çok geç kaldık.

(Çıkar.)

FALSTAFF

Savaşın sonunu gönülsüz asker
Ziyafetin başını iştahlı konuk sever.

(Çıkar.)

3. Sahne

(*Shrewsbury. Asilerin Ordugâhı.*)

(*Hotspur, Worcester, Douglas ve Vernon girer.*)

HOTSPUR

Bu gece onunla savaşıalım.

WORCESTER

Olmaz.

DOUGLAS

O zaman avantaj ona geçer.

VERNON

Hayır geçmez.

HOTSPUR

Niye öyle diyorsun? Destek kuvvetlerini beklemiyor mu?

VERNON

Biz de bekliyoruz.

HOTSPUR

Onun destek kuvvetlerinin geleceği kesin, bizimkinin değil.

WORCESTER

Sevgili yeğenim sözümü dinle, bu gece saldırıya geçme.

VERNON

Geçmeyin lordum.

DOUGLAS

Tavsiyeniz yersiz.

Böyle konuşmanızın nedeni korku ve yüreksizlik.

VERNON

Douglas, bana iftira atma, hayatım üzerine

yemin ederim ki,

-Ve bunu da hayatım pahasına kanıtlarım-

Eğer takdire değer bir onur savaşmamı gerektiriyorsa,

Ben de tıpkı sizin gibi, bütün İskoçlar gibi korkuya

pabuç bırakmam.

Hangimiz korkakmış, yarın savaş meydanında görürüz.

DOUGLAS

Ya da bu gece.

VERNON

Anlaştık.

HOTSPUR

Ben bu gece diyorum.

VERNON

Hayır, hayır, bu mümkün değil;

Sizler gibi deneyimli komutanların

Acele etmememizi gerektiren

Engelleri görmemesine hayret ediyorum.

Kuzenim Vernon'ın atlarının bir kısmı henüz gelmedi,

Amcanız Worcester'in atları daha bugün geldi,

Coşkuları kalmamış, enerjileri tükenmiş,
Yorgunluktan bitkin durumdalar.
Çok yorgun oldukları için cesaretleri uyuşmuş durumda;
Yarı gücünün yarısına bile sahip tek at yok.

HOTSPUR

Düşmanın atları da yol yorgunu;
Oysa bizim atların çoğu dinlenmiş durumda.

WORCESTER

Kralın ordusu bizimkinden kalabalık;
Yeğenim, Tanrı aşkına, bütün kuvvetlerimiz
gelene kadar bekle.

(Müzakere borusu çalınır.)

(İçeri Sir Walter Blunt girer.)

BLUNT

Kraldan lütufkâr tekliflerle geldim,
Lütfen beni can kulağıyla dinleyin.

HOTSPUR

Hoş geldiniz Sir Walter Blunt,
Keşke siz de bizim tarafta olsaydınız!
İçimizde sizi çok sevenler var;
Aynı kişiler bizden taraf olmayıp
Bize düşman olduğunuz için,
Şan ve şöhretinizi hazmedemiyorlar.

BLUNT

Tanrı şahidimdir ki kutsal majestelerinin
Karşısında olduğunuz, onun yönetimine isyan ettiğiniz
süreçe,

Ben de sizin düşmanınız olarak kalacağım.

Şimdi bana verilen göreve gelem.

Kral şikâyetlerinizin neler olduğunu,

Neden barış içindeki ülkede ayaklanma başlattığınızı,

İtaatkâr halkını neden vahşetle tanıştırdığınızı öğrenmek
istiyor.

Eğer kral herhangi bir biçimde,

Hakkınız olanı vermeyi ihmal etmişse,
–Ki, çok şey hak ettiğinizi açıkça belirtiyor–
Şikâyetlerinizi tek tek sıralamanızı söylüyor.
İstekleriniz derhâl fazlasıyla karşılanacak,
Sizin ve sizler tarafından doğru yoldan çıkarılan herkes için
Genel af ilan edilecek.

HOTSPUR

Kral ne kadar da müşfik, ayrıca kralın
Ne zaman söz verip, ne zaman ödeyeceğini
İyi bildiğini çok iyi biliriz.
Babam, amcam ve ben, biz verdik
Başındaki tacı ona.
Yanında henüz yirmi altı destekçisi bile yokken,
Dünyanın gözünde önemsiz, biçare, sefil biriyken,
Ülkesine gizlice girmeye çalışan,
Önemsenmeyen zavallı bir kanun kaçağıyken,
Onu sahilde karşılayan babamdı.
Ülkesine sadece Lancaster dükü olabilmek,
Sadece mirasını almak için geldiğini, krala sadık olduğuna
Yaşlı gözlerle yeminler ettiğini duyan
Yumuşak kalpli babam ona acıdı
Ve yardım etmeye söz verdi ve etti de.
Ülkenin bütün lordları ve baronları
Northumberland'ın onu desteklediğini görünce,
Büyüğü küçüğü hepsi ellerinde şapkaları önünde
diz köktüler.

Şehirlerde, kasabalarda, köylerde halk onu karşıladı,
Köprülerde onu bekledi, dizi dizi durup yolunu gözledi,
Ona hediyeler verdi, sadakatini bildirdi,
Vârislerini ona uşak diye verdi,
Şenlikler yaparak peşinden gitti.
Ama o, kısa sürede gücünün farkına vardı
Ve Ravenspurgh'ün çıplak sahilinde,
Henüz gözü yükseklerde değilken

Babama ettiği yeminin bir adım ötesine geçti.¹⁰
Halkın çok yakındığı bazı vergilerle ilgili
Ferman ve kanunlarda düzenlemeler yapmaya söz verdi,
Yapılan haksızlıkları yüksek sesle dile getirdi,
Ülkenin çektiği sıkıntılar için gözyaşı döktü,
Ve bu bahanelerle, adalete çok önem verirmiş gibi
davranarak

Tavlamaya çalıştığı herkesin kalbini kazandı,
Daha da ileri gitti –İrlanda ile savaşmaya
Şahsen giden kralın, vekil bıraktığı
Gözdelerinin kafasını vurdurttu.

BLUNT

Buraya bunları dinlemeye gelmedim.

HOTSPUR

Öyleyse sadede geleyim.
Kısa bir süre sonra kralı tahttan indirdi,
Hemen arkasından da onu öldürttü,
Vakit geçirmeden de bütün ülkeye vergi saldı,¹¹
Beterin beteri, akrabası March'ın¹²
(Ki, eğer herkes hak ettiği makamda oturuyor olsaydı,
onun kralı olurdu.) fidyelerini ödemeyerek
Galler'de esir olarak tutulmasına izin verdi,
Kazandığım zaferleri küçümsedi,
Casuslarla beni tuzağa düşürmeye çalıştı,
Amcamı meclisteki görevinden azletti,
Gazaba gelip babamı saraydan kovdu,
Yemin üstüne yemin bozdu, haksızlık üstüne
haksızlık yaptı

10 Sürgündeki Bolingbroke, ülkeye sadece babasından kalan mirası (Lancaster Dukalığını) almaya geldiğini söyler ama soyluların ve halkın büyük desteğini görünce kralı (II. Richard) devirip tahta çıkar.

11 Magna Carta'nın krala salma yetkisi verdiği bir vergi.

12 March Kontu Mortimer, III. Edward'ın ikinci oğlu York'un soyundan gelmektedir. Oysa IV. Henry, III. Edward'ın üçüncü oğlu Gaunt dükünün oğludur. Hotspur, büyük erkek evladın mirasçı olması kuralına göre, gerçekte İngiltere kralının March kontu olması gerektiğini söylüyor.

Ve sonuç olarak kendimizi savunmak için
Bizi bu orduyu toplamaya,
Dahası, taht üzerindeki hak iddiasını
–Ki bize göre hakça olmadığından krallığı
uzun sürmeyecektir–
Sorgulamaya mecbur bıraktı.

BLUNT

Krala bu cevabı mı götüreyim?

HOTSPUR

Hayır Sir Walter. Bu konuda bir toplantı yapacağız.
Krala gidin ama önce bir rehine bırakın da,
Yarın sabah erkenden ona kararımızı
Bildirmeye gelecek olan amcamın
Sağ salim geri dönmesinin güvencesi olsun.
Hoşça kalın.

BLUNT

Dilerim kralın verdiği merhamet ve sevgi sözlerini kabul edersiniz.

HOTSPUR

Belli olmaz, edebiliriz.

BLUNT

Dilerim Tanrı'dan edersiniz.
(Çıkarlar.)

4. Sahne

(York. Başpiskoposun sarayı.)

(York başpiskoposu ve Sir Michael girer.)

BAŞPİSKOPOS

Sir Michael, şu mühürlü mesajı
Uçar gibi teşrifatçıbaşına,¹³
Şunu kuzenim Scroop'a, diğerlerini de

13 Norfolk Dükü Thomas Mowbray.

Üzerlerinde adları yazılan kişilere götürün.

Ne kadar önemli olduklarını bilseydiniz acele ederdiniz.

SIR MICHAEL

Soylu lordum, içeriklerini tahmin edebiliyorum.

BAŞPİSKOPOS

Tahmin ettiğinizi sanıyorum.

Sir Michael, yarın öyle bir gün ki,

On bin insanın kaderinde ne yazdığı belli olacak,

Kral çabucak topladığı büyük ordusuyla

Shrewsbury’de Lord Harry ile buluşacak.

Sir Michael korkarım ki, en büyük orduya sahip olan

Northumberland’ın hastalığı nedeniyle gelememesi

Ve kehanetlerden etkilenip gelmekten vazgeçen

Owen Glendower’ın çok önem atfedilen ordusunun

olmaması nedeniyle,

Percy’nin ordusu kralın ordusuyla

Boy ölçüşebilecek güçte değil.

SIR MICHAEL

Soylu lordum, korkularınız yersiz,

Douglas ve Mortimer var.

BAŞPİSKOPOS

Hayır Mortimer orada değil.

SIR MICHAEL

İyi ama Mordake, Vernon, Lord Harry Percy,

Lord Worcester ve çok sayıda yiğit savaşçı ve soylu var.

BAŞPİSKOPOS

Haklısın ama kral, ülkenin en seçkin birliklerini topladı.

Galler prensi, Lord John Lancaster,

Soylu Westmoreland, cengâver Blunt

Ve hepsi de ünlü ve değerli savaşçı olan

Birçok yandaş ve soylu insan onunla birlikte.

SIR MICHAEL

Hiç kuşkunuz olmasın lordum, karşılarında güçlü bir rakip bulacaklar.

BAŞPİSKOPOS

Umarım öyle olur ama yine de korkuyorum.
Onun için de Sir Michael,
Büyük bir felaketi engellemek için acele edin.
Çünkü eğer Lord Percy başarılı olamazsa,
Kral ordusunu terhis etmeden önce bizi ziyaret etmeyi
planlıyor,
Çünkü ona karşı açılan cephede olduğumuzu biliyor.
Bu yüzden akıllıca davranıp hazırlıklı olalım.
Onun için acele edin –ben de gidip
Başka dostlara da mektup yazayım,
Yolunuz açık olsun Sir Michael.
(Çıkarlar.)

V. Perde

1. Sahne

(Shrewsbury. Kralın ordugâhı.)

*(Kral, Galler prensi, Lord John Lancaster,
Sir Walter Blunt ve Falstaff girer.)*

KRAL

Güneş şu yüksek tepenin üzerinden
Nasıl da kanlı bir göz gibi yükseliyor.
Onun bu garipliği karşısında,
Gün de sararıp soldu.

PRENS

Güney rüzgârı
Onun niyetini duyuruyor borazanla
Ve yapraklar arasında çaldığı ıslıkla
Çalkantılı ve fırtınalı bir günün haberini veriyor.

KRAL

Bırak onu kaybedenler düşünsün
Çünkü hiçbir şey kötü görünmez kazananlara.

(Borazanlar çalar.)

(Worcester ve Vernon girer.)

Merhaba Lord Worcester!

Sizinle bu koşullarda karşılaşmamız hiç hoş değil.
Güvenimize ihanet ettiniz

Rahat barış kıyafetlerimizi sırtımızdan çıkarıp
Yaşlı vücudumuzun çelik zırh içinde ezilmesine
neden oldunuz.¹

Bu hiç hoş değil lordum, hiç hoş değil.
Ne diyorsunuz bu işe? Bu nefret edilesi savaşın
Acımasız düğümünü çözecek misiniz?
Güzel ve doğal bir ışık yaydığınız
O itaat yörüngesine yeniden girecek misiniz?
Ve daha doğmamış çağlar için
Yolundan çıkmış bir göktaşı, bir korku alameti
Ve felaket habercisi olmayı bırakacak mısınız?

WORCESTER

Bakın majesteleri, kendi payıma
Ömrümün son günlerinde sakın bir hayat sürmek isterdim.
Bu düşmanlığa benim yol açtığım fikrini reddediyorum.

KRAL

Sen yol açmadın mı? Sen açmadıysan nasıl oldu bu?

FALSTAFF

İsyanı önünde buldu, hemen içine daldı.

PRENS

Kes sesini geveze!

WORCESTER

Majesteleri, alicenap bakışlarınızı
Benden ve ailemden başka yöne çevirmeyi tercih ettiniz,
Oysa lordum, size hatırlatmalıyım ki
Bizler sizin ilk ve en sevgili dostlarınızдық,
Ben Kral Richard zamanında,
Sizin için makam asamı kırmış,
Sizi karşılamak ve elinizi öpmek için gece gündüz
yol almıştım,

Hem de mevkiiniz

Benim kadar yüksekte ve güçlü olmadığı hâlde.

1 O tarihte Kral Henry 36 yaşındaydı. Ancak, Shakespeare, yaşlı ve tasalı bir kral imajı yaratmaya çalışıyor.

Sizi ülkenize getiren, tehlikelere cesaretle göğüs geren,
Bendim, benim kardeşimdi ve onun oğluydu.
Bize yemin ettiniz –Doncaster’da yeminler ederek,
Krala karşı bir girişimde bulunmayacağınızı,
Size kalan mirası, Gaunt’un terekesini,
Lancaster dukalığını almaktan başka isteğiniz
olmadığını söylediniz.

Biz de bunun için size yardım etmeye ant içtik.
Ama çok geçmeden talih başınıza
Yağmur gibi yücelik yağdırmaya başladı.
Biz size destek verdik, kral ülkede değildi,
Keyfi yönetim şikâyetlere yol açıyordu,
Bazı haksızlıklarla karşı karşıyaydınız,
Ters rüzgârlar kralın İrlanda’da kalmasına
O bahtsız savaşın uzamasına
Ve bu yüzden de bütün İngiltere’de
Öldü sanılmasına yol açmıştı.
Bütün bunları fırsat bilip
Yönetimi elinize alma yönündeki istekleri kabul ettiniz,
Doncaster’da bize ettiğiniz yeminleri unuttunuz.
Sizi besleyen biz olmamıza rağmen,
Bize nankör guguk kuşu yavrusunun serçeye
yaptığını yaptınız,
Yuvarımızı ele geçirdiniz, sayemizde o kadar
büyümüştünüz ki,
Sizi seven bizler bile yutulma korkusuyla
Yanınıza gelmeye cesaret edemedik,
Güvenliğimiz için hızla kanat çırparak yanınızdan
uzaklaşmaya

Ve bu orduyu toplamaya mecbur kaldık.
Çünkü bize kötü davranmaya,
Tehditkâr tavırlar almaya başladınız,
Mirasınızı almaya geldiğinizde
Verdiğiniz sözlerden döndünüz, yeminlerinizi bozdunuz.

KRAL

Madde madde sıraladığınız bu şikâyetlerinizi
Pazar meydanlarında ilan ettiniz, kiliselerde okudunuz.
Ayaklanma çıktığını duyunca sevinçten ellerini ovuşturan
Kaypak döneğin, memnuniyetsiz sefillerin
Gözüne güzel görünsün diye isyan kıyafetini
süsleyip püslediniz
İsyancılar, davalarını haklı gösterecek bahanelerden,
Patırlı yıkımı ve kargaşayı sabırsızlıkla bekleyen
somurtkan dilencilerden
Ne zaman yoksun kalmıştır ki.

PRENS

Eğer ordularımız savaşırsa, birçok insan
Bunun bedelini çok ağır bir biçimde ödeyecek.
Yeğeninize söyleyin, Henry Percy'ye övgüler düzen
bütün dünyaya

Galler prensi de katılıyor.
Şu ayaklanma girişimini hariç tutarsak,
Bu dünyada, çağımıza adını altın harflerle yazdıracak
Ondan soylu, ondan gözüpek, ondan cesur, ondan yiğit
Ve ondan mert bir insan tanımıyorum.
Bana gelince, utanarak itiraf ediyorum ki
Şövalyelik ilkelerine vefasızlık ettim,
Duyduğuma göre, o da böyle düşünüyormuş.
Ama şimdi babamın huzurunda söylüyorum ki
Yüce adı ve şanı onu üstün gösterse de
Her iki taraftan da kan dökülmesini önlemek için
Onu teke tek dövüşe davet ediyorum.

KRAL

Galler prensi, cüretkârlığınızı biz de destekleriz
Ama ne yazık ki, buna karşı çıkmak için sonsuz neden var.
Hayır Worcester, hayır, biz tebaamızı severiz,
Hatta yeğeninizin yanlış yola sürüklediklerini de severiz;
Eğer lütfumuzu kabul edecek olurlarsa,

O, onun peşinden gidenler, siz, yani herkes
Yeniden dostum olacak, ben de sizlerin,
Yeğeninize aynen böyle söyleyin ve kararını bana bildirin.
Ama eğer teslim olmazsa,
Tekdir ve ceza emrimize amade beklemektedir
Ve derhâl görevlerini yerine getireceklerdir.
Şimdi gidin, şu anda sözlerime cevap vererek
Canımı sıkmanızı istemiyorum. Size adil bir öneride
bulunduk,

Kabul etmenizi tavsiye ederiz.

(Worcester ve Vernon çıkar.)

PRENS

Yemin ederim ki kabul edilmeyecek.
Douglas ve Hotspur, ikisi bir olunca,
Bütün dünyaya karşı koyabileceklerinden eminler.

KRAL

Bu yüzden bütün komutanlar birliklerinin başına gitsin,
Cevapları gelir gelmez saldırıya geçeriz.
Bu haklı davamızda Tanrı yardımcımız olsun!
(Prens ve Falstaff dışında herkes çıkar.)

FALSTAFF

Hal, eğer savaşta yere düştüğümü görürsen, başımda dur
şöyle. Dostlar öyle yapar.

PRENS

Sana bu dostluğu ancak Rodos Heykeli yapabilir.² Dua-
nı et ve hoşça kal.

FALSTAFF

Keşke şimdi uyku vakti olsaydı ve her şey yolunda olsaydı.

PRENS

Niye öyle diyorsun ki? Tanrı'ya bir can borcun var.
(Çıkar.)

2 Rodos Heykelinin ayaklarının biri limanın bir kıyısına, diğeri diğer kıyısına basıyordu ve altından gemiler geçiyordu. Prens, Falstaff'ın iri vücuduyla alay ediyor ve çok ters bir biçimde onu korumayacağını, son duasını ederek ölmeye hazır olmasını söylüyor.

FALSTAFF

Ama vadesi gelmedi. Vadesinden önce ödemek hiç hoşuma gitmez. Benden bir şey istemeyene ödeme yapmak için neden can atayım ki? Neyse, önemli değil. Onur beni mahmuzluyor. Peki ya beni mahmuzlayan onur ölmeme neden olursa, o zaman ne olacak? Onur, kopan bacağı yerine takabilir mi? Hayır. Ya kolu? Hayır. Peki ya bir yarının acısını dindirebilir mi? Hayır. Yani, onurun cerrahi becerileri yokmuş, öyle mi? Öyle. Peki o zaman, nedir bu onur? Bir kelime. Peki, bu onur kelimesinde ne var? Nedir bu onur? Hava. Ne hoş bir bilanço! Kimde var? Çarşamba günü ölen de. Hissediyor mu? Hayır. Duyuyor mu? Hayır. Yani, hissedilmez, öyle mi? Evet ölümler tarafından hissedilmez. Peki, yaşayanlarla yaşamaz mı? Hayır. Neden? Çünkü iftira buna izin vermez. Öyleyse, benim onurla işim olmaz. Onur, ucuz bir kitabeden başka bir şey değildir –böylece geldik benim soru-cevap dersimin sonuna.

(Çıkar.)

2. Sahne

(*Shrewsbury. Asilerin ordugâhı.*)

(*Worcester ve Sir Richard Vernon girer.*)

WORCESTER

Hayır Sir Richard,

Yeğenim, kralın cömert ve alicenap teklifini bilmemeli.

VERNON

Bilse çok iyi olurdu.

WORCESTER

O zaman hapı yutarız.

Bizi kucaklayacağını söyleyen kral

Bu sözü tutamaz, tutması imkânsız.

Bizden hep şüphelenecek,
Başka bir hata işlediğimizde
Bizi bu suçumuzdan dolayı cezalandıracak.
Yaşadığımız sürece bizi göz hapsinde tutacak
Çünkü ihanet edenlere ancak tilkiye güvenildiği kadar
güvenilir.

Tilkiyi istediğin kadar ehlileştir, sev ve kafeste tut,
Atalarından miras kalan özelliğini koruyacaktır.
İster mutsuz, ister neşeli görünelim,
Bakışlarımız her zaman yanlış yorumlanacaktır,
Boğazlanacak sığır nasıl daha iyi beslenirse,
Bizi de öyle memnun tutmaya çalışacaktır.
Yeğenimin suçu göz ardı edilebilir,
Gençlik ve delikanlılık gibi mazeretler bulunabilir,
Zaten takma adı da ona bu ayrıcalığı veriyor
–Kaz kafalı Hotspur’ü dalağı yönetiyor³ denir.
O yüzden, işlediği bütün suçlardan
Babası ve ben sorumlu tutulacağız.
İsyan etmesi için onu biz kandırdık
Kötülükleri ona biz bulaştırdık,
Her şeyin kaynağı biz olduğumuza göre, bedelini de
biz ödeyeceğiz.

Bu yüzden sevgili kuzen,
Kralın teklifinden Harry’nin asla haberi olmamalı.

VERNON

Siz ne söylerseniz söyleyin, ben sizi desteklerim.
İşte yeğeniniz geliyor.

(*Hotspur ve Douglas girer.*)

HOTSPUR

Amcam döndü;
Lord Westmoreland’i serbest bırakın.
Amca, haberler nasıl?

3 Dalağının etkisi altındadır. Heimen parlar.

WORCESTER

Kral birazdan saldıracak.

DOUGLAS

Siz de Lord Westmoreland aracılığıyla ona meydan okuyun.

HOTSPUR

Lord Douglas, ona bunu siz söyleyin.

DOUGLAS

Bunu memnuniyetle yapacağım.

(Çıkar.)

WORCESTER

Kral merhamete gelecekmiş gibi görünmüyor.

HOTSPUR

Merhamet dilendin mi? Tanrı korusun!

WORCESTER

Saygılı bir biçimde ona şikâyetlerimizi anlattım,

Yeminlerini tutmadığını söyledim,

O da yemin etmediğini söyleyerek yalan söyledi.

Bize asiler, hainler diyor, bu iğrenç sıfatları

Haşmetli ordusuyla cezalandıracak.

(Douglas girer.)

DOUGLAS

Silah başına baylar, silah başına!

Çünkü Kral Henry'ye çok mağrur bir şekilde

meydan okudum,

Rehin tuttuğumuz Westmoreland götürdü mesajı.

Duyduğu an savaş meydanına gelecektir.

WORCESTER

Galler prensi, kralın huzurunda öne çıktı

Ve seni teke tek dövüşe davet etti, yeğenim.

HOTSPUR

Ah, keşke sadece ikimiz savaştık

Ve bugün, Harry Monmouth ve benden başka

Hiç kimse vakitsiz bir şekilde son nefesini vermese!

Anlat, hadi anlat nasıl meydan okudu?

Küçümseyen bir tavır içinde miydi?

VERNON

Yemin ederim ki bu kadar mütevazı

Bir meydan okuma hiç duymamıştım.

Sanki kardeş kardeşi kılıç talimine davet eder gibiydi.

Bir erkeğe söylenebilecek en güzel sözlerle sizi övdü,

Olumlu özelliklerinizi asil ifadelerle saydı,

Bir tarih kitabı gibi erdemlerinizi sıraladı,

Durmadan, sizi övmeye yetecek

Kelimeler bulamadığını söyledi.

Sonra da, onun gibi bir prense yakışır bir şekilde

Kendisinden çok mütevazılıkla söz etti.

Arkasından haylaz gençliğini öylesine zarafetle eleştirdi ki,

Sanki aynı zamanda hem öğretmenliğin

Hem de öğrenciliğin ruhunu kavramış gibiydi.

Burada durdu ama bütün dünyaya şunu söylemek

isterim ki

–Bugün ölmez de hayatta kalırsa, İngiltere’nin

bugüne kadar

Hiç böylesine umut vaat eden ama haylazlıkları

nedeniyle de

Bu denli yanlış tanınmış bir prensi olmamıştı.

HOTSPUR

Kuzen, sanırım onun saçmalıkları seni büyülemiş,

Hiç bu kadar deli dolu yaşayan bir prens duymamıştım.

Ama nasıl biri olursa olsun, hava kararmadan önce

Ona bir askerin kollarıyla öyle bir sarılacağım ki

Sevgimle onu ezeceğim.

Silah başına, hemen silah başına!

Yoldaşlar, askerler, dostlar...

Ne yapmanız gerektiğini kendiniz düşünseniz iyi olur

Çünkü bende kanınızı kızıştıracak dil yeteneği yok.

(Bir Haberci girer.)

HABERCİ

Lordum bu mektuplar size geldi.

HOTSPUR

Onları okuyacak vaktim yok şimdi.

Baylar, hayat ne kadar da kısa!

Ama hayatın süresi bir saat de olsa,

Çok uzun demektir aşağılık bir biçimde yaşanmışsa.

Eğer bugün hayatta kalırsak,

Kralların cesetlerini çiğnemek için kalacağız,

Eğer ölürsek, ne harika bir ölüm olacak,

Prensler de bizimle öleceği için!

Vicdanımız rahat çünkü savaş mubahtır

Ona başvurmakta niyetimiz haklı olunca.

(İçeri bir başka haberci girer.)

HABERCİ

Lordum hazır olun, kral son sürat geliyor.

HOTSPUR

Konuşmamı kestiği için ona teşekkür ederim,

Çünkü konuşmak değil benim işim. Sadece şunu

söyleyeceğim

–herkes elinden gelenin en iyisini yapsın

Ve şimdi kılıcımı çekiyorum,

Bu tehlikeli günün çarpışmalarında onu

Karşıma çıkacak en asil kana bulamak istiyorum.

Esperance!⁴ Percy! Haydi hücum!

Çalınsın savaş boruları ve o müzikle hepimiz kucakla-
şalım,

Çünkü bazılarımız bir daha asla bunu yapamayacak.

(Kucaklaşırlar. Borular çalınır. Çıkarlar.)

4 Percy'lerin savaş narası.

3. Sahne

(Shrewsbury. Savaş alanı.)
(Kral ordusuyla girer. Savaş boruları çalar.
Arkasından Douglas ve kral kılığına girmiş
Sir Walter Blunt girer.)

BLUNT

Sen kimsin ki savaş alanında
Bana meydan okuyorsun? Beni öldürürsen
Nasıl bir şan kazanacağını düşünüyorsun?

DOUGLAS

Öyleyse söyleyeyim: Adım Douglas.
Savaş alanında peşine düştüm
Çünkü bazıları senin kral olduğunu söyledi.

BLUNT

Doğru demişler.

DOUGLAS

Lord Stafford senin kılığına girmenin bedelini
çok ağır ödedi,
Çünkü Kral Harry, bu kılıç, seninkinin yerine onun
canını aldı.

Eğer teslim olmazsan, senin canını da alacak.

BLUNT

Ben sana teslim olmak için doğmadım mağrur İskoç,
Karşında Lord Stafford'un intikamını alacak bir kral var.
(Dövüşürler. Douglas, Blunt'ı öldürür.)
(Hotspur girer.)

HOTSPUR

Douglas, Holmedon'da⁵ böyle dövüşseydin,
Tek bir İskoç'u bile esir alamazdım.

5 22 Haziran 1402'de İngilizlerle İskoçlar arasında gerçekleşen savaş. İngiliz askerlerine Hotspur, İskoç askerlerine ise Douglas komuta etmekteydi. Savaştan galip çıkan Hotspur birçok İskoç soylusunu esir alır. Savaş sonrası, IV. Henry Hotspur'e İskoç soylularını fidye karşılığı iade etme izni vermez çünkü bu soyluların daha sonra yeniden savaş açacaklarını düşünmektedir. Kralın bu tutumu Hotspur ve diğer isyancı İngilizlerin şikâyetlerinin başında gelmektedir.

DOUGLAS

Her şey bitti, her şey bizim artık, işte kral şurada
cansız yatıyor.

HOTSPUR

Nerede?

DOUGLAS

Burada.

HOTSPUR

Bu mu, Douglas? Hayır ben bu yüzü çok iyi tanırım.

O yiğit bir şövalyeydi, adı da Blunt'tı, kralın kılığına girmiş.

DOUGLAS

Ruhun her nereye gittiye, adın orada aptal diye anılsın!

Ödünç aldığın unvan sana çok pahalıya patladı.

Bana neden kral olduğunu söyledin ki?

HOTSPUR

Kralın kaftanını giymiş bir sürü insan var.

DOUGLAS

Kılıcım üstüne yemin ederim ki,

Kralla karşılaşana kadar

Onun bütün kaftanlarını öldüreceğim,

Tek tek bütün gardırobunu geberteceğim.

HOTSPUR

Hadi gidiyoruz!

Öyle görünüyor ki savaşı biz kazanacağız.

(Çıkarlar.)

(Falstaff tek başına girer.)

FALSTAFF

Londra'da hesabı ödemedem sınışılabiliyordum ama burada tüyemeyeceğimden korkuyorum, burada hesap gelince kelle gidiyor. Dur bir dakika! Sen de kimsin? Sir Walter Blunt –alın size onur! Kim beyhude der buna! Erimiş kurşundan farkım yok, ateş gibiyim, bir o kadar da ağırum. Tanrı kurşun sokmasın vücuduma; midem yeterince ağır, başka yüke ihtiyacım yok. Benim çapulcuları savaşın en yoğun olduğu

yere gönderdim, hepsi de öldü. Yüz elli kişiden geriye üç tane bile kalmadı, onlar da şehrin kapısında ömürlerinin sonuna kadar dylenecekler. Bu gelen de kim?

(Prens girer.)

PRENS

Niye burada dikilmiş duruyorsun? Kılıcını ver bana.
Düşman atlarının toynakları altında
Bir sürü soylu kaskatı yatıyor,
İntikamı alınmadı hiçbirinin. Hadi ver kılıcını bana.

FALSTAFF

Ah Hal, lütfen biraz soluklanmama izin ver –bugün savaşta yaptıklarımı Türk Gregory⁶ bile yapmamıştır. Percy'yi hakladım. Onu temize havale ettim.

PRENS

Ne demezsin, asıl o seni temize havale etmeye geliyor.
Hadi, ver kılıcını bana.

FALSTAFF

Olmaz Hal, eğer Percy hayattaysa kılıcımı alamazsın ama istiyorsan tabancamı al.

PRENS

Hadi ver. Ne? Kınında mı?

FALSTAFF

Evet Hal, çünkü çok sıcak, çok sıcak, oradaki şeyle bütün bir şehri mahvedebilirsin.

(Prens kının içindeki şeyi çıkartır ve bir şarap şişesi olduğunu görür.)

PRENS

Yani şimdi komikliğin sırası mı?

(Prens şişeyi Falstaff'a fırlatır ve çıkar.)

FALSTAFF

Percy hayattaysa onu şişleyeceğim. Karşıma çıkarsa ne âlâ. Ama o benim karşıma çıkmayıp, ben onun karşı-

6 O dönemde Türklük Avrupa'da acımasızlık ile eşdeğer tutuluyordu. Gregory'yle ise, Shakespeare'in İngiltere'nin can düşmanı Papa XIII. Gregory'yi kastettiği sanılıyor.

na kendi isteğimle çıkarsam kavurmalık doğrasın beni.
Sir Walter'ınki gibi sırtan bir onur hiç hoşuma gitmedi.
Bana can lazım, eğer canımı kurtarabilirsem ne âlâ. Yok-
sa onur hiç umulmadık bir zamanda geliverir ve her şey
sona erer.

(Çıkar.)

4. Sahne

(Savaş alanı.)

(Borular çalar. Savaş sesleri. İçeri Kral, Prens,
Lord John Lancaster ve Westmoreland Kontu girer.)

KRAL

Harry lütfen dur artık, çok fazla kan kaybediyorsun.
Lord John Lancaster, sen de onunla git.

LANCASTER

Hayır lordum, ancak yaralanırsam savaştan çekilirim.

PRENS

Majesteleri yalvarırım lütfen ön saflara gidin,
Yokluğunuz dostlarınızı umutsuzluğa düşürebilir.

KRAL

Öyle yapacağım. Lord Westmoreland,
Onu çadırına götürün.

WESTMORELAND

Hadi lordum, sizi çadırınıza götüreyim.

PRENS

Beni götürecek misiniz? Yardıma ihtiyacım yok.
Atlar çamura bulanmış soylularımızı çığnerken,
Asilerin ordusu önüne gelen herkesi katlederken
Küçük bir sıyrık Galler prensini savaş alanından
uzaklaştıramaz!

LANCASTER

Bu kadar dinlenme yeter, gel kuzen Westmoreland,
Görev bizi şu yönde bekliyor, Tanrı aşkına gel.

(Lancaster ve Westmoreland çıkarlar.)

PRENS

Lancaster, Tanrı şahidimdir ki beni şaşırttın.
Senin böylesine yüce bir ruha sahip olabileceğini
düşünmemiştim,
John, eskiden kardeşin olarak severdim seni
Artık ruh ikizimmişsin gibi saygı duyuyorum sana.

KRAL

Onun gibi tecrübesiz bir askerden
Hiç beklemediğim bir cesaretle Lord Percy'ye kılıcıyla
karşı koydu.

PRENS

Bu çocuk hepimize cesaret aşıyor!
(Çıkar.)
(Douglas girer.)

DOUGLAS

Bir kral daha! Hydra'nın kafası gibi çoğalıyorlar.
Benim adım Douglas, bu armayı taşıyan herkes için
Ölüm anlamına gelir adım. Kralı taklit eden kişi,
Kimsin sen?

KRAL

Kralın ta kendisiyim Douglas ve sen kralın kendisiyle
değil de,
Onun gölgeleriyle karşı karşıya geldin diye yürekten
üzülüyorum.

İki oğlum seni ve Percy'yi savaş alanında arıyor,
Ama madem şans yüzüme güldü ve seni karşıma çıkardı,
Şimdi sana gününü göstereceğim, koru kendini.

DOUGLAS

Korkarım sen de sahtesin,
Ama bakıyorum da bir kral gibi davranıyorsun,
Ama her kim olursan ol, sen benimisin,
Seni işte böyle alt edeceğim.

(Dövüşürler, Kral ölümle yüz yüzedir.)

(Galler prensi tekrar girer.)

PRENS

Alçak İskoç, kaldır kafanı,
Yoksa bir daha asla kaldıramayacaksın!
Shirley, Stafford ve Blunt'ın ruhları artık benim
kollarımda.

Sana meydan okuyan kişi,
Yerine getiremeyeceği vaatlerde bulunmayan
Galler prensidir.

(Dövüşürler. Douglas kaçar.)

Korkmayın lordum, nasılsınız majesteleri?
Sir Nicholas Gawsey yardım çağrısında bulundu,
Clifton da öyle –ben hemen Clifton'a gidiyorum.

KRAL

Dur, biraz soluklan.
Kaybettiğin şanını geri kazandın,
Beni kurtarmaya gelerek
Hayatıma değer verdiğini kanıtladın.

PRENS

Tanrım, ölmenizi arzuladığımı söyleyenler
Bana çok büyük bir iftirada bulunmuşlar.
Dedikleri doğru olsaydı, Douglas'ın sevinçle
Sizi öldürmek için kaldırdığı kolunun inmesine izin
verirdim

Ki bu, sonunuzu dünyanın en zehirli iksirleri kadar
Çabucak getirir, oğlunuzu haince bir zahmetten kurtarırdı.

KRAL

Sen Clifton'a git, ben de Sir Nicholas Gawsey'ye gideyim.

(Çıkar.)

(Hotspur girer.)

HOTSPUR

Eğer yanılmıyorsam sen Harry Monmouth'sın.

PRENS

Adımı inkâr edecekmişim gibi konuşuyorsun.

HOTSPUR

Benim adım Harry Percy.

PRENS

Öyleyse, o isimdeki çok yiğit bir asiyi görüyorum
karşımda.

Ben de Galler prensiyim, Percy artık
Şan ve şöhreti benimle paylaşabileceğini düşünme.
İki yıldızın yörüngesi nasıl aynı olamazsa
İngiltere de Harry Percy ile Galler prensinin
Çifte egemenliğine tahammül edemez.

HOTSPUR

Etmeyecek Harry, çünkü ikimizden birinin
Ölüm vakti geldi.
Keşke dövüşteki şanın da benimki kadar büyük olsaydı!

PRENS

Seninle işim bitmeden önce daha da büyüteceğim onu,
Miğferinde filiz veren bütün onurları koparıp,
Kafama çelenk yapacağım.

HOTSPUR

Bu kadar böbürlenmene daha fazla katlanamayacağım.
(Dövüşürler.)
(Falstaff girer.)

FALSTAFF

Helal olsun Hal! Bastır Hal! İnan bana bunun çocuk
oyuncağı olmadığını göreceksin.
(Douglas tekrar girer, Falstaff'la dövüşür.)
(Falstaff ölmüş gibi yere düşer. Douglas çıkar.)
(Prens, Hotspur'de ölümcül bir yara açar.)

HOTSPUR

Ah Harry, gençliğimi çaldın benden!
Bu kırılğan hayatı kaybetmeye katlanmak kolay da,
Benden kazandığın o azametli unvanları kaybetmek
çok zor.
Onları kaybetmek, vücudumu yaralayan kılıcından

Daha fazla yaralıyor düşüncelerimi.
Ama düşünce olması için hayat olması lazımdır,
Hayat da zamanın oyuncağıdır.
Ama tüm dünyaya hükmeden zamanın da
Er ya da geç bir sonu olmak zorundadır.
Ah, kehanette bulunmaya devam edebilirim⁷
Ama ölümün dünyevi ve soğuk eli
Sesimi soluğumu kesti. Percy, sen artık topraksın,
Yem olacaksın—
(Ölür.)

PRENS

Solucanlara Yiğit Percy. Hoşça kal cesur yürek!
Gevşek dokunmuş ihtiras, nasıl da çekiverdin öyle!
Bu bedenin içinde bir ruh varken
Bir krallık bile çok dar geliyordu ona,
Oysa şimdi iki adım iğrenç toprağa rahat rahat sığıyor.
Üstünde cansız yattığın bu dünyada
Senin kadar cesur tek bir soylu bile yok.
İltifatlarımı duyabilecek durumda olsaydın
Övgülerimi böyle açıkça düzmezdim,
Şu kan içindeki yüzünü örteyim.
Bu merhametli davranışım için
Senin adına kendime teşekkür edeceğim.
Hoşça kal, bu övgüleri kendinle birlikte cennete götür!
Utancın mezarında bedeninle kalsın,
Ama mezar taşına yazılmasın!
(Yerde yatan Falstaff'ı görür.)
Bu da kim? Eski tanıdık, bu kadar et
Ufacık bir yaşamı içinde tutamadı ha?
Zavallı John, hoşça kal!
Senden daha iyi birine daha güzel katlanırdım,
Seni kaybetmek, senden daha iyi birini kaybetmekten
daha zor olurdu benim için.

7 Ölmek üzere olan insanların kâhin yetisine sahip oldukları düşünülürmüş.

Sefahattan hala hoşlanıyor olsaydım,
Seni kaybetmek çok ağır gelirdi bana.
Ölüm, bu kanlı savaşta senden iyilerini hakladı
Ama senin kadar şişko bir geyik avlamadı.
Çok geçmez boşaltılır için,⁸
O zamana kadar yanında yat soylu Percy'nin.

(Çıkar.)

(Falstaff ayağa kalkar.)

FALSTAFF

İçim mi boşaltılır? Bugün içim boşaltılırsa yarın da tuzlayıp yersin beni. Doğrusu, ölü taklidi yapmanın tam zamanıydı, yoksa o kana susamış İskoç canıma okuyacaktı. Taklit mi? Yanlış söyledim, ben taklit falan değilim, asıl taklit ölemdir. İçinde can olmayan insana insan taklidi derler. Ama yaşamak için ölü taklidi yapmaya taklit denmez, yaşamın gerçek ve en mükemmel şeklidir o. Yiğitliğin onda dokuzu ihtiyattır, beni de kurtaran o oldu. Doğrusu, bu ateş topu Percy'den, ölmüş bile olsa, çok korkuyorum. Ya o da ölü taklidi yapıyorsa ve ayağa kalkarsa? Eminim benden daha iyi taklit yapar, onun için öldüğünü garantileyeyim, böylece onu benim öldürdüğüme yemin ederim. Ben kalkmışsam neden o da kalkmasın? Ancak bir görgü tanığı yalan söylediğimi kanıtlayabilir ama şu anda beni gören kimse yok. Bu yüzden bayım,

(Percy'yi bıçaklar.)

baldırında yeni bir yarayla benimle geliyorsun.

(Hotspur'ü sırtına atar.)

(Prens ve Lord John Lancaster girer.)

PRENS

Gel kardeşim John, bakir kılıcını çok yiğitçe kullandın.

LANCASTER

Bir dakika, bu da kim?

Bu şişkonun öldüğünü söylememiş miydin?

8 Avlanan geyiklerin tahnit edilmesine atıf. Tahnit edilecek geyiğin eti daha sonra yenmek üzere tuzlanır.

PRENS

Evet söylemiştim, kan içinde
Yerde cansız yattığını görmüştüm. Sen canlı mısın?
Yoksa hayal gücümüz gözlerimize oyun mu oynuyor?
Lütfen konuş, sesini duymadan
Gözlerimize inanmayacağız.
Gözümüze görünen şey sen olamazsın.

FALSTAFF

Olmadığım kesin, ben hayalet değilim. John Falstaff değilsem sahtekârın tekiyim. İşte Percy!

(Cesedi yere atar.)

Baban beni ödüllendirirse ne âlâ, ödüllendirmezse, bundan sonraki Percy'yi kendi öldürsün. Açık söyleyeyim, kontluk ya da dukalık bekliyorum.

PRENS

İyi ama Percy'yi ben öldürdüm, senin de ölünü gördüm.

FALSTAFF

Öyle mi? Tanrım, Tanrım, şu dünyada yalancılık nasıl da almuş yürümüş! Kabul, yerdeydim ve soluksuz yatıyordum ama o da öyleydi, ikimiz de bir anda kalktık ve Shrewsbury saatiyle upuzun bir saat dövuştük. Söylediklerime inanılırsa ne âlâ, inanılmazsa, o zaman bunun günahı, kahramanlıkları ödüllendirmesi gerekenlerin boynuna. Tanrı canımı alsın ki baldırındaki bu yarayı ben açtım. Adam hayatta olsaydı ve inkâr etseydi, yemin ederim ki kılıcımı tattırırdım ona.

LANCASTER

Hayatımda duyduğum en tuhaf masal bu.

PRENS

Bu da gördüğün en tuhaf adam, kardeşim John.
Hadi bakalım, onu saygılı bir şekilde sırtla ve getir.

(Falstaff'a.)

Emin ol, bu yalan sana bir şey kazandıracak olsa,
Bu yalanını bulabildiğim en güzel ifadelerle süsler,
desteklerdim.

(Bir ricat borusu çalınır.)

Ricat borusu çalındı, savaşı biz kazandık.

Gel kardeşim, en yüksek tepeye çıkalım

Ve hangi dostlar hayatta, hangileri ölmüş bakalım.

(Galler prensi ve Lancaster çıkar.)

FALSTAFF

Ödülümün peşini bırakmayacağım. Tanrı da beni ödüllendireni ödüllendirsin! Eğer unvanca büyürsem, bedenim küçüleceğim, nedamet getireceğim, şarabı bırakacağım ve temiz bir şekilde bir soyluya yaraşır biçimde yaşayacağım.

(Sırtında cesetle çıkar.)

5. Sahne

(Savaş meydanı.)

(Borular çalınır. Kral, Galler Prensi, Lord John Lancaster, Westmoreland Kontu ve esir alınan Worcester ve Vernon girer.)

KRAL

İsyanlar hep böyle şiddetle bastırılır.

Kötü yürekli Worcester, hepinizi koruyacağımızı,

Bağışlayacağımızı ve kucaklayacağımızı

söylememiş miydik?

Demek sözlerimizi yanlış aktardın?

Demek sana güvenen akrabaların güvenini suistimal ettin?

Bugün bizim taraftan üç şövalye öldürüldü,

Eğer ordularımız arasındaki haberleşmeyi

Dini bütün bir Hristiyan gibi doğru iletseydin,

Bir kont ve birçok insan şu anda yaşıyor olurdu.

WORCESTER

Ne yaptıysam kendi güvenliğim için yaptım,

Kaderimden kaçamayacağıma göre,

Ona sabırla boyun eğeceğim.

KRAL

Worcester'ı idam sehпасına götürün, Vernon'u da,
Ötekilerle ilgili kararımızı henüz vermedik.

(Worcester ve Vernon muhafızlar eşliğinde götürülür.)

Savaş alanında durum nedir?

PRENS

Soylu İskoç, Lord Douglas
Kaderin ona sırt çevirdiğini,
Soylu Percy'nin öldürüldüğünü
Ve bütün adamlarının panik içinde kaçtığını görünce,
Kendisi de onlarla birlikte kaçmaya başlamış
Ama bir tepeden aşağı yuvarlanmış
Ve o kadar kötü yaralanmış ki
Peşindekiler onu ele geçirmiş.
Douglas şu anda benim çadırımda,
Majesteleri sizden rica ediyorum,
Ona ne yapılacağına ben karar vereyim.

KRAL

Bütün kalbimle.

PRENS

Öyleyse kardeşim John Lancaster,
Alicenaplık yapma fırsatı senindir,
Douglas'a git ve fidyesiz serbest bırak.
Bugün bize karşı gösterdiği yiğitlik,
Bunu yapan düşmanımız bile olsa,
Böylesi kahramanlıkları takdir etmemiz gerektiğini
öğretti bize.

LANCASTER

Ekselansları, bana bu onurlu görevi verdiğiniz için
size minnettarım,
Derhâl yerine getireceğim.

KRAL

Bu durumda geriye ordumuzu ikiye bölmek kaldı.
Oğlum John ve kuzenim Westmoreland,

İkiniz son sürat York'a doğru yola çıkın
Ve bize karşı silahlandıklarını duyduğumuz
Northumberland ile Piskopos Scroop'u durdurun.
Oğlum Harry, sen ve ben Galler'e gidip
Glendower ve March kontu ile savaşacağız.
Bugünkü gibi bir bozgunla daha karşılaşırsa,
Bu ülkeye egemen olma şansı kalmaz isyanlara,
Madem bu kadar iyi hallettik bu işi,
Bütün düşmanlarımızı alt etmeden bırakmayalım peşini.
(Çıkarlar.)

William Shakespeare (1564-1616): Oyunları ve şiirlerinde insanlık durumlarını dile getiriş gücüyle yaklaşık 400 yıldır bütün dünya okur ve seyircilerini etkilemeyi sürdüren efsanevi yazar. 1596-97 yıllarında yazıldığı ve sahnelendiği tahmin edilen Kral IV. Henry, Shakespeare'in en büyük tarihi oyunlarından biri kabul edilir. İlk bölümünde kişisel ve toplumsal yaşamda onur, büyük bir lider olmanın gerekleri ve zamanından önce olgunlaşmak zorunda kalmış genç bir adamın seçimleri işlenmektedir. Yazar bu konuları, kralın oğlu Hal aracılığıyla bir araya getirdiği iki dünya görüşü üzerinden anlatır: Kral IV. Henry ve onun danışmanlarının dünyası ile günlerini Eastcheap'teki bir barda geçiren hırsızların dünyasının.

W. SHAKESPEARE - BÜTÜN ESERLERİ: 31

Hamit Çalışkan (1953): Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nden İngiliz Dili ve Edebiyatı doktoru unvanını aldıktan sonra akademik çalışmalarını 2008 yılına kadar Bilkent Üniversitesi'nde sürdürdü. İngiliz Edebiyatı üzerine çeşitli araştırma ve incelemeleri vardır. İngiliz edebiyatının önemli isimlerinden Marlowe, Webster, Shakespeare ve Stoppard'dan yaptığı yirminin üzerindeki oyun çevirisinin yanı sıra, tarih ve siyaset felsefesi konusunda da çevirileri bulunmaktadır. II. Richard (William Shakespeare) ve Ak Şeytan (John Webster) çevirileri ile Kazım Taşkent Klasik Yapıtlar Dizisi Çeviri Ödülü'nü iki kez kazanmıştır.

9 786053 321019

il fiyatı